

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์
บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี
The Survey and Inventory of Valuable Buildings Worthy of Preservation
in the Old Commercial Quarter of Tha Muang Municipality,
Tha Muang District, Kanchanaburi Province

นายปริญญา ชูแก้ว
นายณรทัย จันเสน

Mr. Parinya Chukaew

Mr. Natathai Chansen

RCH
๗ 458๑
๒556

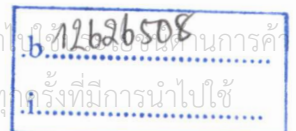
สาขา.....
เลขทะเบียน **137354**
วันเดือนปี 22 ส.ย. 2558

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินงบประมาณรายได้ ประจำปี 2556

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้เพื่ออื่นที่นอกเหนือจากการศึกษา
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนทุนวิจัยจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รวมทั้งผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษา ตลอดจนคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย ดังรายชื่อต่อไปนี้ คือ

1. เทศบาลตำบลท่าม่วง

1. นายพิศิษฐ์ กาญจนภิญโญ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลท่าม่วง

2. เครือข่ายผู้สนใจประวัติศาสตร์ชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง

1. เกศชกรหญิงนวรรตน์ สิโรตมรัตน์

2. คุณศิริพรรณ ภัทรศิริวรกุล

3. คุณกษิเดช มหาสุวรรณวงศ์

4. คุณพีระวุฒิ อุ่นสมบัติ

5. กำนันเสรี ทองดีเลิศ

6. คุณวิบูลย์ นันทวินิตย์

7. ครอบครัวชานนท์

5. คุณครรชิต จูประพัทธศรี

6. คุณธิดารัตน์ ตกแต่ง จูประพัทธศรี

3. เจ้าของอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าทั้ง 94 รายการ

4. โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 19 (เจริญ คชวัตร)

5. นักศึกษาสาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1. นางสาวกรรดา ต้นสุริพงษ์

2. นางสาววิรัชฐา ลีลเศรษฐพร

3. นายชาญศิลป์ พิมพ์กำเนิด

4. นายธรรมภัทร์ จงเจริญ

5. นางสาวอิสรา เพชรมณี

6. นางสาวชนกร พุ่มนุ้ย

7. นายชานนท์ ปุณณะตระกูล

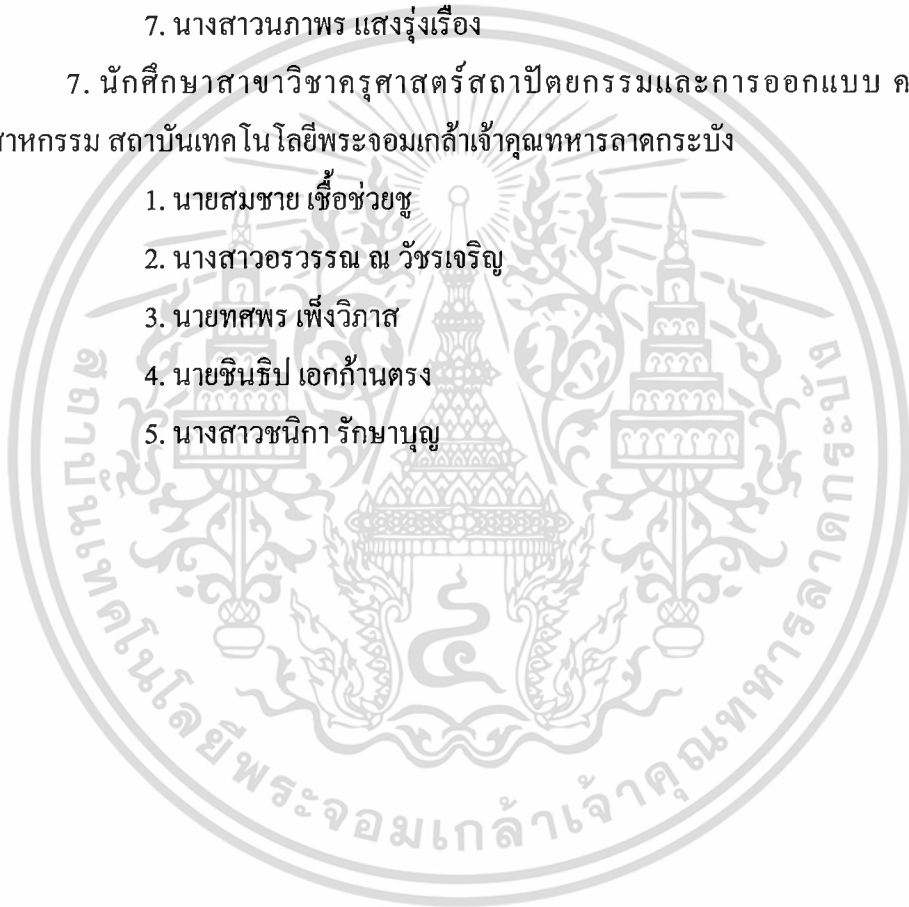
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. อาจารย์และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย

1. ผศ.พรจิต พิระพัฒน์กุล
2. นายวิรัช ยอดทอง
3. นายวรภพ แพทยากุล
4. นายศราวุธ พิศอ่อน
5. นายเสกสรร ศรีงาม
6. นายพิทักษ์ โอตาทะวงศ์
7. นางสาวนภาพร แสงรุ่งเรือง

7. นักศึกษาสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1. นายสมชาย เชื้อช่วยชู
2. นางสาวอรรณณ ฅ วัชรเจริญ
3. นายทศพร เพ็งวิภาส
4. นายชินธิป เอกก้านตรง
5. นางสาวชนิกา รักษาบุญ

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย)

โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ชื่อโครงการ (ภาษาอังกฤษ)

Survey and Inventory of Valuable Buildings Worthy of Preservation in the Old Commercial Quarter of Tha Muang Municipality, Thamuang District, Kanchanaburi Province

แหล่งเงิน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประจำปีงบประมาณ 2556

จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุน 80,000 บาท

ระยะเวลาการทำวิจัย 12 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2556 ✓

หัวหน้าโครงการวิจัย นายปริญญา ชูแก้ว อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง E-mail: parinya74@hotmail.com
ผู้ร่วมวิจัย นายณัฐย จันเสน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง E-mail: sing556@hotmail.com

คำสำคัญ: แผนที่มรดกวัฒนธรรม การอนุรักษ์และพัฒนา คุณค่าทางประวัติศาสตร์
คุณค่าทางสถาปัตยกรรม

Keywords: Cultural Heritage Atlas, Conservation and Development, Historical Value, Architectural Value

บทคัดย่อ

รายงานฉบับสมบูรณ์นี้เป็นผลผลิตจากโครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสนับสนุนโดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ร่วมกับเทศบาลตำบลท่าม่วง เครือข่ายสถาบันการศึกษา กลุ่มอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง

จากการสำรวจพบว่าอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์มีจำนวนทั้งสิ้น 94 รายการ โดยทั้งหมดเป็นอาคารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือบุคคลสำคัญของชุมชน และเป็นอาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมที่มีความงดงามด้วยฝีมือการก่อสร้างของช่างในอดีต

ข้อมูลในรายงานฉบับสมบูรณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงร่วมกันสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนเมือง การพัฒนาชุมชนและสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยววัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชุมชนตลาดเก่าท่าม่วงยังคงเป็นชุมชนที่สามารถรักษาวินัยชีวิต เอกลักษณ์ และความภาคภูมิใจของตนเองต่อไปได้ในอนาคต

Abstract

The final report is the result of the research project titled “Survey and Inventory of Valuable Buildings Worthy of Preservation in the Old Commercial Quarter of Tha Muang Municipality, Tha Muang District, Kanchanaburi Province.” This project was supported by the Faculty of Architecture of King Mongkut’s Institute of Technology Ladkrabang, the Tha Muang District Municipality, educational institutions, a local historic preservation group, and owners of residences in the Tha Muang old market community.

From the field surveys conducted during this project, 94 buildings in the community were identified as being worthy of preservation. All of them are important in telling the history of significant events or important persons of the community. They are also significant because of their architectural value, specifically their beautiful craftsmanship and their decorations that are illustrative of the past.

Data in this report aims to be reference documentation for stakeholders in the fields of urban planning, community and social development, and economic development for cultural tourism. This report would also provide local residents with information to retain their way of life, maintain their community’s identity, and have pride for the community’s future.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	I
บทคัดย่อภาษาไทย	IV
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	V
สารบัญเรื่อง	VI
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความจำเป็นของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 ขั้นตอนของการวิจัย	3
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์	6
2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์	13
2.3 การจัดทำแผนที่มรดกวัฒนธรรม	15
2.4 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องมรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์	17
2.5 กรณีศึกษาการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์	19
บทที่ 3 ความสำคัญทางประวัติศาสตร์	26
3.1 ประวัติศาสตร์ความเป็นมา	26
3.2 การพิจารณาคุณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์	36
บทที่ 4 สถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างสำคัญ	40
4.1 การสำรวจและเก็บข้อมูลทางสถาปัตยกรรม	40
4.2 บัญชีอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่อ VI ไปถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

4.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่มีคุณค่าบริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง	65
4.4 การประเมินด้านความแท้และบูรณภาพขั้นต้นของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง	81
4.5 การพิจารณาคุณค่าความสำคัญทางสุนทรียภาพของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง	82
บทที่ 5 กระบวนการมีส่วนร่วม	84
5.1 ความเป็นมาของการมีส่วนร่วมในโครงการวิจัย	84
5.2 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 1	85
5.3 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 2	86
5.4 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 3	86
5.5 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 4	87
5.6 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 5	88
5.6 ท่าม่วงบ้านฉันดีและงามครั้งที่ 2	90
5.7 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 6	91
5.8 การเยี่ยมชมชุมชนตลาดเก่าท่าม่วงของสมาชิกสมาคมอิโคโมสไทย	91
5.9 สรุปผลของกระบวนการมีส่วนร่วม	92
บทที่ 6 สรุปผลและเสนอแนะ	93
6.1 แนวทางการอนุรักษ์ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง	93
6.2 แนวทางการจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง	94
6.3 ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความจำเป็นของการวิจัย

ย่านการค้าริมแม่น้ำแม่กลองในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นย่านการค้าและที่อยู่อาศัยของชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานกว่า 100 ปี มีสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมที่มีความงดงามด้วยฝีมือการก่อสร้างของช่างในอดีต อีกทั้งยังมีวิถีชีวิต จารีตประเพณีที่สืบทอดต่อเนื่องกันมานาน โดยเฉพาะงานประจำปีที่สำคัญ คือ การทำบุญกลางตลาดบริเวณชอยกลางของตลาดท่าม่วง ซึ่งมีส่วนส่งเสริมเอกลักษณ์และนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของชุมชน

การค้าขายในย่านการค้านี้เจริญเติบโตมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งมีการพัฒนาถนนแสงชูโต ส่งผลให้การขนส่งสินค้าและการเดินทางระหว่างชุมชน โดยทางรถยนต์ได้รับความนิยมมากขึ้นด้วย เพราะความสะดวกและรวดเร็วที่มีมากกว่าการเดินทางโดยทางเรือ อีกทั้งยังมีการสร้างศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแห่งใหม่ที่อยู่ใกล้กับทางหลวง และต่อมาได้มีการสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำแม่กลองทำให้การเดินทางโดยทางน้ำไม่สามารถทำได้อีกต่อไป ส่งผลให้การค้าขายในย่านนี้ค่อยๆ ชบเซาลง เกิดปัญหาการเสื่อมโทรมทางกายภาพ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาคารเก่าแก่หลายหลังมีสภาพทรุดโทรม และอาจถูกรื้อถอนลงไปในไม่ช้า เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น การเสื่อมสลายตามธรรมชาติ การขาดปัจจัยในการบำรุงรักษา การเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ การขายทอดตลาด การขาดกฎหมายที่ช่วยปกป้องคุ้มครอง และการพัฒนาโครงการต่างๆ ของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ยังมีอาคารและสิ่งปลูกสร้างอีกหลายแห่งที่ได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดีจากเจ้าของ เช่น บ้านอุดมพันธ์ (ร้านฮวดกี) บ้านปอฮวด บ้านเจริญสุข บ้านปอเฮียง บ้านจินดาพาณิชย์ และบ้านรัตนวิเชียร (ร้านแข็งฮะ) เป็นต้น ย่านการค้าเก่าท่าม่วงจึงได้ถูกใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์และละครหลายเรื่องที่สะท้อนบรรยากาศชุมชนที่อยู่อาศัยแบบดั้งเดิม เช่น คู่กรรม (พ.ศ. 2547) และอันธพาล (พ.ศ. 2555)

ดังนั้น ย่านการค้าเก่าท่าม่วงจึงเป็นเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของอำเภอท่าม่วงและจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะในด้านสถาปัตยกรรมและการผังเมืองที่แสดงถึงการขยายตัวทางธุรกิจการค้าสมัยรัชกาลที่ 5 และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนจากทางน้ำสู่ทางบก จึงสมควรที่จะได้รับการสำรวจ บันทึก และจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเจ้าของอาคาร ภาครัฐ และเอกชน ในการปกป้องรักษามรดกวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น กรมศิลปากรสามารถใช้ในการพิจารณาขึ้นทะเบียนโบราณสถาน เจ้าของอาคารใช้เป็นข้อมูลในการรักษาอาคารของตนจากการถูกทำลายจากโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาในอนาคต และเทศบาลตำบลท่าม่วงใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปรับปรุงย่านประวัติศาสตร์ จัดทำแนวทางการพัฒนาอาคาร หรือการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นพิเศษเพื่อควบคุมการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น หากผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของอาคารที่มีคุณค่าร่วมกันก็นำมาซึ่งการหาแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและประเด็นปัญหา สามารถกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

- 1.2.1 เพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน โดยศึกษาทบทวนกลุ่มสังคม ชุมชน และกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษามรดกวัฒนธรรมในย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง
- 1.2.2 ศึกษาทบทวนประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการ และพัฒนาการของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงเพื่อระบุถึงคุณค่า และความสำคัญทางประวัติศาสตร์
- 1.2.3 ศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมด้านรูปแบบ วัสดุ สภาพ จำนวนชั้น พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร และพิจารณาคุณค่าทางสถาปัตยกรรม
- 1.2.4 จัดทำบัญชีรายชื่อและฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าให้เป็นเอกสารที่ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้อ้างอิงร่วมกันได้ในการวางแผนดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงอย่างเหมาะสมต่อไป

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ขอบเขตทางด้านพื้นที่ ขอบเขตทางด้านเนื้อหา และขอบเขตทางด้านแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่ คือ พื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง ล้อมรอบด้วยถนนแสงชูโต ถนนเทศบาล 8 ถนนเทศบาล 18 และแม่น้ำแม่กลองสายเก่า ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 0.45 ตารางกิโลเมตร

1.3.2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา จะขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ คือ

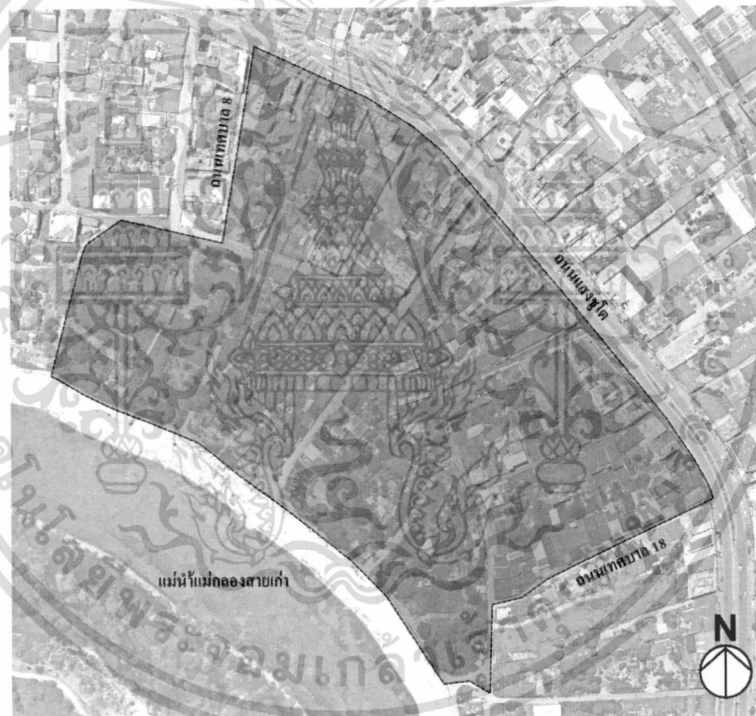
1. ประวัติศาสตร์ จะอธิบายถึงความเป็นมาพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง สภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยข้อมูลที่ได้จะใช้ในการพิจารณาคุณค่าทางประวัติศาสตร์
2. ลักษณะทางสถาปัตยกรรม จะอธิบายด้านสภาพ รูปแบบ จำนวนชั้น อายุอาคาร วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง พื้นที่ใช้สอยและกิจกรรมภายในอาคาร โดยข้อมูลที่ได้จะใช้ในการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิจารณาคุณค่าทางสถาปัตยกรรม และใช้ในการวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา ด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม

3. กระบวนการมีส่วนร่วม จะอธิบายถึงความเป็นมาของการมีส่วนร่วมในทุก ขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ การบันทึกข้อมูล การระบุคุณค่าความสำคัญใน ด้านต่างๆ การตัดสินใจเลือกวิธีอนุรักษ์ และการนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนอนุรักษ์ที่ได้วางไว้

1.3.3 ขอบเขตทางด้านแนวความคิดที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ แนวคิดการอนุรักษ์ มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชน แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน การจัดทำแผนที่มรดกวัฒนธรรม กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องมรดกสถาปัตยกรรมและชุมชน ประวัติศาสตร์ และกรณีศึกษาการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมทั้งของประเทศไทยและ ต่างประเทศ

แผนที่ 1.1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา

(ภาพ การเคหะแห่งชาติ)

1.4 ขั้นตอนของการวิจัย

ขั้นตอนของการวิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ

1.4.1 รวบรวมประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการ และพัฒนาการของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงทั้งหมด โดยมีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เช่น เอกสาร (พงศาวดาร จดหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหตุ หนังสือ) ภาพถ่าย แผนที่ แผนที่ แผนผัง ฯลฯ จากแหล่งต่าง ๆ และพิจารณาคูณค่าทางประวัติศาสตร์

1.4.2 สํารวจและบันทึกลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่มีคุณค่าด้านรูปแบบ วัสดุสภาพ จำนวนชั้น พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร และพิจารณาคูณค่าทางสถาปัตยกรรม

1.4.3 จัดทำประวัติ บัญชีรูปภาพ และแผนที่ของอาคารที่มีคุณค่าย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง

1.4.5 วิเคราะห์ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม สําหรับด้านประวัติศาสตร์จะใช้วิธีการพรรณนา และด้านสถาปัตยกรรมจะใช้วิธีการพรรณนา และการวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมซึ่งแสดงผลโดยรูปภาพ รูปถ่าย และการเขียนแบบทางสถาปัตยกรรม

1.4.6 นำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

1.4.7 จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ของ โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารประวัติศาสตร์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี มีคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้คือ

1.5.1 ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม หมายถึง ชุมชนที่ยังมีผู้อยู่อาศัยในปัจจุบัน มีที่ตั้งทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท มีการตั้งถิ่นฐานมาเป็นเวลานาน มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือบุคคลสำคัญ มีลักษณะเฉพาะทางกายภาพที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และอาจมีวิถีชีวิตทางด้านสังคม เศรษฐกิจและประเพณีสืบทอดกันต่อๆ มาจนถึงปัจจุบัน

1.5.2 อาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม หมายถึง อาคารที่บ่งบอกหรือแสดงออกถึงคุณค่าทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม คุณค่าทางด้านอายุ คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ของสถานที่นั้นๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

16.1 ข้อมูล ภาพถ่าย แบบทางสถาปัตยกรรม และแผนที่ของอาคารที่มีคุณค่าบริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงเพื่อใช้ในวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่อย่างเหมาะสมต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6.2 แนวทางการดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง
ในลักษณะย่านประวัติศาสตร์

1.6.3 เกิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในกระบวนการวางแผนและบริหารจัดการ
มรดกทางวัฒนธรรม

1.6.4 เกิดการสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าความสำคัญของพื้นที่ และการ
รับรู้ต่อสาธารณะ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเก่าใน
เขตเทศบาลตำบลท่าม่วงในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเสนอประเด็นการศึกษา และวิเคราะห์ประเด็นในด้านต่างๆ โดยมีเป้าหมายการเพื่อจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี สำหรับแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 แนวคิดหลัก ดังนี้ คือ

1. แนวคิดการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์ จะอธิบายถึงเหตุผลและความสำคัญ แนวทางและเทคนิคที่ใช้ในการอนุรักษ์และพัฒนา การประเมินคุณค่าในด้านต่างๆ
2. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ จะอธิบายถึงเหตุผลและความสำคัญ แนวทางและเทคนิคที่ใช้ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. การจัดทำแผนที่มรดกวัฒนธรรม จะอธิบายถึงความสำคัญ กระบวนการในการจัดทำและการนำไปใช้
4. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องมรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์ จะอธิบายถึงข้อจำกัดและอำนาจของกฎหมายแต่ละฉบับที่ท้องถิ่นสามารถประกาศพื้นที่เพื่อการปกป้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. กรณีศึกษาการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ จะอธิบายวิวัฒนาการในด้านแนวคิดการอนุรักษ์มรดกทางประวัติศาสตร์จาก โบราณสถานมาสู่การอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์จนกระทั่งนำมาสู่การปฏิบัติจริงในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น และเปรียบเทียบกับการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

2.1 แนวคิดการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์

การศึกษาแนวคิดการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในสำรวจ บันทึกและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง โดยจะศึกษาถึงความสำคัญและเหตุผลของการอนุรักษ์ การระบุคุณค่าความสำคัญ ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เทคนิคและวิธีการในการอนุรักษ์ และการประเมินคุณภาพของอาคาร ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและช่วยในการตัดสินใจเพื่อเสนอแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบมีส่วนร่วมในแนวทางที่เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวทางและนโยบายการอนุรักษ์และพัฒนาทั้งจากเจ้าของอาคารและเทศบาลตำบลท่าม่วง รวมทั้งผู้อยู่อาศัยในชุมชนด้วย

Manley and Guise (1998: 72 - 73) มีความเห็นว่าชุมชนประวัติศาสตร์ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเมืองชั้นในของประเทศต่างๆ ในโลก จะเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อเมืองในด้านการพักอาศัย สังคม เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมมาตั้งแต่อดีตและอาจต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยผู้เขียนทั้ง 2 ให้ความเห็นว่าชุมชนประวัติศาสตร์เหล่านี้ควรได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาด้วยแนวทาง เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม โดย Sanoff (1978: 44 - 45)

ได้ให้เหตุผลของการอนุรักษ์พื้นที่ย่านประวัติศาสตร์ในเมือง ชุมชนดั้งเดิม รวมทั้งอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และความสำคัญทางสถาปัตยกรรมไว้ 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. เพื่อความทรงจำทางวัฒนธรรม (cultural memory) เนื่องจากการรักษาอาคารเก่า คือ การรักษาหลักฐานทางกายภาพในเชิงประวัติศาสตร์ที่ถ่ายทอดคุณค่าและความสามารถของบรรพบุรุษให้คนในยุคปัจจุบันและอนาคตได้ศึกษาและชื่นชม
2. เพื่อรักษาปฏิสัมพันธ์ในชุมชน (successful proxemics) ซึ่งความสัมพันธ์นี้จะเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์เมื่อมีความสมดุลระหว่างคน กิจกรรมและสภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งความสัมพันธ์นี้อาจถูกรบกวนจากการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ได้ ดังนั้นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของชุมชนดั้งเดิมจะช่วยป้องกันปัญหานี้ได้ และคงไว้ซึ่งปฏิสัมพันธ์ในชุมชน
3. เพื่อรักษาความหลากหลายของสภาพแวดล้อม (environmental diversity) ซึ่งช่วยให้สามารถคงลักษณะพื้นถิ่นและช่วยรักษาฝีมือช่างเอาไว้ได้ ชุมชนดั้งเดิมไม่จำเป็นต้องพึ่งพาลักษณะการผลิตและเทคโนโลยีระดับสูงมากนัก ทำให้การไหลออกของเงินทุนและทรัพยากรน้อยลง
4. เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (economic gain) เนื่องจากประหยัดค่าใช้จ่ายในการสร้างอาคารใหม่ขึ้นมาหากอาคารเก่ายังมีสภาพดีอยู่ อาคารและชุมชนดั้งเดิมที่ได้รับการอนุรักษ์ไว้จะสามารถใช้เป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่งด้วย

เมื่อผู้ศึกษาเพื่อจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาได้พิจารณาถึงเหตุผลและความสำคัญที่จะอนุรักษ์อาคาร สิ่งก่อสร้าง พื้นที่หรือชุมชนประวัติศาสตร์ในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมแห่งหนึ่งแห่งใดแล้ว จะต้องทำการระบุ (identification) คุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ ด้วย ปัจจุบัน การแบ่งคุณค่ามรดกวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง คือ กฎบัตรบัวร์รา (the Burra Charter) อย่างโดย ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัฐิติ (2552: 70 - 75) ได้แบ่งคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับอาคารเก่า และชุมชนประวัติศาสตร์ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. คุณค่าทางด้านสุนทรียภาพ (aesthetic value) หมายถึง คุณค่าที่รับรู้จากประสาทสัมผัสต่างๆ ด้าน ได้แก่ รูปทรง ขนาด สี ผิวสัมผัส และวัสดุ ที่ประกอบขึ้นเป็นกายภาพของสถานที่ทางประวัติศาสตร์นั้น และยังครอบคลุมถึงสัมผัส กลิ่น และเสียงที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ และการใช้สอยสถานที่นั้นด้วย คุณค่าทางด้านสุนทรียภาพนี้แบ่งคุณค่าออกเป็น 2 ด้าน คือ คุณค่าทางศิลปกรรม

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(artistic value) เช่น ความสวยงามของลวดลายตกแต่งบนอาคาร และคุณค่าทางสถาปัตยกรรม (architectural value) เช่น รูปทรงอาคารหรือรูปแบบโครงสร้างอาคารที่สวยงาม มีลักษณะเฉพาะ เป็นอาคารที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจที่สามารถนำมาปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยสนองความต้องการของคนปัจจุบันได้

2. คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ (historic value) เป็นพื้นฐานของคุณค่าในทุกๆ ด้าน สถานที่ใดๆ จะมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ก็ต่อเมื่อสถานที่นั้นมีอิทธิพล หรือได้รับอิทธิพลจาก เหตุการณ์ และบุคคลในช่วงใดช่วงหนึ่งในประวัติศาสตร์ เป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ คุณค่าทางประวัติศาสตร์จะมีความเด่นชัดเมื่อหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือบุคคลนั้นยังปรากฏอยู่ในพื้นที่ หรือสถานที่นั้นยังมีความสมบูรณ์อยู่ แต่บางครั้งสถานที่นั้นอาจเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญอย่างมากจนแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตามก็ยังคงคุณค่าอยู่ได้

3. คุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ (scientific value) หมายถึงถึงคุณค่าทางด้านการศึกษาวิจัย (research value) คุณค่านี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ความหายาก และการที่สถานที่นั้นสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลในอนาคตได้

4. คุณค่าทางด้านสังคม (social value) ครอบคลุมคุณค่าของสถานที่ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของจิตวิญญาณ ความเชื่อ การเมือง ชนชาติ หรือวัฒนธรรมของคนกลุ่มน้อย

หลังจากที่ได้มีการระบุคุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ ของอาคารเก่า หรือชุมชนประวัติศาสตร์แล้ว Cohen (1999: 266 – 270) ได้เสนอว่าผู้ศึกษาควรจะต้องทำการบันทึก (documentation) ข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความสำคัญให้ครบทุกด้าน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น และตัดสินใจในการเสนอแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาในแนวทางที่เหมาะสม โดยข้อมูลเหล่านี้ ประกอบด้วย

1. กรรมสิทธิ์การครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
2. การใช้ประโยชน์ในที่ดิน
3. สภาพ รูปแบบ อายุ วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างและกิจกรรมภายในอาคาร เพื่อใช้ในการพิจารณาคุณค่าทางสถาปัตยกรรมของอาคาร
4. ที่ตั้งของชุมชน โครงข่ายการคมนาคมและการเข้าถึง
5. สภาพสังคมเศรษฐกิจของครัวเรือน เช่น ระดับรายได้ของครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน
6. ลักษณะการให้บริการระบบสาธารณูปโภคในชุมชน เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา

สำหรับอายุของอาคารเก่าและชุมชนประวัติศาสตร์นั้น ตามหลักปฏิบัติสากลได้กำหนดเส้นแบ่งระหว่างอดีตกับปัจจุบันไว้ที่ 50 ปี จึงมักใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดอายุของโบราณสถานว่าต้องมากกว่า 50 ปี ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้เกณฑ์นี้ และอังกฤษใช้ 30 ปี เป็นอย่างน้อย ในสมัยรัชกาลที่ 7 เมื่อ พ.ศ. 2469 หน่วยงานที่ดูแลด้านการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม คือ ราชบัณฑิตยสภา

เอกสารนี้ได้กำหนดอายุของโบราณสถานไว้โดยประมาณว่าตั้งแต่ 100 ปีขึ้นไป แต่ปัจจุบันกรมศิลปากรซึ่งไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต่อ 8 ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมมิได้มีการกำหนดอายุของโบราณสถานหรืออาคารที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้อย่างเป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสมัยใหม่ในหลายประเทศที่ว่าไม่จำเป็นต้องกำหนดอายุ โดยเฉพาะฝรั่งเศสซึ่งถือเป็นผู้นำในด้านการอนุรักษ์ก็มีอาคารที่สร้างมาไม่นานแต่ได้อยู่ในฐานข้อมูลโบราณสถาน (ฝรั่งเศสเรียก inventaire หรือ inventory ในภาษาอังกฤษ) แล้ว เช่น อาคาร Betelgueuse และโรงแรม Le Flaine ที่สร้างในปี ค.ศ. 1966 ก็ขึ้นบัญชีเป็น supplementary inventory (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2553: 6 – 7)

เมื่อผู้ศึกษาทำการระบุและบันทึกคุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ ของอาคารเก่า หรือชุมชนประวัติศาสตร์แล้ว Feilden and Jokilehto (1998: 17) อธิบายว่าผู้ศึกษาจะต้องทำการประเมิน (assessment) ว่าอาคารเก่า หรือชุมชนประวัติศาสตร์ที่จะอนุรักษ์นั้นมีสถานะเป็นอย่างไร โดยทำการประเมินในด้านการทดสอบความแท้ (test of authenticity) และการประเมินบูรณภาพ (assessment of integrity) โดย ยงธนินทร์ พิมลเสถียร (2555: 31 – 32) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินทั้ง 2 ด้าน ดังนี้ คือ

1. การทดสอบความแท้ (test of authenticity) คำว่า ความแท้ (authenticity) หมายถึง คุณภาพแหล่งมรดก เช่น อาคารเก่า หรือชุมชนประวัติศาสตร์ยังคงรักษาลักษณะดั้งเดิมไว้มากน้อยเพียงใด การทดสอบความแท้จะพิจารณาใน 4 ประเด็น คือ

1.1 ความแท้ในด้านรูปแบบหรือการออกแบบ (authenticity in design) หมายถึง แหล่งมรดกนั้นยังมีรูปแบบตามที่เป็นในอดีตหรือไม่ เช่น อาคารดั้งเดิมเป็นสองชั้นแต่ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสามชั้น ถือว่าเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปแล้ว

1.2 ความแท้ในด้านวัสดุ (authenticity in material) หมายถึง แหล่งมรดกนั้นยังมีการใช้วัสดุตามที่เป็นในอดีตหรือไม่ เช่น วัสดุผนังหลังคาเคยเป็นกระเบื้องดินเผาแต่ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นกระเบื้องซีเมนต์ แม้จะมีรูปทรงและขนาดเดียวกันกับในอดีตแต่ถือว่าขาดความแท้ในด้านวัสดุ

1.3 ความแท้ในด้านฝีมือช่าง (authenticity in workmanship) หมายถึง ยังคงรักษาวิธีการก่อสร้างแบบเดิมหรือไม่ เช่น การซ่อมแซมผนังปูนโบราณแบบปูนดำ แม้ว่าจะซ่อมแซมให้มีรูปแบบและพื้นผิวเหมือนเดิมแต่ใช้ปูนซีเมนต์แทนปูนดำ ก็ถือว่าขาดความแท้ในด้านฝีมือช่าง

1.4 ความแท้ในด้านสภาพโดยรวม (authenticity in setting) หมายถึง ยังคงรักษาสภาพโดยรวมของแหล่งมรดกไว้ได้มากน้อยเพียงใด แม้ว่าแหล่งมรดกที่ทำการประเมินจะยังคงรูปแบบ วัสดุ ฝีมือช่างเหมือนของเดิม แต่หากสภาพข้างเคียงไม่ว่าจะเป็นอาคาร สิ่งก่อสร้าง หรือพื้นที่ว่าง ได้มีการเปลี่ยนแปลง เช่น มีการถมพื้นที่ การก่อสร้างอาคารใหม่ การต่อเติมอาคาร ใกล้เคียง ก็จะทำให้ความแท้ในด้านสภาพโดยรวมนั้นลดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การประเมินบูรณภาพ (assessment of integrity) คำว่า บูรณภาพ (integrity) หมายถึง ความครบถ้วนสมบูรณ์ (wholeness) และการไม่ถูกรบกวน (intactness) ของแหล่งมรดก ในกรณีของเมืองเก่าหรือชุมชนประวัติศาสตร์ มักจะพิจารณาองค์ประกอบดั้งเดิมของเมือง เช่น คูเมือง กำแพงเมือง ป้อมปราการ ศาสนสถาน วัด บ้านเจ้าเมือง ระบบโครงข่ายถนน การระบายน้ำ เป็นต้น ว่ายังคงอยู่หรือไม่ ในกรณีของอาคารหรือกลุ่มอาคาร ก็จะพิจารณาว่าองค์ประกอบเดิมยังอยู่ครบเพียงใด และหากว่ายังอยู่ครบแต่ได้มีการต่อเติมหรือติดตั้งอุปกรณ์เพิ่ม เช่น ป้ายโฆษณา เครื่องปรับอากาศ งานรับสัญญาณดาวเทียม เป็นต้น ก็ถือว่าเป็นการรบกวนบูรณภาพของอาคารหรือกลุ่มอาคารนั้นด้วย

ข้อสรุปที่ผู้ศึกษาได้จากการประเมินในด้านการทดสอบความแท้และการประเมินบูรณภาพของอาคารเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมนั้นจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกวิธีการอนุรักษ์ (treatment) ด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม โดย Tyler (2000 : 22-32) Sanoff (1978: 46-49) และ Fitch (2001: 83-136) ได้ให้ความหมายของเทคนิคและวิธีการอนุรักษ์อาคารเก่า ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นแนวทาง 7 ระดับ ดังนี้ คือ

1. การป้องกัน (protection) หมายถึง การดำเนินการที่ไม่รบกวนสภาพปัจจุบันของอาคารเก่า แต่จะต้องปกป้องมิให้เสื่อมสภาพลงไปมากกว่าที่เป็นอยู่

2. การสงวนรักษา (preservation) หมายถึง การรักษาให้คงสภาพโดยไม่มีการต่อเติมใดๆ แต่อาจทำการเสริมความมั่นคงได้

3. การบูรณะ (restoration) หมายถึง การทำให้อาคารเก่ากลับคืนสู่สภาพเดิมอย่างที่เคยเป็นในอดีตในสมัยหนึ่งสมัยใดตามที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งสามารถเพิ่มเติมส่วนที่ขาดหายไปได้หากมีหลักฐานที่ชัดเจน การบูรณะจะต้องอาศัยการค้นคว้า วิจัย และข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่แท้จริงเพื่อให้ได้รูปลักษณะที่เหมือนอาคารเดิมมากที่สุด

4. การฟื้นฟู (rehabilitation) หมายถึง การรักษาส่วนของอาคารเก่าที่มีคุณค่าไว้โดยการทำ ความสะอาด การเสริมความแข็งแรง การเพิ่มเติมส่วนประกอบใหม่ หรือวิธีการอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน เพื่อประโยชน์ใช้สอยในปัจจุบัน วิธีการฟื้นฟูยังรวมถึงการรักษาอาคารเก่าให้มีอายุยืนยาวโดยการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างอาคารเดิมน้อยที่สุด

5. การสร้างขึ้นใหม่ (reconstruction) หมายถึง การก่อสร้างอาคารขึ้นมาใหม่โดยอาศัย เอกสารหรือหลักฐานทางโบราณคดี ซึ่งส่วนมากเป็นการก่อสร้างในพื้นที่เดิมโดยที่อาคารเดิมนั้นได้ พังทลายลงหมดแล้ว

6. การย้ายที่ตั้ง (relocation) หมายถึง การขนย้าย เคลื่อนย้ายอาคารจากที่ตั้งเดิมไปสู่ที่ตั้ง ใหม่ เหตุผลของการย้ายที่ตั้ง อาจด้วยมาจากการที่สภาพแวดล้อมในที่ตั้งเดิมมีการเปลี่ยนแปลงไป มากจนกระทั่งไม่เหมาะแก่การสงวนรักษาอาคารนั้น จึงต้องย้ายไปสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ อาคารที่

เอกสารนี้ หลังจากการย้ายที่ตั้งแล้วอาจใช้วิธีการฟื้นฟูเพื่อการสงวนรักษาก็ได้ แต่ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต่ออายุอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การสื่อความหมาย (interpretation) หมายถึง การสื่อความหมายด้วยโครงสร้างใหม่ที่แตกต่างจากเดิม ตามกฎบัตรอิโคโมสว่าด้วยการสื่อความหมายและการนำเสนอแหล่งมรดกวัฒนธรรม (The ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites) วิธีการสื่อความหมายสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การสร้างโครงสร้างใหม่ การจัดทำป้ายสื่อความหมาย หรือการจัดนิทรรศการ เป็นต้น

นอกจากการอนุรักษ์อาคารเก่าแล้ว พื้นที่หรือชุมชนประวัติศาสตร์ก็ควรได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาด้วยเช่นกัน โดย Feilden และ Jokilehto (1998) ได้ให้หลักการในแง่ของการวางแผนอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ (method of planning approach to historic city) ไว้ 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. การบูรณาการแผนการอนุรักษ์เข้าไว้ในแผนพัฒนาเมือง (integrated conservation) กลวิธีที่ใช้ในการวางแผนพื้นที่ประวัติศาสตร์ในเมือง ประกอบไปด้วยเทคนิคทางด้านอนุรักษ์และฟื้นฟู รวมทั้งการจัดหาบริการสาธารณะ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพของพื้นที่ในระยะยาว โดยมีการวางแผนร่วมกับผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ และมีการออกกฎหมายข้อบังคับและการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติ

2. การควบคุมการเปลี่ยนแปลง (control of change) โดยจัดทำมาตรการควบคุมการพัฒนาที่มีมากเกินไป โดยการกำหนดขนาดและรูปแบบอาคาร การจำกัดปริมาณการจราจร และจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม

3. การออกแบบสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติม (infill design) โดยนำหลักการออกแบบชุมชนเมืองและความงามของเมืองมาประยุกต์ใช้ มีการกำหนดแนวทางในการออกแบบเพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมกลมกลืนกับลักษณะเฉพาะของเมืองประวัติศาสตร์

4. การบริหารจัดการ (administrative actions) ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งออกกฎหมายและมาตรการควบคุมและสนับสนุนให้ปฏิบัติตามแผนการอนุรักษ์ที่ได้จัดทำไว้

Burns (1963: 14 - 15) และ Chapin and Kaiser (1979: 271 - 275) อธิบายว่า ถึงแม้การอนุรักษ์พื้นที่ประวัติศาสตร์มักจะกระทำในบริเวณที่เป็นเมืองเก่าซึ่งมักตั้งอยู่ในเขตชั้นในสุดของเมือง แต่ในความเป็นจริงไม่อาจใช้การอนุรักษ์อย่างเดียวนั้นได้เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีลักษณะและองค์ประกอบแตกต่างกันไป ดังนั้นเทคนิคที่ใช้กับการจัดการเมืองเก่าจึงมีได้หลายเทคนิค ดังนี้ คือ

1. Urban Renewal หมายถึง กระบวนการ (process) ที่พื้นที่ขนาดใหญ่ของเมือง เช่น ศูนย์กลางเมือง ค่อยๆ ปรับตัวของมันทีละน้อย จนทำให้ลักษณะของพื้นที่เปลี่ยนไปจากเดิม ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึงการวางแผนพื้นที่เสื่อมโทรมให้กลับมาใช้ใหม่ โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Redevelopment, Rehabilitation หรือ Conservation แล้วแต่ความเหมาะสมของพื้นที่

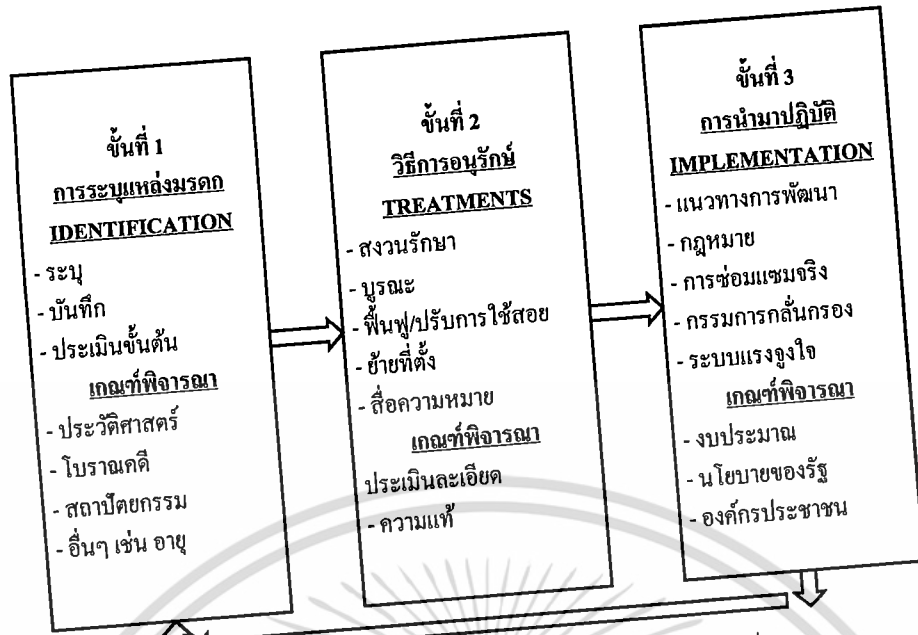
2. Urban Redevelopment หมายถึง กระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับการรื้อถอนอาคารหรือที่ดินและอาคารที่เสื่อมโทรมลง แล้วให้มีโครงสร้างใหม่ทั้งหมดโดยกระทำตามแผนที่ได้เตรียมไว้ ซึ่งโครงสร้างใหม่นี้จะมีความแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับ โครงสร้างเดิมก่อนที่จะมีการทำใหม่ นอกจากนั้นยังรวมไปถึงการปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและการกระจายตัวของประชากรเดิมให้มีรูปแบบใหม่ด้วย ซึ่งกระบวนการของ Urban Redevelopment ถือว่าเป็นเทคนิคหนึ่งของ Urban Renewal ที่เน้นถึงการรื้อถอนอาคารเก่าออกหมด แล้วสร้างโครงสร้างใหม่ขึ้นมาให้มีความแตกต่างจากโครงสร้างเดิม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการรองรับ (capacity) ให้มีสภาพที่เหมาะสมกับความต้องการในยุคนี้ๆ

3. Rehabilitation หมายถึง การปรับปรุงพื้นที่เมืองเดิมที่กำลังเสื่อมโทรมให้กลับมาใช้ได้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจรวมถึงมาตรการต่างๆ ด้วย เช่น มาตรการลดความหนาแน่นของประชากรลง การเวนคืนกลุ่มอาคารและพื้นที่รกร้าง การซ่อมแซมและการบูรณะใหม่ การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค การตัดถนนใหม่ การจัดสวนสาธารณะ และแม้กระทั่งการทำความสะอาดในพื้นที่

4. Conservation หมายถึง การสงวนรักษาพื้นที่ที่ยังมีสภาพดีในแง่ของการใช้ที่ดินและจำนวนประชากร แต่ต้องการมาตรการป้องกันที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะสามารถรักษาสภาพอันดีนั้นไว้ และอาจต้องการการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานหรือบริการสาธารณะที่เหมาะสมด้วย ซึ่งเทคนิคและวิธีการที่นำมาใช้จะขึ้นอยู่กับข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ

จากการศึกษาแนวคิดอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์ สรุปได้ว่าแนวทางทางการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนประวัติศาสตร์จะต้องเริ่มที่การระบุ (identification) คุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ หลังจากนั้นจึงทำการบันทึก (documentation) คุณค่าความสำคัญ ทำการประเมิน (assessment) ในด้านการทดสอบความแท้และการประเมินบูรณภาพ ตัดสินใจเลือกวิธีอนุรักษ์ (treatment) ก่อนที่จะนำสู่การปฏิบัติ (implementation) ซึ่งต้องมีการจัดทำแผนและโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย งบประมาณ และผู้ดำเนินการ ดังภาพที่ 2.1

อย่างไรก็ตาม แนวทางทางการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนประวัติศาสตร์จะสามารถดำเนินการได้นั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิแสดงกระบวนการในการวางแผนการอนุรักษ์
การจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าที่าม่วงอยู่ในขั้นที่ 1 การระบุแหล่งมรดก

2.2 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์

การศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครือข่ายของการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มสังคม ชุมชน นักวิชาการ นักการเมืองท้องถิ่น และกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดระบบแหล่งมรดกวัฒนธรรมและบันทึกให้เป็นเอกสารท้องถิ่นที่สามารถนำไปใช้อ้างอิงร่วมกันในการอนุรักษ์และฟื้นฟูอาคารที่มีคุณค่าบริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงที่มีความเหมาะสมต่อไป

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ในระดับสากลนั้นมีความตื่นตัวมากขึ้นเมื่อมีการขยายขอบเขตการอนุรักษ์จากโบราณสถานมาสู่การอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ซึ่งทำให้มีกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ในหลายประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเหมือนประเทศไทย เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น ได้มีการปรับปรุงด้านกฎหมายอนุรักษ์ การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น การงบประมาณ และการจัดตั้งองค์กรเพื่อให้ประชาชนและให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมได้ด้วยตนเอง ต่อมาในปี ค.ศ. 1987 สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites – ICOMOS) ได้มีการประกาศใช้กฎบัตรว่าด้วยการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์และพื้นที่เมืองหรือกฎบัตรเวอซิงตัน ค.ศ. 1987 (Charter on the Conservation of Historic Towns and Urban Areas – Washington Charter 1987) ซึ่งถือเป็นกฎบัตรเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เมืองโดยตรง และให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแรกที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมืองตรง และให้คำแนะนำ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดั้งเดิมหลายแห่งในประเทศไทย เช่น ย่านเมืองเก่าภูเก็ต และตลาดท่าเตียน เป็นต้น ได้เริ่มการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น และได้กลายเป็นต้นแบบของการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนดั้งเดิมอีกหลายแห่งในระยะต่อมา สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น Arnstein (1969: 216 – 224) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ระดับ ตั้งแต่ไม่มีส่วนร่วมเลย (Nonparticipation) ไปจนถึงอำนาจของประชาชน (Degree of Citizen Power) ดังนี้ คือ

1. Manipulation หมายถึง การควบคุมโดยรัฐทั้งหมด
2. Therapy หมายถึง การแก้ปัญหาโดยให้ผู้แทนหรือที่ปรึกษาจากรัฐมาให้ความรู้
3. Informing หมายถึง การให้ข่าวสารทางเดียวโดยฝ่ายรัฐ
4. Consultation หมายถึง การให้คำปรึกษาทางเดียวโดยฝ่ายรัฐ
5. Placation หมายถึง การให้ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมและเปิดโอกาสให้ต่อรองได้ แต่รัฐบาลเป็นผู้ตัดสินใจ
6. Partnership หมายถึง การให้ชุมชนเข้าร่วมตัดสินใจด้วย
7. Delegated Power หมายถึง การให้อำนาจแก่ชุมชนในการตัดสินใจ
8. Citizen Control หมายถึง ชุมชนมีสิทธิที่จะเสนอและจัดทำแผนได้เอง

จากการศึกษาแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์สรุปได้ว่าควรส่งเสริมให้ชุมชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง สำหรับโครงการวิจัยนี้จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ การบันทึกข้อมูล การระบุคุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ การตัดสินใจเลือกวิธีอนุรักษ์ และการนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนอนุรักษ์ที่ได้วางไว้

2.3 การจัดทำแผนที่มรดกวัฒนธรรม

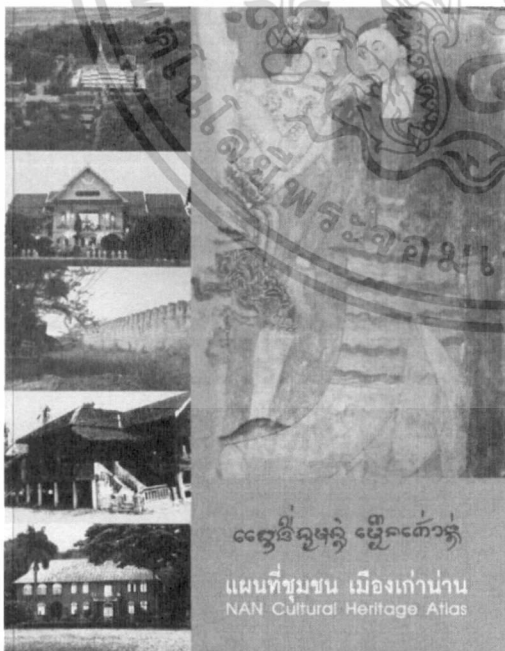
แผนที่มรดกวัฒนธรรมเป็นผลผลิตจากกระบวนการที่มาจากความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านการพักอาศัย สังคม เศรษฐกิจ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ หรือสถาปัตยกรรมมาตั้งแต่อดีตและอาจต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เช่น ชุมชนดั้งเดิม ย่านเมืองเก่า หรือเมืองประวัติศาสตร์ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงร่วมกันในการระบุแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของพื้นที่ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อไป

การระบุแหล่งแหล่งมรดกวัฒนธรรมนั้น จะเริ่มจากการศึกษาประวัติความเป็นมาของพื้นที่ การจัดทำแผนที่พื้นฐานระบบคิจิตอด การออกสำรวจและระบุแหล่งมรดก และการนำเสนอในรูปแบบของแผนที่มรดกวัฒนธรรมที่จะเน้นเฉพาะสิ่งที่จับต้องได้ซึ่งสามารถระบุตำแหน่งในแผนที่ ได้แก่

เอกสารนี้สถาปัตยกรรม บริเวณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือบุคคลสำคัญ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่อ 15 อังถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และแหล่งธรรมชาติที่มีความงดงามและมีความหมายต่อชุมชน เช่น คูเมือง กำแพงเมือง ป้อมปราการ ศาสนสถาน วัด บ้านเจ้าเมือง อาคารบ้านเรือนเอกชน ระบบโครงข่ายถนน และการระบายน้ำ เป็นต้น ส่วนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ที่หมายรวมถึง ภาษา คติความเชื่อ เทศกาล อาหาร การแต่งกาย ดนตรี การละเล่น และประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะนั้นจะใช้วิธีการอธิบายถึงความสัมพันธ์ของมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้กับการใช้พื้นที่และอาคาร เช่น การใช้พื้นที่หรืออาคารสำคัญในเมืองเพื่อการจัดประเพณีประจำปีมาตั้งแต่สมัยโบราณ หรือการใช้เส้นทางในการประกอบพิธีกรรมสำคัญของเมือง หรือคติความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบสถาปัตยกรรม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างมรดกวัฒนธรรมที่เป็นกายภาพกับที่ไม่ใช่กายภาพที่บางครั้งไม่สามารถแยกพิจารณาเป็นส่วนๆ ได้

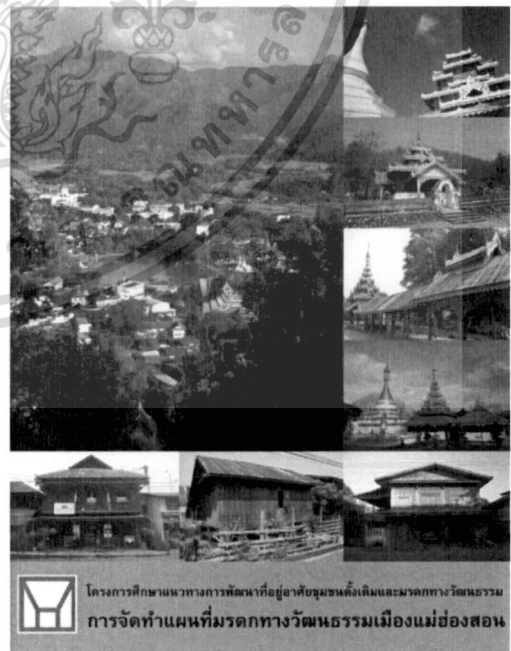
ดังนั้น แผนที่มรดกวัฒนธรรมนี้จึงเป็นเอกสารที่ทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เช่น เทศบาลอาจใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในด้านต่างๆ ตั้งแต่การออกแบบระบบสาธารณูปโภค การวางแผนปรับปรุงภูมิทัศน์ การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชน ตลอดจนการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนภาคธุรกิจเอกชนอาจใช้เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติอันจะนำมาซึ่งเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ในขณะที่ภาคสังคมอาจนำมาใช้เพื่อการปลูกฝังให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจถึงแหล่งมรดกอันมีค่าของเมืองซึ่งจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พื้นที่นั้นยังคงเป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์มีคุณค่าและความหมายต่อทั้งผู้อยู่อาศัยและผู้มาเยือนสืบไป

ภาพที่ 2.2 แผนที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า

(ภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม)

ภาพที่ 2.3 แผนที่มรดกวัฒนธรรมเมืองแม่ฮ่องสอน

(ภาพ การเคหะแห่งชาติ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่อ 16 อังถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.4 แผนที่แสดงตำแหน่งอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน (ภาพ การเคหะแห่งชาติ)

ภาพที่ 2.5 แผนที่แสดงตำแหน่งแหล่งธรรมชาติและประวัติศาสตร์ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน (ภาพ การเคหะแห่งชาติ)

2.4 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องมรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์

สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องมรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์ โดยสามารถดำเนินการได้โดยการประกาศย่านอนุรักษ์ได้ 4 วิธีการ ดังนี้ คือ

1. ประกาศขึ้นทะเบียน โบราณสถาน ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (และแก้ไขเพิ่มเติมในฉบับอื่นๆ) การขึ้นทะเบียนโบราณสถานสามารถกำหนดเขตโบราณสถานซึ่งในเขตโบราณสถานสามารถกำหนดอาคารหรือสิ่งก่อสร้างที่มีความสำคัญได้ โบราณสถานที่ขึ้นทะเบียนนอกจากนี้ออนแล้วหากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ จะต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจโดยคณะกรรมการวิชาการของกรมศิลปากรก่อน ตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2550 กรมศิลปากรได้พิจารณาให้พื้นที่และภายในตลาดร้อยปีสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จัดเป็นโบราณสถานประเภท ย่านประวัติศาสตร์ เนื่องจากความสำคัญในด้านของประวัติศาสตร์ ชุมชน และรูปแบบอาคารพื้นถิ่นที่สมควรได้รับการอนุรักษ์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนต่อไป อย่างไรก็ตาม การใช้พระราชบัญญัตินี้เพื่อปกป้องย่านชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น การพิจารณาตัดสินใจมาจากส่วนกลาง ยังไม่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเข้าร่วมด้วย รวมทั้งการไม่มีกลไกในการลดแรงกดดันเรื่องการสิทธิในการพัฒนา

2. ประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ในผังเมืองรวม โดยในผังเมืองรวมที่ประกาศเป็นกฎกระทรวง

ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 (และแก้ไขเพิ่มเติมในฉบับอื่นๆ) สามารถประกาศเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งให้สภาท้องถิ่นเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญตเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ย่านประโยชน์การใช้ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น พื้นที่บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์หรือเขตเมืองเก่าเชียงใหม่ แต่ที่ผ่านมาการประกาศเป็นย่านอนุรักษ์ดังกล่าวยังขาดกระบวนการปรึกษาหารือกับภาคประชาชนและผู้อยู่อาศัย และการประกาศผังเมืองรวมยังเป็นกฎกระทรวงไม่ใช่ข้อบัญญัติท้องถิ่นเหมือนในประเทศที่มีการกระจายอำนาจที่เป็นประชาธิปไตยแล้ว นอกจากนั้นยังขาดกระบวนการกลั่นกรองโครงการพัฒนาระดับท้องถิ่น รวมทั้งแรงจูงใจในการอนุรักษ์

3. ประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยออกเป็นกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นช่องทางที่มีไว้หากท้องถิ่นไม่สามารถหรือไม่ประสงค์ที่จะออกกฎหมายท้องถิ่นในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของตนเองแต่มีปัญหารุนแรงเร่งด่วน ทั้งนี้ได้รวมพื้นที่ที่เรียกว่า สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ด้วยซึ่งชุมชนดั้งเดิมสามารถใช้ช่องทางนี้ได้ในการออกกฎหมายปกป้องดูแล เช่น พื้นที่ย่านการค้าเก่าของเมืองภูเก็ต อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการออกกฎหมายเช่นนี้ต้องอาศัยการปรึกษาหารือกับภาคประชาชนและท้องถิ่นและยังไม่มีระบบแรงจูงใจสำหรับภาคเอกชนเพื่อลดแรงกดดันในการขาดโอกาสในการพัฒนา

4. ประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์โดยข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งสามารถทำได้ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (และแก้ไขเพิ่มเติมในฉบับอื่นๆ) รวมทั้งตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งมีอำนาจในการออกกฎหมายท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และสถาปัตยกรรมได้ ในกรณีนี้ได้เกิดขึ้นแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นก่อนที่จะมีการประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ในกฎหมายโบราณสถาน สำหรับประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2553 เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้ออกเทศบัญญัติเทศบาลตำบลเชียงคาน เรื่อง กำหนดประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง ระยะเวลาหรือระดับของอาคาร และบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือประเภทในท้องที่เทศบาลตำบลเชียงคาน ซึ่งถือว่าเป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นสำหรับการอนุรักษ์ย่านชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมเป็นแห่งแรกของประเทศ อย่างไรก็ตาม ช่องทางนี้อาจเป็นช่องทางที่เหมาะสมแต่ต้องมีปัจจัยที่สำคัญ คือ การปรึกษาหารือที่มีประสิทธิภาพระหว่างรัฐบาลท้องถิ่นกับประชาชนผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ซึ่งจะต้องมีความเห็นชอบร่วมกัน

การมีช่องทางของกฎหมายต่างๆ ในการปกป้องย่านชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมดั้งข้างต้นทำให้ไม่จำเป็นต้องอาศัยการร่างกฎหมายฉบับใหม่โดยเฉพาะแต่ควรเน้นในด้านการบูรณาการให้ท้องถิ่นสามารถประกาศพื้นที่เพื่อการปกป้องได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งควรมีลักษณะดังนี้

1. การประกาศเป็นย่านอนุรักษ์สามารถดำเนินการได้โดยกฎหมายต่างๆ ร่วมกัน ไม่จำเป็นต้องใช้กฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง เพื่อให้มีการปกป้องที่รอบด้าน

2. ให้มีกลไกในการปรึกษาหารือกับประชาชนผู้อยู่อาศัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถใช้กฎหมายท้องถิ่นปกป้องพื้นที่ได้

3. รัฐต้องกำหนดให้มีแรงจูงใจทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนการรักษาชุมชนดั้งเดิมที่ดำเนินการโดยท้องถิ่นและประชาชนเพื่อลดแรงกดดันความต้องการการพัฒนา

จากการศึกษากฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องมรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนประวัติศาสตร์ พบว่าเทศบาลตำบลท่าม่วงสามารถกำหนดให้ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงเป็นพื้นที่อนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ 2 รูปแบบ คือ กำหนดพื้นที่ในผังเมืองชุมชนเทศบาลตำบลท่าม่วงซึ่งเทศบาลมีอำนาจในการวางผังเองได้ หรือการออกเทศบัญญัติท้องถิ่นโดยใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (และแก้ไขเพิ่มเติมในฉบับอื่นๆ) ซึ่งทำให้เทศบาลตำบลท่าม่วงสามารถสามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อประโยชน์แก่การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และสถาปัตยกรรม

2.5 กรณีศึกษาการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์

การอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ หรือชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมหลายแห่งทั้งในต่างประเทศและในประเทศแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการในด้านแนวคิดการอนุรักษ์มรดกทางประวัติศาสตร์จากโบราณสถานมาสู่การอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ จนกระทั่งนำมาสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาสำหรับ โครงการวิจัยได้ โดยกรณีศึกษาแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ การอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น และการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. การอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น

ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น มีวิวัฒนาการด้านการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์มายาวนาน ถือเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านการอนุรักษ์เมืองและสามารถเป็นแม่แบบของหลายๆ ประเทศ เนื่องจากทั้งสามประเทศมีการปรับปรุงด้านกฎหมายอนุรักษ์ที่แยกย่านประวัติศาสตร์ออกจากโบราณสถาน ด้านการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ด้านการงบประมาณสนับสนุนการอนุรักษ์ และด้านการจัดตั้งองค์กรเพื่อให้ประชาชนและให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของตนเองได้ โดยมีประเด็นการเปรียบเทียบการอนุรักษ์เมืองของทั้งสามประเทศดังนี้ คือ

1.1 จุดเริ่มต้นที่สำคัญในการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ของทั้งสามประเทศเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาแตกต่างกัน โดยประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1923 เมื่อ John D. Rockefeller ได้ให้ทุนสนับสนุนการบูรณะแบบสร้างใหม่ (reconstruction) เมือง Williamsburg มลรัฐ Virginia ต่อมาในปี ค.ศ. 1931 รัฐบาลเมือง Charleston มลรัฐ North Carolina ออกเทศบัญญัติ

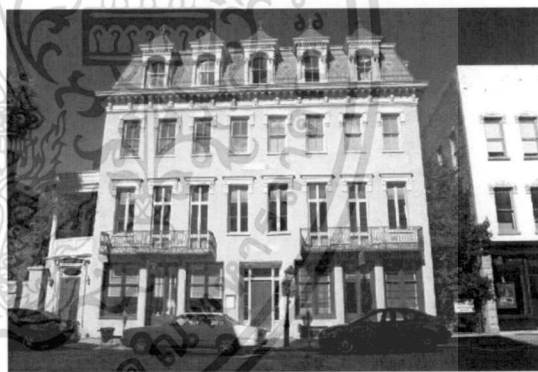
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรอนุรักษ์ที่จัดตั้งโดยรัฐบาลและต่อมาเป็นอิสระจากการสนับสนุนของรัฐบาล โดยมีเงินทุนในการดำเนินงานมาจากค่าสมาชิก สำหรับประเทศอังกฤษมีกองทุนแห่งชาติเพื่อสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หรือความงามทางธรรมชาติ (The National Trust for Places of Historic Interest or Natural Beauty) สหรัฐอเมริกามีกองทุนแห่งชาติเพื่อการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ (National Trust for Historic Preservation) และญี่ปุ่นมีกองทุนแห่งชาติญี่ปุ่นเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ (Japan National Trust for Cultural and Natural Heritage Conservation)

1.5 ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการกำหนดวัตถุประสงค์และร่วมวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการต่างๆ และมีการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการควบคุมและสนับสนุนให้เป็นไปตามแผนการอนุรักษ์ที่ได้จัดทำไว้ นอกจากนี้ยังมีกระบวนการในการกั้นกรอกรูปแบบสถาปัตยกรรม (design review process) ซึ่งมักจะกำหนดในกฎหมายให้มีคณะกรรมการกั้นกรอกร (review commission) ระดับท้องถิ่น ทำให้สิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นใหม่มีรูปแบบที่เหมาะสมกลมกลืนกับลักษณะเฉพาะของย่านประวัติศาสตร์

ภาพที่ 2.6 เมือง Williamsburg

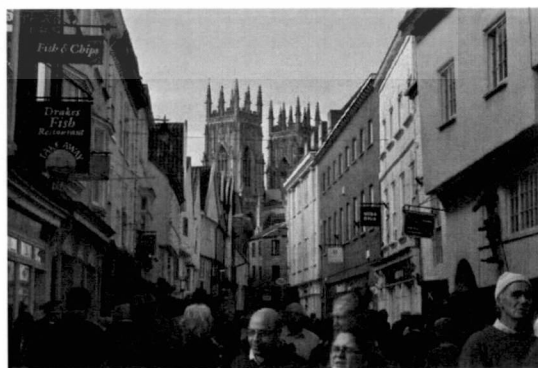

ภาพที่ 2.7 เมือง Charleston

(ภาพ www.city-data.com ค้นหาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556)

ภาพที่ 2.8 เมือง Chester

ภาพที่ 2.9 เมือง York

(ภาพ www.stormfront.org

(ภาพ www.londoncosmopolitan.blogspot.com

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ค้นหาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556) ค้นหาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.10 เมือง Kanazawa

(ภาพ www.my.opera.com ค้นหาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556)

ภาพที่ 2.11 เมือง Kurashiki (ภาพ www.travelangui.com

ค้นหาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2556)

2. การอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

ประเทศไทยมีวิวัฒนาการด้านการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์มาได้ไม่นานเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น รวมทั้งไม่มีการปรับปรุงด้านกฎหมายอนุรักษ์ที่แยกย่านประวัติศาสตร์ออกจากโบราณสถาน ด้านการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ด้านการงบประมาณสนับสนุนการอนุรักษ์ และด้านการจัดตั้งองค์กรเพื่อให้ประชาชนและให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของตนเองได้ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์เมืองของประเทศไทยดังนี้ คือ

2.1 จุดเริ่มต้นที่สำคัญในการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ของไทยเกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2521 – 2524 เมื่อคณะรัฐมนตรีมีการกำหนดแนวนโยบายการใช้ที่ดินบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน และการกำหนดนโยบายการใช้ที่ดินบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี โดยเห็นชอบในข้อเสนอของคณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ ปัจจุบัน คือ คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า หลังจากนั้น ได้มีการดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ ได้มีกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิศึกษาข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของอาคารเก่าในเมืองภูเก็ตแต่ไม่ได้มีการดำเนินการอนุรักษ์แต่อย่างใด จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2536 – 2537 เทศบาลเมืองภูเก็ต และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดทำโครงการพัฒนาและอนุรักษ์ย่านการค้าเมืองเก่าภูเก็ต โดยได้มีการกำหนดพื้นที่ในย่านการค้าเก่าให้เป็นย่านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และได้มีการดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาอาคารและพื้นที่มาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน หลังจากนั้น ได้มีหน่วยงานต่างๆ ทำการศึกษาวิจัยและดำเนินการในเรื่องการพัฒนาและอนุรักษ์ย่านชุมชนเมืองที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม เช่น ตลาดสามชุก ชุมชนริมคลองอัมพวา ชุมชนภาคองดำ ชุมชนตรอกบ้านจัน และชุมชนเชียงคาน เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเฉพาะแห่ง

เอกสารนี้เฉพาะชุมชน ต่อมาในปี พ.ศ. 2553 ฝ่ายวิชาการพัฒนาที่อยู่อาศัย ก้าวไกลแห่งชาติ และคณะไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ร่วมกันจัดทำโครงการศึกษาวิจัยมาตรฐานที่อยู่อาศัยและชุมชนเพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และคุณค่าของเมือง ซึ่งถือว่าเป็นโครงการแรกในประเทศไทยที่ศึกษาภาพรวมเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการคงอยู่อย่างมีคุณภาพของย่านที่อยู่อาศัยดั้งเดิมในเมืองต่างๆ ของไทย

2.2 ประเทศไทยไม่มีกฎหมายหลักที่ว่าด้วยการอนุรักษ์ย่านประวัติศาสตร์ ทำให้การอนุรักษ์ชุมชนจำเป็นต้องใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันร่วมกัน คือ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (และแก้ไขเพิ่มเติมในฉบับอื่นๆ) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 (และแก้ไขเพิ่มเติมในฉบับอื่นๆ) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (และแก้ไขเพิ่มเติมในฉบับอื่นๆ) รวมทั้งตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งมีอำนาจในการออกกฎหมายท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และสถาปัตยกรรม อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถประกาศย่านอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง โดยไม่มีการแทรกแซงจากรัฐบาลกลาง

2.3 ประเทศไทยไม่มีการจัดหาแรงจูงใจทางเศรษฐศาสตร์ทั้งในรูปแบบของเงินช่วยเหลือ (grants) และแรงจูงใจทางภาษี (tax incentives) อย่างเป็นระบบทำให้การอนุรักษ์และปรับปรุงพื้นที่อาคารที่มีคุณค่าจะอยู่ในรูปของการให้เงินสมทบซ่อมแซม (matching fund) เป็นส่วนใหญ่ โดยใช้งบประมาณจากโครงการอนุรักษ์ชุมชนประวัติศาสตร์ร่วมกับงบประมาณสมทบจากเจ้าของอาคารที่เข้าร่วมโครงการ ส่งผลให้โครงการอนุรักษ์ชุมชนหลายโครงการไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้หลังจากสิ้นสุดโครงการแล้ว เนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

2.4 ประเทศไทย มีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน และองค์กรสนับสนุน เช่น กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเคหะแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมาคมอิโคโมสไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มี การดำเนินการเชิงนโยบายเกี่ยวกับการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ในระดับชาติ เพียงแต่มีโครงการที่ดำเนินการในทางปฏิบัติในระดับชุมชนและระดับท้องถิ่นเท่านั้น โดยการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชนดั้งเดิมมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน บางชุมชนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดจากโครงการพัฒนาของรัฐ หรือเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง เช่น ชมรมบ้านเก่าเมืองแม่ฮ่องสอน ภาคิคนรักเมืองสงขลา คณะกรรมการพัฒนาตลาดสามชุกเชิงอนุรักษ์ ชมรมพัฒนาชุมชนริมน้ำจันทบูร ประชาคมบางลำพู คณะกรรมการชุมชน Old Phuket Town ชมรมตรอกบ้านจีน และชมรมอย่าลืม...โพธาราม เป็นต้น

ซึ่งการรวมกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นอาสาสมัครที่ทำงานประสานงานระหว่างจากภาครัฐ ชุมชน และภาคีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมฟื้นฟูชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

2.5 ประเทศไทยมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการกำหนดวัตถุประสงค์และร่วมวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาย่านประวัติศาสตร์น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น นอกจากนี้ ประเทศไทยยังไม่มีกระบวนการในการกลั่นกรองรูปแบบสถาปัตยกรรมในระดับท้องถิ่นซึ่งทำให้สิ่งปลูกสร้างที่เกิดขึ้นใหม่ในชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมหลายแห่งมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสมกลมกลืนกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ เช่น การสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ในชุมชนริมน้ำอัมพวาซึ่งแตกต่างจากเรือนแถวไม้ชั้นเดียวแบบดั้งเดิม ส่วนการกลั่นกรองระดับประเทศนั้น ประเทศไทยมีคณะกรรมการกรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่าซึ่งประกอบด้วยกลุ่มนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการอนุรักษ์ แต่คณะกรรมการชุดนี้ไม่มีภาคประชาชนที่เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักรวมอยู่ด้วยเลย

อาจกล่าวได้ว่า การอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของไทยมีลักษณะต่างคนต่างทำ เนื่องจากไม่ได้มีนโยบายและการสนับสนุนที่ชัดเจนจากรัฐบาลกลาง ทำให้ชุมชนและท้องถิ่นที่ต้องการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของตนเองไม่มีทรัพยากรเพียงพอทั้งในด้านนักวิชาการ บุคลากร แนวทางและแผนงาน และงบประมาณในการดำเนินงาน ส่งผลให้ชุมชนมีสภาพเสื่อมโทรมลงมากยิ่งขึ้น และอาจสูญสลายไปในที่สุด

ภาพที่ 2.12 กรุงรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 2.13 ตลาดสามชุก อ.สามชุก จ. สุพรรณบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ 2.14 ชุมชนตรอกบ้านจีน อ.เมือง จ.ตาก การศึกษาเท่านั้น

รูปที่ 2.15 ชุมชนตลาดบน อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.16 ชุมชนริมน้ำจันทบูร อ.เมือง จ.จันทบุรี

ภาพที่ 2.17 ชุมชนริมคลองอัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

ภาพที่ 2.18 ชุมชนเชียงคาน อ.เชียงคาน จ.เลย

ภาพที่ 2.19 ชุมชนกาตองต้า อ.เมือง จ.ลำปาง

จากการศึกษาการวางแผนการอนุรักษ์เมืองและชุมชนประวัติศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น และไทย พบว่าแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาอาคารเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงที่มีความเป็นไปได้ คือ การสร้างความตระหนักให้ภาครัฐและประชาชนเห็นถึงคุณค่าความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมของพื้นที่ การบูรณาการพื้นที่เข้ากับกระบวนการพัฒนาเมืองและการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย โดยการประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ในผังเมืองรวมหรือเทศบัญญัติท้องถิ่น มีระบบแรงจูงใจทางเศรษฐศาสตร์สำหรับเจ้าของอาคารและชุมชนในการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่า มีคณะกรรมการกลั่นกรองรูปแบบสถาปัตยกรรมในของท้องถิ่น และไม่ควรมีโครงการที่อาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาในอนาคตได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการพัฒนาเมือง

บทที่ 3

ความสำคัญทางประวัติศาสตร์

ประเด็นการวิจัยทางด้านความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี จะอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในด้านต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาคูณค่าทางประวัติศาสตร์ และตัดสินใจเลือกวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาที่เหมาะสมกับคุณค่า

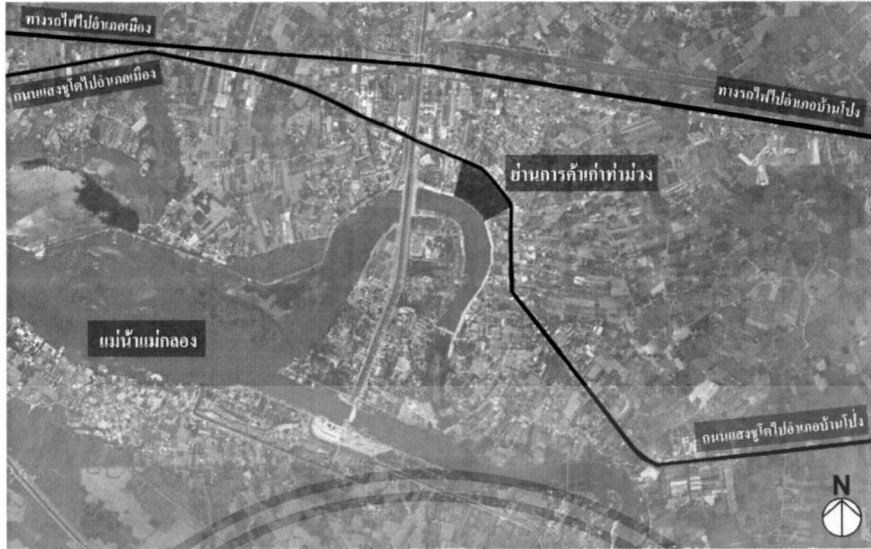
3.1 ประวัติศาสตร์ความเป็นมา

3.1.1 การตั้งถิ่นฐานในระยะแรก

ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำแม่กลองและถนนแสงชูโต เป็นย่านการค้าและชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมที่มีประวัติความเป็นมายาวนานมากกว่าร้อยปี ที่มาของชื่อ “ท่าม่วง” นั้นไม่มีการบันทึกที่แน่ชัด แต่มีการบอกเล่าต่อกันมาของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ว่าอาจเป็นเพราะพื้นที่มีการปลูกต้นมะม่วงเป็นจำนวนมาก และผลผลิตหลักอย่างหนึ่งของชุมชน คือ ผลมะม่วง คาดว่าชื่อเดิมที่ถูกเรียก คือ “ท่ามะม่วง” และในภายหลังอาจมีการเรียกเพี้ยนไปคงเหลือเพียง “ท่าม่วง”

กลุ่มคนที่ย้ายถิ่นฐานมาตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณนี้ในระยะแรก คือ ชาวจีนแต้จิ๋วและชาวจีนแคะ ซึ่งเหตุผลของการย้ายถิ่นฐานมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ชุมชนท่าม่วงน่าจะเกิดขึ้นด้วยเหตุผลเดียวกับการอพยพของชาวจีนมายังประเทศไทยทั่วไป คือ การที่มีชาวจีนรุ่นแรกๆ เข้ามาทำกินและบอกต่อเพื่อนฝูงญาติพี่น้องถึงความอุดมสมบูรณ์ในประเทศไทย ประกอบด้วยจำนวนประชากรจีนที่มีจำนวนมาก และทรัพยากรธรรมชาติที่จำกัด ทำให้ครอบครัวใหญ่แบ่งสมาชิกจำนวนหนึ่งเดินทางมาที่ประเทศไทยเพื่อประกอบอาชีพและส่งเงินทองที่ได้กลับไปให้พ่อแม่และครอบครัวที่ยังคงอยู่ที่เมืองจีน

ในระยะแรกของการตั้งถิ่นฐานนั้น บ้านเรือนเกือบทั้งหมดตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลอง ลักษณะเป็นห้องแถวชั้นเดียว ผนังทำจากดินผสมแกลบ โครงสร้างหลังคาเป็น ไม้ไผ่มุงด้วยจาก พื้นที่รอบๆ ชุมชนเป็นป่ากร้าง มีการทำนา ปลูกผัก และปลูกพืชไร่บ้าง ต่อมาเมื่อมีคนอพยพเข้ามาค้าขายและอยู่อาศัยมากขึ้น ทำให้มีการตัดถนนภายในพื้นที่ มีการสร้างห้องแถวไม้ชั้นเดียว เรือนแถวไม้สองชั้น และตึกแถวสองชั้นตลอดสองฝั่งถนนจนกลายเป็นตลาดร้านค้าที่สมบูรณ์ โดยถนนสายหลักของชุมชน คือ ถนนศรีท่าม่วง

ภาพที่ 3.1 ภาพถ่ายดาวเทียมแสดงที่ตั้งของย่านการค้าท่าม่วง
(ภาพ www.google.com)

ภาพที่ 3.2 ลักษณะของการตั้งถิ่นฐานริมแม่น้ำแม่กลอง
(ภาพ ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นท่าม่วง)

3.1.2 การคมนาคมหลักในการเดินทางและขนส่งสินค้า

การเดินทางค้าขายของชุมชนท่าม่วงในอดีตใช้เรือเป็นพาหนะหลัก โดยมีท่าเรือรับส่งสินค้าจำนวน 3 ท่า คือ ท่าบน¹ ท่ากลาง และท่าล่าง ซึ่งทำน้ำเหล่านี้สูงชันมาก ทำให้ต้องตากดินเป็นขั้นบันไดลงไปจนถึงบริเวณที่จอดเรือเพื่อให้กรรมกรแบกหามสามารถขนถ่ายสินค้าได้สะดวกมากขึ้น โดยท่า

¹ มีชื่อเรียกในขณะนั้นว่า ตลาตนางลอย ปัจจุบันฟากหนึ่งคือบริเวณจากร้านจินดาพานิชย์ จนถึงร้านขายยาอ้วยแซตั้ง เอกสวนเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า (สิ้นสุดของตลาดซึ่งมีเขตติดกับป่ามะม่วง) อีกฟากหนึ่งคือบริเวณจากห้าง ไมตรีจิตจนถึงบริเวณท่ากลาง ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลางเป็นท่าเรือหลักที่มีเรือและแพจำนวนมากเข้าจอดเพื่อขนถ่ายสินค้าที่มาจากเมืองต่างๆ สินค้าที่ส่งมาจากกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นของใช้เบ็ดเตล็ดจำพวกเครื่องนุ่งห่ม ของใช้ประจำวัน รวมไปถึงหม้อไห เครื่องเงิน และเครื่องทองเหลือง ส่วนสินค้าจำพวกมะพร้าว น้ำมันมะพร้าว น้ำตาลปีบ และเฟอร์นิเจอร์ไม้ มักส่งมาจากอำเภออัมพวา ส่วนแผ่นจากมุงหลังคาจะมาจากอำเภอบางจะเกร็ง² โดยมีเส้นทางเดินเรือที่ต้องล่องผ่านอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี³

หลังจากส่งสินค้าที่ชุมชนท่าม่วงแล้ว พ่อค้าจะรับซื้อผลิตผลของท้องถิ่นจำพวกยาเส้น ยาสูบ ข้าวเปลือก มะม่วง ขนุน ถ่าน ฟืน ไม้ซุง ไม้รวก และไม้ไผ่ไปกับเรือและแพขาล่องกลับ สำหรับเรือรับส่งผู้โดยสารได้มีการเปิดบริการหลายเส้นทาง ตัวอย่างเช่น เส้นทางระหว่างตลาดท่าม่วงกับบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีคุณชุ้นเป็นเจ้าของเรือแม่เหล็ก จากการที่ชีวิตประจำวันต้องเกี่ยวข้องกับสวนเวียงอยู่กับสายน้ำ ผู้อยู่อาศัยในชุมชนท่าม่วงจึงได้มีการสร้างแทนบูชาหล่อด้วยปูนจารึกอักษรจีนว่า “ปักไฮเล่งฮ้อง” ที่บริเวณท่าน้ำแต่ละท่า สำหรับผู้ที่สัญจรทางน้ำได้สักการะบูชาให้ช่วยคุ้มครองเพื่อให้การเดินทางเป็นไปอย่างสะดวกและปลอดภัย

การสัญจรและการขนถ่ายสินค้าทางน้ำบ่อยครั้งต้องใช้เวลาในการเดินทางยาวนาน ยกตัวอย่างเช่นการเดินทางด้วยเรือไปกลับระหว่างชุมชนท่าม่วงกับกรุงเทพมหานครต้องใช้เวลาถึง 1 เดือน ดังนั้นเมื่อการค้าขายในย่านการค้านี้เจริญเติบโตมากขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนาถนนแสงชูโตส่งผลให้การขนส่งสินค้าและการเดินทางระหว่างชุมชนโดยทางรถยนต์ได้รับความนิยมมากขึ้นด้วย เนื่องจากความสะดวกและรวดเร็วที่มีมากกว่าการเดินทางโดยทางเรือ นอกจากนี้ ได้มีการเปิดเดินรถโดยสารประจำทางระหว่างอำเภอบ้านโป่งกับอำเภอมืองกาญจนบุรี โดยชุมชนท่าม่วงซึ่งตั้งอยู่ก่อนถึงตัวเมืองกาญจนบุรีมีท่ารถ 2 แห่ง คือ ท่ารถแห่งที่ 1 เป็นของขุนชาวนวนิชกิจ ปัจจุบันคือบริเวณด้านหน้าของถนนเทศบาลซอย 14 ระหว่างร้านขายยาเจริญผลกับร้านยูภาภรณ์ ส่วนท่ารถแห่งที่ 2 เป็นของชุมชนท่าม่วง ปัจจุบันคือบริเวณด้านหน้าของถนนเทศบาล ซอย 12 ระหว่างห้างไมตรีเซนเตอร์กับร้านทองชิงกวงแซ โครงสร้างของท่ารถในสมัยนั้นเป็นโครงสร้างไม้ หลังคาจุ่มด้วยสังกะสีมีความยาวประมาณ 40 เมตร ต่อมาถนนแสงชูโตได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานมากขึ้น เจ้าของจึงได้ทำการรื้อถอนท่ารถทั้ง 2 แห่งลง ปัจจุบันผู้โดยสารสามารถขึ้นลงรถที่ริมถนนแสงชูโตได้เลยโดยไม่ต้องมารอขึ้นลงที่ท่ารถอีกต่อไป

² อำเภออัมพวา และอำเภอบางจะเกร็ง อยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม

³ ในช่วงเวลานั้น อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เป็นศูนย์กลางสำคัญในการขนส่งสินค้าทางแม่น้ำแม่กลอง โดยเฉพาะสินค้าที่มาจากจังหวัดสมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร

⁴ ปักไฮเล่งฮ้อง มีความหมายว่า เจ้าแห่งบาดาล มีความเชื่อว่าเป็นเทพเจ้าที่เป็นใหญ่ในท้องถิ่น

⁵ ขุนชาวนวนิชกิจ หรือเจ้าแก้วบุญรอด ชานนท (พ.ศ. 2415 – 2484) เป็นต้นสกุล “ชานนท” ท่านเป็นนักธุรกิจคนสำคัญ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ภาพที่ 3.3 ท่ารถของชุมชนท่าม่วง บริเวณด้านหน้าของถนนเทศบาล ซอย 12
(ภาพ ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นท่าม่วง)

3.1.3 วิธีการค้าขายในชุมชน

ตลาดสดของนายคำ วยวัฒน์⁶ เป็นตลาดสดแห่งแรกທີ່ถือว่ามีค่าแก่ที่สุดของชุมชนท่าม่วง ตั้งอยู่บริเวณท่าล่างซึ่งเป็นท่าน้ำของขุนชาญวิชกิจ ต่อมาได้มีการย้ายที่ตั้งของตลาดมาอยู่บริเวณด้านข้างของถนนที่เชื่อมระหว่างถนนศรีท่าม่วงและถนนแสงชูโต⁶ ตลาดสดแห่งนี้เป็นตลาดกลางแจ้งขนาดเล็กที่รองรับชุมชนท่าม่วงที่ขณะนั้นมีประชากรประมาณ 2,000 – 3,000 คน หลังจากนั้นประมาณปี พ.ศ. 2480 ได้มีการย้ายตลาดมาอยู่ที่ที่ตั้งตลาดสดในปัจจุบันซึ่งในขณะนั้นเป็น โรงฝึนของขุนชาญวิชกิจ⁷ และ โรงมหรสพของปลัดพิชัย สิริเวชพันธ์⁸ โดยมีทางเดินทะลุถึงกันระหว่างสองตลาด

3.1.4 ระบบสาธารณสุขชุมชน

ชุมชนท่าม่วงมีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อรองรับประชากรที่เพิ่มขึ้นทางราชการจึงจัดตั้งสถานบริการสาธารณสุขในชุมชน ลักษณะเป็นห้องแถวไม้สองชั้นมุงด้วยสังกะสีตั้งอยู่บริเวณ

⁶ มีชื่อเรียกในขณะนั้นว่า ตลาดย่งกี หรือตลาดครตนวิเชียร ปัจจุบัน คือ พื้นที่ร้านสมานพาณิชย์ถึงร้านอารีภรณ์ หรือ คีตแถวเลขที่ 309 – 408 ถนนเทศบาลซอย 14

⁷ เดิมเป็น โรงฝึนของขุนชาญวิชกิจ ซึ่งเป็นคณปุของเฮียปู้ เจ้าของร้านสว่างค้าไม้บนถนนแสงชูโต ต่อมาได้มีการปรับปรุงโรงฝึน โดยได้มีการรื้อพื้นชั้นบนลงแล้วปรับปรุงเป็นตลาดสดจนถึงปัจจุบัน

⁸ เดิมเป็น โรงแสดงลิเกและ โรงภาพยนตร์ของนายพิชัย สิริเวชพันธ์ หรือที่มีการเรียกชื่อเดิมติดปากว่า “ปลัดมาก” ต่อมา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ได้มีการปรับปรุงเป็นตลาดสดจนถึงปัจจุบัน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้งของร้านยาอ้วยแซตั้งในปัจจุบัน โดยผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาแน่นักเป็นกลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงหรือจำเป็นต้องได้รับการผ่าตัด สำหรับกรณีการเจ็บป่วยทั่วไป บางรายเลือกที่จะรักษากับคนทรงเจ้า บ้างก็เลือกรักษากับแพทย์แผนไทย ได้แก่ ร้านหมอคิลป รักษากุล (หมอซิ่น) ร้านหมอดวงพร บุญยะปรีดี (หมอกุ่ย) และร้านของนางซิ่น เถาหศิริ (ประกอบอาชีพขายยาแผนไทยต่อจากสามีซึ่งเป็นแพทย์แผนไทย และได้เสียชีวิตไป) บ้างก็เลือกรักษาด้วยยาสมุนไพรจีน ซึ่งในขณะนั้นมีอยู่ 3 ร้าน ได้แก่ ร้านอ้วยแซตั้ง ร้านกวงฮวกตั้ง และร้านเที่ยงอ้วตั้ง⁹ บ้างก็ไปรักษากับพระครูโสภณประชานารถ (อาจารย์นารถ) เจ้าอาวาสวัดศรีโลหาราชบุรีบำรุงในขณะนั้น ซึ่งนอกจากท่านจะเป็นพระชื่อดังแล้ว ท่านยังมีตำรายาสมุนไพรไทยที่ใช้ในการรักษาโรคอีกด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. 2482 นายหนู จินดา คหบดีตำบลท่าม่วงกับพรรคพวกพิจารณาเห็นว่าสถานบริการสาธารณสุขควรจะมีพื้นที่ อาคารและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นเอกเทศและมีบริเวณพอที่จะขยายงานบริการให้มากขึ้นกว่าเดิม จึงพร้อมใจกันบริจาคที่ดินแปลงหนึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ครึ่ง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของชุมชนห่างจากสถานที่เดิมประมาณ 300 เมตร ใกล้ริมแม่น้ำแม่กลอง โดยนายหนู จินดา ได้เชิญชวนให้นายกิมฮุนและนางกิมเฮียะ ขจรบุญ สองสามีภรรยาคหบดีใจบุญแห่งบ้านบางเตย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และชาวบ้านชุมชนท่าม่วงบริจาคเงินเพื่อสร้างอาคารที่ทำการและเรือนผู้ป่วย อาคารที่ทำการหลังนี้เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กชั้นเดียว กว้างประมาณ 6 เมตร ยาวประมาณ 12 เมตร แบ่งพื้นที่ภายในอาคารเป็น 3 ส่วน คือ ห้องปีกขวาจัดเป็นห้องผ่าตัดและทำแผล ห้องปีกซ้ายเป็นห้องจ่ายยา เก็บเวชภัณฑ์และเอกสารต่างๆ ห้องกลางเป็นห้องรับแขกและมีห้องเล็กอีกห้องหนึ่งอยู่ติดกับห้องจ่ายยา สำหรับเป็นห้องเก็บของ ส่วนห้องน้ำห้องส้วมอยู่ติดกับห้องทำแผล มีชื่ออาคารว่า “ขจรบุญ”

สำหรับสถานบริการสาธารณสุขแห่งใหม่นี้มีชื่อเรียกว่า “สุขศาลาท่าม่วง” โดยแพทย์ที่ให้การรักษาที่สุขศาลาท่าม่วงคือแพทย์ที่เคยทำอยู่ที่สถานพยาบาลสาธารณสุขชุมชนท่าม่วงมีนายแพทย์จำนงค์ สนิทสว่าง นายแพทย์ใหญ่ตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอพร้อมกับแพทย์ทหารที่จบจากโรงเรียนทหารเสนารักษ์และถูกส่งมาประจำการ

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง จากการที่อดีตเชลยศึกชาวฮอลันดาได้นำเอายาแผนปัจจุบันเช่นยาแก้โรคติดเชื้อ ยารักษาไข้มาลาเรีย เป็นต้น ซึ่งได้รับการแจกแต่ใช้ไม่หมดมาขายให้กับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านเกิดความมั่นใจต่อประสิทธิภาพและผลการรักษาด้วยยาแผนปัจจุบันหรือที่เรียกติดปากว่า “ยาฝรั่ง” จึงมาใช้บริการการรักษาที่สุขศาลาท่าม่วงเพิ่มขึ้นจนทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับงานบริการที่ขยายเพิ่มมากขึ้นด้วย มีการสร้างอาคารที่ทำการและบ้านพักเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นอีกหลายหลัง ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ได้มีการย้ายที่ตั้งไปยังพื้นที่ข้างคลองส่งน้ำชลประทานบนถนนแสงชูโต แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์การแพทย์และอนามัยอำเภอท่าม่วง และโรงพยาบาลอำเภอท่าม่วงตามลำดับ

⁹ ปัจจุบันยังคงเหลือ เพียงร้านอ้วยแซตั้งที่ยังคงเปิดกิจการขายยาแผนปัจจุบันและยาจีน ตั้งอยู่ที่บริเวณที่เคยเป็นห้องแถวเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ที่ใช้เปิดทำการสำหรับสถานบริการสาธารณสุขชุมชนท่าม่วงแห่งแรก
ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อเป็นการระลึกถึงพระเมตตาของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จากการเป็นองค์อุปถัมภ์ในนามมูลนิธิสมเด็จพระสังฆราชร่วมกับมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย และงบประมาณของกระทรวงสาธารณสุขในการสร้างอาคารสกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งเป็นอาคารผู้ป่วยนอก 6 ชั้น ขนาด 120 เตียง ในวาระที่พระองค์ท่านมีพระชันษาครบ 100 ปี ต่อมาในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2556 จึงได้มีพิธีเปลี่ยนชื่ออย่างเป็นทางการตามที่ทรงประทานว่า “โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 19 (เจริญ ๑๙๖๓)” สำหรับอาคารและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดบริเวณสุศาลาทาม่วงเดิมนั้น ปัจจุบันถูกใช้เป็นศูนย์ควบคุมโรคติดต่อภายใต้ความดูแลของโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 19 (เจริญ ๑๙๖๓)

3.1.5 การศึกษาของเยาวชนในชุมชน

โดยทั่วไป วัดถือว่าเป็นศูนย์กลางการศึกษาของเยาวชนในอดีต โรงเรียนวัดศรีโลหะราษฎร์บำรุง (นารทศิลาพิทยาย) ได้เริ่มเปิดเรียนอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2465 ภายใต้ชื่อ “โรงเรียนประชาบาลตำบลทาม่วง 1 หรือรู้จักกันในชื่อ โรงเรียนวัดศรีโลหะราษฎร์วิทยา” มีท่านพระครูยติวิติวิบูลย์ (พรต โยธาพิทักษ์) เจ้าอาวาสวัดในขณะนั้นเป็นผู้ให้การอุปการะโดยให้ใช้ศาลาการเปรียญของวัดเป็นที่เรียน ในการเปิดเรียนครั้งแรกนั้นมีนักเรียนเพียง 25 คน และครู 3 คน (รวมครูใหญ่) อย่างไรก็ตาม จากการที่โรงเรียนอยู่ห่างไกลจากชุมชนทาม่วงมากจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่เป็นที่นิยมสำหรับผู้ปกครองที่เห็นความสำคัญของการศึกษาจึงส่งลูกหลานไปเรียนที่โรงเรียนราษฎร์ (โรงเรียนเอกชน) โดยจ่ายค่าเล่าเรียนขณะนั้นบาทต่อเดือนต่อนักเรียนหนึ่งคน ในยุคนั้นโรงเรียนราษฎร์ที่เป็นที่ยอมรับ คือ โรงเรียนมณีศึกษา อำนาจการสอนโดยคุณครูเสริม มณีวงศ์ ซึ่งเป็นคุณครูที่ทำหน้าที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับลูกหลานชาวทาม่วงหลายต่อหลายรุ่น แต่เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่โรงเรียนมณีศึกษาได้ปิดกิจการลงในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2

สำหรับคนจีนที่ข้ามน้ำข้ามทะเลมาอาศัยและทำมาหากินในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะมีแนวคิดเดียวกันคือความต้องการให้ชนบทรรมนิยมประเพณีและภาษาจีนได้รับการสืบทอดโดยลูกหลาน การมีโรงเรียนจีนในชุมชนจึงเป็นคำตอบที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับกลุ่มพ่อค้าชาวจีนในตลาดทาม่วงที่ได้ร่วมกันบริจาคเงินกว่าหนึ่งพันบาทนำมาซื้อที่ดิน 3 ไร่เศษเป็นเงิน 480 บาท และส่วนที่เหลือนำมาใช้ในการก่อสร้างอาคารเรียนชั้นเดียวสี่ห้องเรียน ในปี พ.ศ. 2470 โรงเรียน ภายใต้ชื่อภาษาจีนแต้จิ๋ว “หยกเคี้ยว” ได้เปิดตัวเป็นครั้งแรกโดยเน้นการเรียนภาษาจีนแต้จิ๋วและจีนแคะ มีนักเรียนสนใจสมัครเข้าเรียนครั้งแรกกว่า 100 คน การที่โรงเรียนอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของกลุ่มพ่อค้าผู้จัดตั้ง และภาวะเศรษฐกิจซบเซา ในปี พ.ศ. 2476 จึงมีผลทำให้โรงเรียนหยกเคี้ยวต้องปิดตัวลงชั่วคราวจากการขาดสภาพคล่องในการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2480 เมื่อสภาพเศรษฐกิจดีขึ้น โรงเรียนจึงได้มีการเปิดอีกครั้งหนึ่งโดยมีนักเรียนสมัครเข้าเรียนเป็นจำนวนมากจนต้องสร้างอาคารไม้ขนาดทั้งสองข้างกับอาคารเดิม โรงเรียนหยกเคี้ยวได้ถูกปิดตัวอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับโรงเรียนจีนทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2482 จากคำสั่งของรัฐบาลในยุคนั้น จนในปี พ.ศ. 2490 รัฐบาลจึงได้แจ้งอนุญาตให้โรงเรียนจีนสามารถประกอบกิจการได้ โรงเรียนหยกเคี้ยวเป็นโรงเรียนจีนแห่งหนึ่งที่สนองนโยบายโดยมีการเปิดตัวเป็นครั้งที่ 3 ภายใต้ชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนยู่อีเยวเซี่ยเสี่ยว” ในยุคนั้นโรงเรียนยู่อีเยวเซี่ยเสี่ยวเป็นโรงเรียนจีนเพียงแห่งเดียวในจังหวัดกาญจนบุรีที่ยังคงให้มีหลักสูตรการสอนภาษาจีน

ปัจจุบัน นอกจากโรงเรียนยู่อีเยวเซี่ยเสี่ยวแล้ว ชุมชนท่าม่วงยังมีโรงเรียนอีกหลายแห่งที่ให้การศึกษแก่บุตรหลานของผู้อยู่อาศัยในชุมชน และบุคคลภายนอกชุมชน เช่น โรงเรียนวีรศิลป์ โรงเรียนอำนาจวิทย์ และโรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง เป็นต้น

3.1.6 ศาสนาและลัทธิความเชื่อ

ชุมชนท่าม่วงเป็นตัวอย่างการอยู่ร่วมกันอย่างสงบในท่ามกลางความแตกต่างของศาสนาและความเชื่อ กล่าวคือ ผู้คนในชุมชนมีอิสระในการที่จะเชื่อและนับถือจึงเป็นสิ่งที่น่าประทับใจที่พบเห็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของลัทธิต่างๆ ปრაกฏอยู่ร่วมกัน ความงดงามที่เกิดจากสังคมที่ผสมผสานท่ามกลางความหลากหลายที่เกิดขึ้นในชุมชนที่มีอายุกว่าร้อยปีจากรุ่นสู่รุ่นถือเป็นเสน่ห์ที่อาจพบเห็นได้ไม่บ่อยนัก เมื่อคนไทยเจ้าของพื้นที่มีต่อผู้มาเยือนไม่ว่าจะเป็นบรรพบุรุษชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ที่ได้เดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลเข้ามาทำมาหากินอย่างขยันขันแข็ง กลุ่มชาวญวนที่นับถือศาสนาพุทธและอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยในช่วงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และได้พระราชทานอนุญาตให้เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดกาญจนบุรีซึ่งขณะนั้นเพิ่งตั้งขึ้นเป็นเมืองใหม่โดยให้มีหน้าที่ป้องกันรักษาป้อมปราการทางชายแดนตะวันตก รวมถึงกลุ่มมุสลิมชาวปาเกีสถานเชื้อสายปาทาน ที่ได้อพยพเข้ามาเมื่อประมาณ 120 ปีเศษ ในชุมชนท่าม่วงจึงพบผลพวงทางวัฒนธรรมปรากฏอยู่ร่วมกัน ทั้งวัดพุทธนิกายหินยานที่มีอยู่หลายแห่ง วัดพุทธอนันตนิกาย โบสถ์คาทอลิก และมัสยิด¹⁰ ที่สร้างและตกแต่งด้วยความงดงามตามศิลปะและความเชื่อของแต่ละศาสนา

สำหรับงานประจำปีที่สำคัญของชุมชนชาวตลาดท่าม่วงอีกงานหนึ่ง คือ การทำบุญกลางตลาดบริเวณชอยกลาง ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2499 โดยได้นิมนต์พระสงฆ์ที่มาสอบธรรมสนามหลวงที่วัดศรีโลหาราชราษฎร์บำรุงทั้งหมดกว่า 200 รูป มาเจริญพระพุทธมนต์เย็นพร้อมถวายภัตตาหารในตอนเช้าของวันถัดไป ซึ่งชาวชุมชนท่าม่วงได้สืบต่อประเพณีนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

¹⁰ เป็นมัสยิดกลางแห่งแรกของจังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบอาหรับภายใต้ชื่อมัสยิดดักวา มีความเอกลัทธิเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

แก่แก่และงดงามมากกว่า 120 ปี

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.7 ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน

น้ำบ่อ น้ำจากแม่น้ำแม่กลอง และน้ำฝน ถือเป็นแหล่งน้ำกินน้ำใช้ของประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนท่าม่วงมาเป็นระยะเวลาาน จนกระทั่งมีการก่อสร้างเขื่อนแม่กลอง (ชื่อเดิม คือ เขื่อนวชิราลงกรณ์) ในปี พ.ศ. 2507 คุณไชศรี ชานนท์ บุตรสาวคนหนึ่งของขุนชาญวณิชกิจ (เจ้าแก้วบุญรอด ชานนท์) จึงได้ริเริ่มธุรกิจทำโรงผลิตน้ำประปาขึ้นจำหน่ายเป็นครั้งแรก ซึ่งต่อมาได้โอนถ่ายธุรกิจนี้ไปให้พี่ชาย คือ ผู้ใหญ่สว่าง ชานนท์ และหลานชาย (เฮียปี่) ทำต่อเป็นเวลานานกว่าสิบปีจนกระทั่งการประปาส่วนภูมิภาคได้เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการต่อจนถึงปัจจุบัน

สำหรับไฟฟ้าของชุมชนท่าม่วงนั้น ได้มีการสร้างขึ้นโดยขุนชาญวณิชกิจก่อนปี พ.ศ. 2470 แต่อยู่ได้ไม่นานก็เลิกกิจการไป ตะเกียงน้ำมันก๊าด และตะเกียงเจ้าพายุจึงเป็นอุปกรณ์ส่องสว่างที่ใช้ในครัวเรือน ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ตะเกียงน้ำมันมะพร้าวได้ถูกนำมาใช้แทนเนื่องจากภาวะขาดแคลนน้ำมันก๊าด หลังจากสงครามยุติลง บุตรชายหญิงหลายคนของขุนชาญวณิชกิจได้ร่วมกันรื้อฟื้นกิจการโรงไฟฟ้าขึ้นมาทำใหม่ ต่อมาคุณไชศรี ชานนท์ บุตรสาวของขุนชาญวณิชกิจ จึงได้เข้ามาดำเนินการโรงไฟฟ้าอย่างเต็มตัว จนกระทั่งประมาณปี พ.ศ. 2522 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้เข้ามาดำเนินการต่อจนถึงปัจจุบัน

3.1.8 ชุมชนท่าม่วงช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482 – 2488) และหลังสงครามยุติ

ผลกระทบต่อชุมชนตลาดท่าม่วงในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482 – 2488) น่าจะมีสาเหตุจากการที่กองทัพญี่ปุ่นให้มีการตั้งค่ายทหารที่วังขนายเพื่อเป็นศูนย์พักชั่วคราวก่อนที่เชลยจะถูกส่งต่อไปทำงานสร้างทางรถไฟข้ามไปพม่า ด้วยระยะทางที่อยู่ไม่ห่างจากชุมชนเท่าไรนัก จึงทำให้ตลาดท่าม่วงกลายเป็นศูนย์ส่งเสบียงให้กับกองทัพญี่ปุ่น โดยมีร้านจินดาพาณิชย์ และร้านปอเชียงเป็นสองร้านหลักในการค้าขายกับทหารญี่ปุ่น จากการที่จำนวนเชลยศึกซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวฮอลันดา สิงคโปร์ และแขกมลายูมีจำนวนมาก จึงทำให้สภาพภายในค่ายมีความเป็นอยู่อย่างแออัดและแร้นแค้น คนไทยที่พบเห็นจึงเกิดความเวทนาสงสารและแอบช่วยเหลือตามกำลัง คุณเจียมจิตร สิโรตมรัตน์ ได้เล่าย้อนอดีตสมัยที่ท่านอายุสิบกว่าขวบว่า

“...บ่อยครั้งที่เดียวกับแม่ของท่านคือนายฮวดก็ แซ่ตันและนางชีวเตียง แซ่ลิ้ม สั่งให้ลูกหลานในบ้านช่วยกันต้มข้าวต้มกะทะใหญ่ๆ พร้อมกับขัดล้างกะละมาะพร้าวจำนวนมากจนสะอาด และกลั้วน้ำว่าเป็นข่งๆ ที่ซื้อจากสวนนำไปวางไว้ริมทาง เมื่อเหล่าเชลยถูกค้อนผ่านมากก็จะวิ่งกรูเข้ามากินอย่างหิวโหย...”

สำหรับเรื่องเล่ามานี้ตรงกับที่มีการบันทึกไว้ในหนังสืออัตชีวประวัติของเชลยนายหนึ่งที่โชคดี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 33 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้กลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอนและเขียนเล่าถึงประสบการณ์และความประทับใจต่อความเอื้ออารีที่ได้รับจากคนไทยในขณะที่เป็นเชลยสงครามอยู่ในประเทศไทย

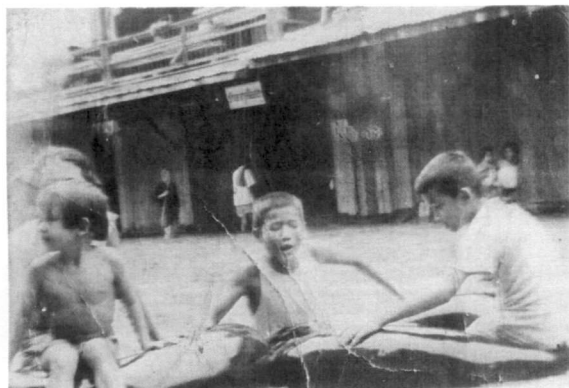
ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ รัฐบาลไทยนำโดยจอมพลแปลก พิบูลย์สงคราม ได้มีนโยบายจับไล่ชาวต่างด้าวออกจากชุมชนท่าม่วง ทำให้ชาวจีนและชาวต่างชาติอื่นๆ ที่ถือใบต่างด้าวต้องอพยพหลบหนีการจับกุมของตำรวจไปอาศัยอยู่จังหวัดอื่นซึ่งอยู่ไกลจากสมรภูมิมรบและเขตทหาร เช่น จังหวัดชลบุรี ราชบุรี นครปฐม และสมุทรสงคราม เป็นต้น ส่งผลให้ครอบครัวต้องแยกกันอยู่ชั่วคราวคงเหลือแต่ผู้หญิงและเด็กเป็นส่วนใหญ่ทำให้ชุมชนท่าม่วงในช่วงเวลานั้นประสบกับสภาวะซบเซาอย่างมาก

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง วิถีความเป็นอยู่ของผู้คนและขนาดของชุมชนท่าม่วงได้มีการเปลี่ยนแปลงและเติบโตอย่างมาก พร้อมกับความเจริญเชิงพาณิชย์ เนื่องจากชาวต่างด้าวที่หลบหนีไปได้กลับคืนมาสู่ภูมิลำเนา ประกอบกับการมีชาวต่างด้าวที่ได้ยินกิตติศัพท์ของความอุดมสมบูรณ์ของชุมชนตลอดจนการคมนาคมที่สะดวกสบาย ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานทำกินจำนวนมาก อีกทั้งชาวไร่ยาสูบได้เปลี่ยนวิถีชีวิตจากการอยู่ในไร่ นอกชุมชนเข้ามาอยู่อาศัยในตลาดแทน นอกจากนี้หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีหญิงชาวไทยจำนวนหนึ่งที่ได้ติดตามสามีกลับประเทศญี่ปุ่น แต่ข้อมูลของครอบครัวไทยที่เดินทางไปในครั้งนั้น ไม่ได้มีการสืบค้นหรือติดตามในรายละเอียดแต่อย่างใด

3.1.9 อัคคีภัย พ.ศ. 2478 และอุทกภัย พ.ศ. 2496

ในปี พ.ศ. 2478 เกิดอัคคีภัยครั้งใหญ่ในชุมชนท่าม่วง โดยมีสาเหตุมาจากการทะเลาะวิวาทในครอบครัวระหว่างลูกสะใภ้กับแม่สามี ฝ่ายลูกสะใภ้บันดาลโทสะจุดไฟเผาบ้านประชิด ไฟได้ลุกลามไปติดบ้านเรือนใกล้เคียงที่ตั้งอยู่ทั้งสองฝั่งถนนของตลาดนางลอย ซึ่งขณะนั้นส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้มุงจาก ผู้วางเพลิงได้ใช้โอกาสจากความวุ่นวายหลบหนีไป ทำให้หลังจากไฟสงบตำรวจได้จับกุมเจ้าของร้านทำเส้นก๋วยเตี๋ยวซึ่งบ้านตั้งอยู่ด้านหน้าของบ้านต้นเพลิงเป็นจำเลยและถูกจำคุกในข้อหากระทำการโดยประมาทจนทำให้เกิดไฟไหม้ตลาด ในภายหลังกความจริงจึงปรากฏ อย่างไรก็ตามไม่เป็นที่แน่ชัดว่าได้มีการดำเนินการแก้ไขกับผลการจับกุมคนผิดในครั้งนั้นทั้งกับผู้กระทำผิดตัวจริงหรือกับผู้ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด อัคคีภัยใหญ่ในครั้งนั้นส่งผลเสียหายอย่างหนัก ทำให้ต้องใช้เวลากว่าหนึ่งปีในการฟื้นฟูจนกลับคืนสู่สภาพเดิม หลังจากที่เจ้าของบ้านได้ทยอยกลับมาปลูกห้องแถวไม้ทดแทนบ้านที่ถูกไฟไหม้ไป

นอกจากนี้ จากการที่ชุมชนท่าม่วงตั้งอยู่ริมแม่น้ำทำให้บางปีได้รับผลกระทบจากอุทกภัย สร้างความเสียหายให้กับอาคารและสิ่งปลูกสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2496 อย่างไรก็ตาม ระดับน้ำที่ท่วมชุมชนในครั้งนั้นนานกว่า 1 สัปดาห์ ก็ลดลงและค่อยแห้งสนิท อาคารบ้านเรือนที่เสียหายหนักต้องใช้เวลาในการบูรณะซ่อมแซมถึง 3 เดือนเต็มกว่าจะกลับคืนสู่สภาพเดิม

ภาพที่ 3.4 สภาพน้ำท่วมในอดีต
(ภาพ ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นท่าม่วง)

ภาพที่ 3.5 น้ำท่วมบริเวณถนนศรีท่าม่วงในอดีต
(ภาพ ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นท่าม่วง)

3.1.10 สภาพของชุมชนหลังปี พ.ศ. 2500

หลังจากปี พ.ศ. 2500 มีการสร้างศูนย์กลางเศรษฐกิจแห่งใหม่ที่อยู่ใกล้กับทางหลวง และต่อมาได้มีการสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำแม่กลองในปี พ.ศ. 2507 ทำให้การเดินทางโดยทางน้ำไม่สามารถทำได้ อีกต่อไป ส่งผลให้การค้าขายในย่านนี้ค่อยๆ ชบเซาลง เกิดปัญหาการเสื่อมโทรมทางกายภาพ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาคารเก่าแก่หลายหลังมีสภาพทรุดโทรม และมีโอกาสที่จะถูกรื้อถอนลงไม่ช้า เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น การเสื่อมสลายตามธรรมชาติ การขาดปัจจัยในการบำรุงรักษา การเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ การขายทอดตลาด การขาดกฎหมายที่ช่วยปกป้องคุ้มครอง และโครงการพัฒนาต่างๆ ของภาครัฐ

อย่างไรก็ตาม ยังมีอาคารและสิ่งปลูกสร้างอีกหลายแห่งที่ได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดีจากเจ้าของ เช่น บ้านอุดมพันธ์¹¹ (ร้านฮวดก๊ก) บ้านปอฮวด บ้านเจริญสุข บ้านปอเชียง บ้านจินดาพาณิชย์ และบ้านรัตนวิเชียร (ร้านเซ็งฮะ) เป็นต้น ย่านการค้าเก่าท่าม่วงจึงได้ถูกใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์และละครหลายเรื่องที่สะท้อนบรรยากาศชุมชนที่อยู่อาศัยแบบดั้งเดิม เช่น คู่กรรม (พ.ศ. 2547) และอันธพาล (พ.ศ. 2555)

ความงามของอาคารและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ กบวิถีความเป็นอยู่ที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบในท่ามกลางความแตกต่างของศาสนาและความเชื่อที่มีทั้งวัดพุทธ โบสถ์คาทอลิก มัสยิด โรงเรียน และศาลเจ้าจีนจึงถือเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนเล็กๆ แห่งนี้

¹¹ ในปี พ.ศ. 2547 จากการคัดเลือกของสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ คุณเจียมจิตรและคุณพิพัฒน์ สิโรตม์รัตน์ เจ้าของบ้านอุดมพันธ์ เลขที่ 450 – 452 ถนนเทศบาล ซอย 12 ได้รับพระราชทานกิตติบัตรรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประเภทอาคารพาณิชย์ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.6 ย่านการค้าท่าม่วง พ.ศ. 2507
(ภาพ ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นท่าม่วง)

3.2 การพิจารณาคูณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์

การพิจารณาคูณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง ได้ใช้แนวทางของกฎบัตรบูร่า (the Burra Charter) ซึ่งอธิบายว่าสถานที่ใดๆ จะมีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ก็ต่อเมื่อสถานที่นั้นมีอิทธิพล หรือได้รับอิทธิพลจากเหตุการณ์ และบุคคลในช่วงใดช่วงหนึ่งในประวัติศาสตร์ เป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ คุณค่าทางประวัติศาสตร์จะมีความเด่นชัดเมื่อหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือบุคคลนั้นยังปรากฏอยู่ในพื้นที่ หรือสถานที่นั้นยังมีความสมบูรณ์อยู่ แต่บางครั้งสถานที่นั้นอาจเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญอย่างมากจนแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตามก็ยังคงคุณค่าอยู่ได้

ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงเป็นตัวอย่างของชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมในประเทศไทยที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ เป็นชุมชนที่มีความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจและสังคม ถึงแม้ว่าในช่วงระยะเวลาต่อมา การคมนาคมทางถนนเข้ามามีบทบาทมากขึ้นทำให้การขนส่งสินค้าและการเดินทางระหว่างชุมชนโดยทางรถยนต์ได้รับความนิยมมากขึ้นเพราะความสะดวกและรวดเร็วที่มีมากกว่าการเดินทางโดยทางเรือ ส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้ค่อยๆ ชบเซา แต่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง ยังคงรักษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์สำคัญเอาไว้ได้โดยเฉพาะอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น การอนุรักษ์และพัฒนาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง ด้วยวิธีการที่เหมาะสมควรได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการรักษาประวัติศาสตร์ของตนเองได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.7 ร้านขายยาแผนจีน เปิดกิจการมากกว่า 100 ปี เคยย้ายไปเปิดร้านที่อื่นแต่ก็กลับมาขายที่เดิม (ภาพและคำบรรยายภาพ นายศิวเสกข์ เต็มผลบุญ)

ภาพที่ 3.8 แผงขายห่อหมกของป้าหน้อย ขายมากกว่า 30 ปี ขายเป็นประจำตั้งแต่ 5 (ภาพและคำบรรยายภาพ นางสาวพุทธพร สืบประสิทธิ์)

ภาพที่ 3.9 ห้องแถวเก่าขายตุ๊กตาลา เป็นห้องแถวให้เช่า สูงเข้มอยู่มากกว่า 30 ปี (ภาพและคำบรรยายภาพ นายปฏิพล ปลายงาม)

ภาพที่ 3.10 ร้านเตี้ยหน้าเอง ร้านขายขนมแต่งงาน เหลืออยู่เพียงร้านเดียวในย่านนี้ (ภาพและคำบรรยายภาพ นายศิวเสกข์ เต็มผลบุญ)

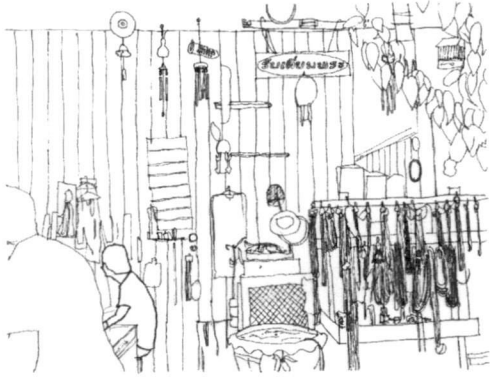
ภาพที่ 3.11 ที่ทำการหมู่บ้านแขก หมู่ 5 เป็นร้านขายอาหารตามสั่ง และก๋วยเตี๋ยว และเป็นสถานที่พบปะพูดคุยของชาวบ้าน (ภาพและคำบรรยายภาพ นางสาวสิริลักษณ์ ยอดตลาด)

ภาพที่ 3.12 ตลาดสดท่าม่วง อาคารโรงไม้เก่าแก่ เปิดขายแต่เช้า

(ภาพและคำบรรยายภาพ นายวิษณุพล ใจเมือง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และผู้ใช้อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.13 ร้านเดี่ยวมกรอบพระโดยช่างแดง และลูกสาว
เปิดกิจการมาได้ประมาณ 2 ปี
(ภาพและคำบรรยายภาพ นายไตรมาศ หาญอาษา)

ภาพที่ 3.14 ร้านขายโจ๊ก ข้าวต้ม
อยู่ริมถนน หน้าห้องแถว ตอนเช้าคนจอร์จนเข้ามากินมากมาย
(ภาพและคำบรรยายภาพ นายศุภนัย โชติช่วงทรัพย์)

ภาพที่ 3.15 ร้านป้าอั้งปี ขายกระดุกไก่สำหรับอาหารสุนัขในช่วงเย็น
ขายที่ตลาดสดมานานแล้ว
(ภาพและคำบรรยายภาพ นายนัทธพงศ์ อรุโณทัย)

ภาพที่ 3.16 ชาวกรีมปาคหม้อที่เจียบ ขยายมา 20 ปี
ขายเฉพาะตอนเย็น หยุดขายวันพุธและวันอาทิตย์
(ภาพและคำบรรยายภาพ นางสาวพริศรา ชื่นวิสิทธิ์)

ภาพที่ 3.17 ร้านสระอาบบาร์เบอร์ เปิดมากกว่า 40 ปี
คนมาใช้บริการเยอะมากโดยเฉพาะวันเสาร์
(ภาพและคำบรรยายภาพ นางสาวขวัญจิรา ศิริคดิพจน์)

ภาพที่ 3.18 ร้านลุงวิชา
ขายของเล็กๆ น้อยๆ อยู่หน้าบ้าน เช่น ไข่เค็ม
(ภาพและคำบรรยายภาพ นางสาวมานิดา จันทร์สุข)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.19 ร้านวิมลพิชญ์ของป้าทองทิพย์ อายุ 67 ปี เปิดร้านทำขนม
สำหรับผู้หญิง เน้นลูกค้าประจำ เพราะคุณป้าทำขนมด้วยวิธีโบราณ
(ภาพและคำบรรยายภาพ นางสาวเพ็ญภา วิโรจน์วัฒน์)

ภาพที่ 3.20 ร้านกาแฟอาก กาแฟอร่อย ในบ้านสวยๆ ที่ได้รับรางวัล
อนุรักษ์สถาปัตยกรรมดีเด่น
(ภาพและคำบรรยายภาพ นางสาวนิศารัตน์ ศิริคติพงษ์)

ภาพที่ 3.21 ร้านป้านุ้ยขายผลไม้ (หน้าตลาดสด) ขายถั่วต้ม ถั่วฝักยาว มะขามเทศ ฯลฯ เปิดทุกวันตั้งแต่ 04.00 – 20.00 น.
(ภาพและคำบรรยายภาพ นายณัฐชนน มิลาวรรณ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และส่งอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

สถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างสำคัญ

ประเด็นการวิจัยทางด้านสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างสำคัญของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงจะอธิบายถึงการสำรวจและเก็บข้อมูลทางสถาปัตยกรรม บัญชีอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่า และลักษณะทางสถาปัตยกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกวิธีการอนุรักษ์และพัฒนาที่เหมาะสม

4.1 การสำรวจและเก็บข้อมูลทางสถาปัตยกรรม

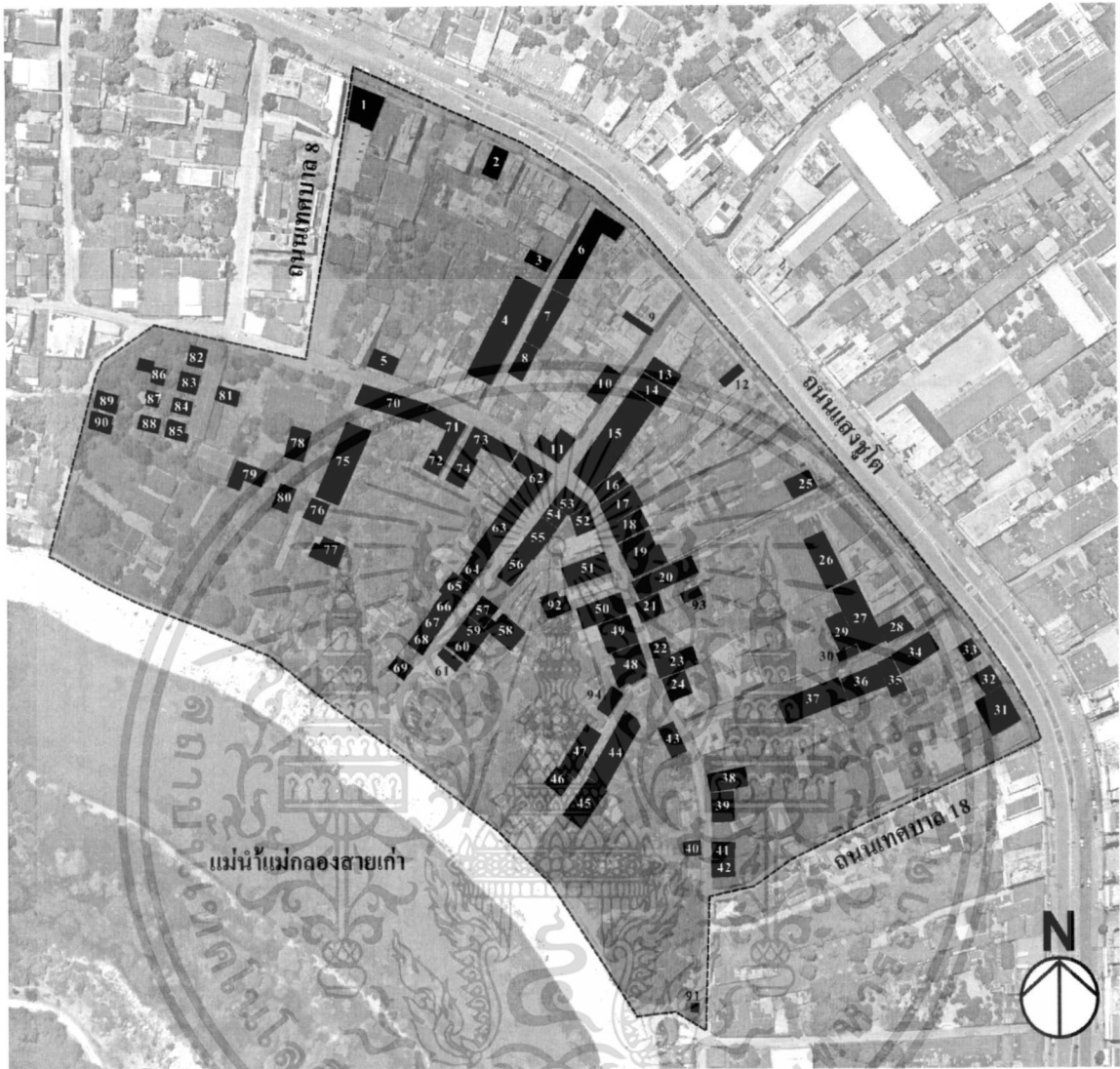
การสำรวจและเก็บข้อมูลด้านสถาปัตยกรรมมีความมุ่งหวังที่จะแสดงให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง ประกอบไปด้วยการเปรียบเทียบแผนที่และภาพถ่ายในอดีตกับปัจจุบัน การทบทวนเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับอาคารและสิ่งปลูกสร้าง การสำรวจและเก็บข้อมูลใช้วิธีการเดินสำรวจและสัมภาษณ์ผู้ครอบครองอาคาร โดยการสำรวจพื้นที่ทางทีมผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากเทศบาลตำบลท่าม่วง คุณศิริพรรณ ภัทรสิริวรกุล และกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมในพื้นที่ ผลของการสำรวจและเก็บข้อมูลแสดงข้อมูลด้วยแผนที่ ภาพถ่าย ที่ตั้งและประวัติโดยสังเขปของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง

ในการสำรวจและเก็บข้อมูลอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงได้จัดทำเป็นรายการในแบบฟอร์ม ประกอบด้วยชื่ออาคารหรือกลุ่มอาคาร ที่ตั้ง เจ้าของหรือผู้ครอบครอง สถานะการครอบครอง อายุสมัย การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน ประวัติความเป็นมา รูปแบบทางสถาปัตยกรรม โครงสร้างและวัสดุหลักของอาคาร และสภาพอาคาร ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและเก็บข้อมูลนำมาจัดเป็นบัญชีอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง โดยมีจำนวน 94 รายการ

บัญชีอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าถือเป็นผลผลิตจากกระบวนการที่มาจากความร่วมมือร่วมใจระหว่างทีมนักวิจัย ผู้อยู่อาศัย องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ โดยบัญชีอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่านี้สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงร่วมกันในการระบุแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของชุมชน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาเมือง การอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน การปรับปรุงคุณภาพการพักอาศัยและส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยววัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชุมชนตลาดเก่าท่าม่วงยังคงเป็นชุมชนที่มีเอกลักษณ์ที่รักษาคุณค่าและความหมายให้แก่ผู้อยู่อาศัยและผู้มาเยือนสืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 40 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 บัญชีอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง

ภาพที่ 5.1 แผนที่แสดงตำแหน่งอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง (ภาพ การเคหะแห่งชาติ และจากการสำรวจ)

หมายเลข 1: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 4 คูหา

เจ้าของ: คุณศักดิ์ กั่นกง

ที่ตั้ง: เลขที่ 306 – 309 ถ.แสงชูโต ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2495

ภาพที่: 5.2

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ผนังอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อเคลือบแวนอน หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ลูกฟูกกระจก ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กขีด ปัจจุบันเจ้าของอาคารไม่ได้พักอาศัยเอง โดยให้เช่าประกอบกิจการต่างๆ โดยบ้านเลขที่ 306 ขายโทรศัพท์มือถือ บ้านเลขที่ 307 ร้านพรพิมล ขายอุปกรณ์เครื่องเขียน และบ้านเลขที่ 308 – 309 ขายเสื้อผ้าและรองเท้า ส่วนใหญ่ผู้เช่าจะไม่พักอาศัยแต่ใช้เป็นที่พักประกอบการค้าขายและเก็บของเท่านั้น เรือนแถวไม้หลังนี้ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมด้วยการต่อเติมด้านหลังและทาสีใหม่ อาคารมีสภาพดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 41 บังอาจถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 2: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 3 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 289 คุณชัยพัทธ์ บุรณประสงค์

บ้านเลขที่ 290 – 291 เจ้าของร้านพัฒนสิน

ที่ตั้ง: เลขที่ 289 – 291 ถ.แสงชูโต ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2495

ภาพที่: 5.3

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี เดิมมุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวผนัง หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ลูกฟักกระจก ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กขีด บ้านเลขที่ 289 ในอดีตเคยค้าขายอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า เทปซีดี ชื่อร้านท่าม่วงราดิโอ ปัจจุบันเป็นร้านขายขนมหวาน ส่วนบ้านเลขที่ 290 – 291 ใช้เป็นที่เก็บสินค้าอุปกรณ์ก่อสร้างของร้านพัฒนสิน อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 3: ตึกแถวคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น จำนวน 1 คูหา

เจ้าของ: คุณฉัตรชัย – คุณสรกิจ – คุณเรนท – คุณขนิษฐา บุญขันธ์

ที่ตั้ง: เลขที่ 272 ถ.เทศบาล ซอย 8 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2479

ภาพที่: 5.4

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถวคอนกรีตเสริมเหล็กหลังนี้ ออกแบบโดยคุณปรีชา สุภวัฒน์ ในอดีตเคยเป็นขายยาชื่อ ร้านบุญยโอสถ ถือเป็นร้านขายยาแห่งแรกของชุมชน ต่อมามีการต่อเติมหลังคาเป็นหลังจั่ว เปลี่ยนประตูบานเพิ่มเป็นประตูเหล็ก ปรับปรุงซ่อมแซมภายนอก และทาสีใหม่ ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 4: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 10 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 257 – 261 เป็นบ้านเช่า

บ้านเลขที่ 262 คุณช่อฟ้า ชูใจตรง

บ้านเลขที่ 263 คุณคณิต สิโรตมรัตน์

บ้านเลขที่ 264 – 265 คุณศักดิ์ กาญจนอักษรวิ

บ้านเลขที่ 266 – 267 เป็นบ้านเช่า

ที่ตั้ง: เลขที่ 257 – 267 ถ.เทศบาล ซอย 8 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.5

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงสังกะสี ชั้นสองมีระเบียงลูกกรงไม้ยาวตลอดแนวอาคาร ใต้ระเบียงเป็นหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูบานเพิ่มและประตูเหล็กขีด บ้านเลขที่ 257 – 261 เป็นบ้านเช่า บ้านเลขที่ 262 เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว บ้านเลขที่ 263 เป็นร้านอินเทอร์เน็ต มีการปรับปรุงภายในและต่อเติมตกแต่งด้านหน้า บ้านเลขที่ 264 – 265 เดิมเป็นร้านค้าขายของ แต่ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว ส่วนบ้านเลขที่ 266 – 267 เป็นบ้านเช่า อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 5: เรือนแถวไม้ผสมปูนชั้นเดียว จำนวน 3 คูหา

เจ้าของ: คุณเชนส กาญจนภานุ

ที่ตั้ง: เลขที่ 246/1 – 3 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2500

ภาพที่: 5.6

เอกสารฉบับเอกสารทสงวนเวสหาหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 42 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ผสมปูน 1 ชั้น หลังคาจั่วมุงกระเบื้องลอนคู่ เหนือประตูบานเพ็ญมีช่องระบายอากาศยาวตลอดแนว เหนือช่องระบายอากาศมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี และเหนือหลังคาปีกนกมีช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวด้านหน้าอาคาร ปัจจุบันเจ้าของไม่ได้พักอยู่อาศัย ส่วนบ้านเลขที่ 246/2 เป็นบ้านเช่าโดยคุณสุภาดิ มริงสิทธิ์ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 6: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียบชั้นบน จำนวน 13 คูหา

เจ้าของ: คุณยอดชาย เมฆสุวรรณ

ที่ตั้ง: เลขที่ 339 – 351 ถ.เทศบาล ซอย 8 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2485

ภาพที่: 5.7

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว ชั้นสองมีระเบียบลูกกรงไม้ยาวตลอดแนวอาคาร ผนังอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ประตูและหน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูบานเพ็ญและประตูเหล็กขีด ปัจจุบันเจ้าของไม่ได้พักอยู่อาศัยของ เป็นบ้านเช่าทั้งหมด บ้านเลขที่ 339 – 350 เป็นบ้านร้าง ส่วนบ้านเลขที่ 351 ประกอบกิจการค้าขายอาหาร อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 7: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 7 คูหา

เจ้าของ: เจ็ยง

ที่ตั้ง: เลขที่ 332 – 338 ถ.เทศบาล ซอย 8 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2492

ภาพที่: 5.8

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี หลังคาปีกนกด้านหน้ามุงด้วยสังกะสี ผนังอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวผนัง หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูบานเพ็ญและประตูเหล็กขีด ปัจจุบันเจ้าของไม่ได้พักอยู่อาศัยของ เป็นบ้านเช่าทั้งหมด โดยบ้านเลขที่ 332 เช่าโดยป้าบุญช่วย แสงทรัพย์ ส่วนบ้านเลขที่ 335 เช่าโดยลุงวันชัย นรสาร อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 8: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 4 คูหา

เจ้าของ: คุณรวิชาติ สุชะกาญจนกุล

ที่ตั้ง: เลขที่ 326 – 327 ถ.เทศบาล ซอย 8 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2500

ภาพที่: 5.9

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี กระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว และกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวผนังอาคาร หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ หน้าต่างบานเกล็ด และหน้าต่างไม้ลูกทึบกระจก ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กขีด ปัจจุบันเจ้าของไม่ได้พักอยู่อาศัยของ เป็นบ้านเช่าทั้งหมด อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 9: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียบชั้นบน จำนวน 1 คูหา

เจ้าของ: คุณสมถวิล เมฆสุวรรณ

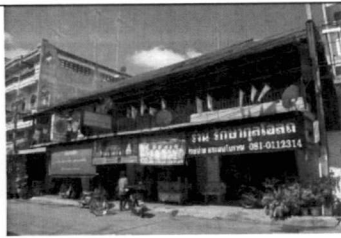
ที่ตั้ง: เลขที่ 366 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.10

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงสังกะสี ชั้นสองมีระเบียบลูกกรงไม้ยาวตลอดแนวอาคาร ใต้ระเบียบเป็นหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ผนังอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ประตูและหน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้า

ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กชิด ปัจจุบันเจ้าของไม่ได้พักอาศัยอยู่ ปล่อยให้เช่าพักอาศัย อดีตเคยเป็นร้านซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า ปัจจุบันขายขนม อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 10: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 4 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 373 คุณวิฑูรย์ รักษากุล

บ้านเลขที่ 374 คุณเขียน เหล่ารุ่งกาญจ

บ้านเลขที่ 375 คุณประพจน์ ศรีโรมนต์

บ้านเลขที่ 376 คุณบุญส่ง สุขมัสดีสกุล

ที่ตั้ง: เลขที่ 373 – 376 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.11

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงสังกะสี ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสีทั้งชั้นล่างและชั้นบน ชั้นสองมีระเบียงลูกกรงไม้ขาวตลอดแนวอาคาร หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็น ไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ประตูและหน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กชิด ปัจจุบันบ้านเลขที่ 373 ใช้ชั้นล่างเป็นร้านขายยาแผนโบราณชื่อ รักษากุล ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย บ้านเลขที่ 374 เป็นบ้านเช่าประกอบกิจการค้าขายอาหาร บ้านเลขที่ 375 ชั้นล่างเป็นร้านถ่ายภาพ ชื่อห้องภาพหลัดจิน ถือเป็นร้านถ่ายภาพแห่งแรกของจังหวัดกาญจนบุรี ชั้นบนใช้เป็นที่พักอาศัย ส่วนบ้านเลขที่ 376 เป็นที่พักอาศัย อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 11: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 3 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 381 – 382 คุณวลัยพร ชัยรัตนวรกุล

บ้านเลขที่ 383 คุณชาติ พงษ์พั่ว

ที่ตั้ง: เลขที่ 381 – 383 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.12

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวปูนผสมไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาปั้นหยามุงด้วยสังกะสี ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสีทั้งชั้นล่างและชั้นบน หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็น ไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน เหนือหน้าชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวหน้าอาคาร หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กชิด ปัจจุบันเจ้าของบ้านเลขที่ 381 – 382 ใช้ชั้นล่างประกอบกิจการค้าขายตอนช่วงเช้า ชั้นบนใช้เป็นที่พักอาศัยอยู่ ส่วนบ้านเลขที่ 383 เป็นบ้านเช่า ชั้นล่างเป็นร้านอินเทอร์เน็ต ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 12: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 1 คูหา

เจ้าของ: คุณวินัย สมทักษ์ณะกุล

ที่ตั้ง: เลขที่ 433 ถ.แสงชูโต ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2485

ภาพที่: 5.13

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็น ไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ลูกฟักกระจก ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กชิด อาคารหลังนี้เดิมเป็นร้านขายยา ปัจจุบันเป็นร้านขายหนังสือและขนม อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 13: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 448 คุณรัศมี เกตุบุญลือ

บ้านเลขที่ 449 คุณพรศักดิ์ สิทธิวิวัฒน์

ที่ตั้ง: เลขที่ 448 – 449 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ภาพที่: 5.14

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงสังกะสี ชั้นสองมีระเบียงลูกกรงไม้ยาวตลอดแนวอาคาร ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสีทั้งชั้นล่างและชั้นบน หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวผนังอาคาร ประตูและหน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กยึด อาคารหลังนี้สร้างโดยการนำไม้ที่หลงเหลืออยู่จากการทำสงครามโลกมาทำเป็นโครงสร้างและส่วนต่างๆ ของอาคาร ในอดีตพื้นที่ชั้นล่างของทั้ง 2 คูหาเป็นร้านค้า ส่วนชั้นบนเป็นที่พักอาศัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 เจ้าของบ้านเลขที่ 448 ได้ปรับปรุงผนังบ้านจากผนังสังกะสีเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน และในปี 2550 เจ้าของบ้านเลขที่ 449 ได้ปรับปรุงผนังบ้านจากผนังสังกะสีเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนเช่นกัน ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 448 ใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว ส่วนบ้านเลขที่ 449 ชั้นล่างเป็นร้านลาจ โมบาย ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 14: ร้านอุดมพันธ์

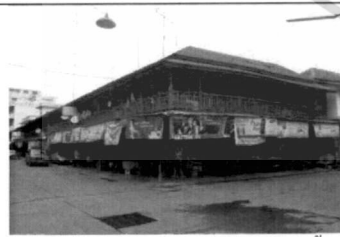
เจ้าของ: คุณพิพัฒน์ และคุณเจียมจิต สิโรตมรัตน์

ที่ตั้ง: เลขที่ 450 – 452 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2460

ภาพที่: 5.15

ประวัติโดยสังเขป: ร้านอุดมพันธ์ เป็นอาคารร้านค้ายุคแรกๆ ของชุมชนริมน้ำแม่กลอง สร้างขึ้นโดยนายฮวดที่ บิดาของนางเจียมจิต สิโรตมรัตน์ เจ้าของบ้านปัจจุบัน นายฮวดก็เป็นชาวจีนแต้จิ๋วที่เดินทางมาจากฮกเกี้ยน มณฑลกว่างตุ้ง ประเทศจีน หลังจากที่ได้มาก่อสร้างตัวที่ประเทศไทยจนประสบความสำเร็จ นายฮวดก็จึงได้สร้างรากฐานที่มั่นคงให้แก่ครอบครัว โดยร่วมกับพี่ชายที่เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างสร้างอาคารหลังนี้ขึ้น รวมทั้งอาคารอีกหลายหลังในชุมชน โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ด้านหน้าอาคารแบ่งเป็น 3 ช่วงเสา มี 2 ชั้น ภายในเป็นคอร์ทเปิดโล่ง หลังคาแบนเป็นคาบฟ้ามีระเบียงรอบ ลูกกรงปูน ช่วงเสากลางยกสูงขึ้นอีกชั้นหนึ่งคล้ายหอคอย ลักษณะเด่นของอาคาร คือ การนำเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมจีนเข้ามาผสมผสานกับการก่อสร้างด้วยวัสดุสมัยใหม่ อาทิ การเน้นความสมดุลแบบสมมาตร การเปิดคอร์ท (court) กลางอาคาร และการตกแต่งหน้าต่างด้วยลายประแจจีน เป็นต้น ในปีพ.ศ. 2539 – 2540 มีการปรับปรุงบ้านครั้งใหญ่พร้อมกับเจาะหน้าต่างตรงผนังด้านข้างของบ้านทั้ง 2 ด้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ร้านอุดมพันธ์ได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปะสถาปัตยกรรมดีเด่นประเภทอาคารพาณิชย์ จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 15: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 11 คูหา

เจ้าของ: คุณธีรวัฒน์ ประเสริฐบุญ

ที่ตั้ง: เลขที่ 453 – 464 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2485

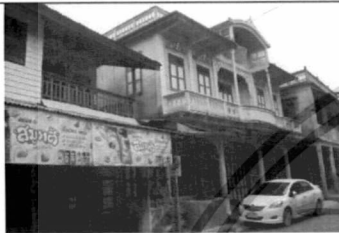
ภาพที่: 5.16

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาปั้นหยา มุงสังกะสี ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสีทั้งชั้นล่างและชั้นบน ชั้นสองมีระเบียงลูกกรงไม้ยาวตลอดแนวอาคาร หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวผนังอาคาร ประตูและหน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กยึด อาคารหลังนี้เดิมมีเจ้าของเดียว สร้างขึ้นเพื่อให้เช่า ต่อมาบ้านเลขที่ 453 ได้ถูกซื้อ ส่วนที่เหลือครอบครองโดยผู้เช่า อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 16: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 2 คูหา
เจ้าของ: นางศุมล อารีกุลชัย
ที่ตั้ง: เลขที่ 385 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2
ภาพที่: 5.17

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาปั้นหยามุงด้วยสังกะสี ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ชั้นสองมีระเบียงลูกกรงไม้ของคูหาด้านขวา เจ้าของบ้านคนปัจจุบันย้ายเข้ามาอยู่เมื่อปี พ.ศ. 2529 หลังจากนั้นมีการซ่อมแซมปรับปรุงอาคารเมื่อปี พ.ศ. 2546 โดยต่อเติมห้องนอนชั้นล่าง 1 ห้อง จากเดิมที่เป็นพื้นที่โล่ง ไม่มีผนังใดๆ กั้น และมีการกั้นผนังเป็นห้องนอนชั้นบนของบ้าน จำนวน 2 ห้อง ชั้นล่างเปิดเป็นร้านตัดเย็บเสื้อผ้าเล็กๆ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 17: บ้านจินดาพาณิช
เจ้าของ: นายยอดชาย เมฆสุวรรณ
ที่ตั้ง: เลขที่ 387 – 389 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2
ภาพที่: 5.18

ประวัติโดยสังเขป: เจ้าของเดิมคือ ผู้ใหญ่หนู จินดา อาคารเป็นตึกแถวคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น หลังคาแบน ชั้นสองมีระเบียงคอนกรีตเสริมเหล็กยาวตลอดแนวอาคาร ส่วนประดับตกแต่งเป็นซีเมนต์หล่อ อาทิ ลูกกรงระเบียง ลักษณะการตกแต่งและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมได้รับอิทธิพลศิลปะจีนและตะวันตกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อาคารหลังนี้เดิมเป็นร้านขายวัสดุก่อสร้าง เครื่องขาม และเครื่องบวช ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 18: บ้านนายอำเภอบุญชัย รุ่งโรจน์วิเศษ (บ้านปอสด)
เจ้าของ: นายบุญชัย รุ่งโรจน์วิเศษ
ที่ตั้ง: เลขที่ 390 – 392 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2
ภาพที่: 5.19

ประวัติโดยสังเขป: ออกแบบโดย นายปั้นล้ำ เจ้าของเดิมคือ นายเปี้ยก รุ่งโรจน์วิเศษ บิดานายอำเภอบุญชัย อาคารเป็นตึกแถวคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น 3 คูหา หลังคาแบน ชั้นสองมีระเบียงคอนกรีตเสริมเหล็กยาวตลอดแนวอาคาร ส่วนประดับตกแต่งเป็นซีเมนต์หล่อ อาทิ ลูกกรงระเบียง ลักษณะการตกแต่งและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมได้รับอิทธิพลศิลปะจีนและตะวันตกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อาคารหลังนี้เดิมเป็นร้านขายเครื่องบวช และเครื่องสังฆภัณฑ์ ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 19: บ้านรัตนวิเชียร
เจ้าของ: ลูกหลานนายอังกี้ และนายสมาน จงวิจิต
ที่ตั้ง: เลขที่ 393 – 397 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2
ภาพที่: 5.20

ประวัติโดยสังเขป: สร้างโดยนายอังกี้ (พี่ชายภรรยาของนายปอเซียง เจ้าของร้านปอเซียง) เพื่อเป็นร้านขายเครื่องสังฆภัณฑ์ชื่อว่า ร้านอังกี้ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อร้านเป็น บ้านรัตนวิเชียร ปัจจุบันอาคารหลังนี้ใช้เป็นที่พักอาศัย และเก็บของ อาคารเป็นตึกแถวคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น 3 คูหา หลังคาแบน ชั้นสองมีระเบียงคอนกรีตเสริมเหล็กยาวตลอดแนวอาคาร ส่วนประดับตกแต่งเป็นซีเมนต์หล่อ อาทิ ลูกกรงระเบียง ลักษณะการตกแต่งและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมได้รับอิทธิพลศิลปะจีนและตะวันตกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 20: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 8 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 524 – 525 เข้าโดยคุณเรณู

บ้านเลขที่ 527 เข้าโดยคุณมณฑิพย์ คีววิไล

บ้านเลขที่ 528 เข้าโดยคุณเครือฟ้า พิภพจีน

บ้านเลขที่ 530 – 531 เข้าโดยคุณอำภา ศรีบุศรานุกูล

ที่ตั้ง: เลขที่ 524 – 531 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2492

ภาพที่: 5.21

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ผสมคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ด้านหน้าอาคารชั้นบนมีหลังคาปีกนกมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ชั้นสองมีระเบียงลูกกรง ไม้ยาวตลอดแนวอาคาร ผนังอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ประตูและหน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูบานเฟี้ยมและประตูเหล็กยึด ปัจจุบันบ้านเลขที่ 524 เป็นร้านตัดผมชาย บ้านเลขที่ 525 เป็นร้านตัดเสื้อผ้าเรณู บ้านเลขที่ 527 เป็นร้านตัดผมชาย บ้านเลขที่ 528 เป็นร้านเสริมสวย บิวบิวดี และบ้านเลขที่ 530 – 531 เป็นขายอาหารตามสั่ง อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 21: ตึกแถว 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 465 อาจารย์สายหยุด สมประสงค์

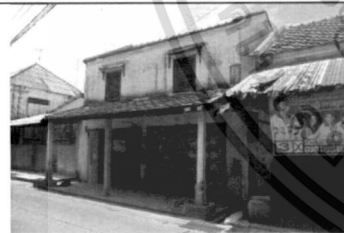
บ้านเลขที่ 466 ตรีคุณันท์วินิตย์

ที่ตั้ง: เลขที่ 465 – 466 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475

ภาพที่: 5.22

ประวัติโดยสังเขป: บ้านนันทวินิต เจ้าของเดิมคือ นายช่อเกียรติ แซ่อิว และนางสั่วกิม แซ่กิม เดิมด้านหน้าสร้างด้วยปูนขาวฉาบทับไม้ไผ่แทนโครงเหล็ก มีอายุราว 80 ปี ใช้สำหรับขายยาแผนโบราณ และเป็นร้านเช่าหนังสือ ปัจจุบันทั้ง 2 คูหา ใช้เป็นที่พักอาศัย อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 22: ตึกแถว 2 ชั้น จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: นายสัน โป และนางสัน เลหาศิริ

ที่ตั้ง: เลขที่ 469 – 470 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2

ภาพที่: 5.23

ประวัติโดยสังเขป: เดิมเป็นร้านขายยาแผนโบราณและร้านทอง ปัจจุบันเป็นที่พักอาศัย ลักษณะเป็นตึกแถวคอนกรีตสองชั้น ด้านหน้าอาคารแบ่งเป็นสองช่วงเสา โครงสร้างผนังรับน้ำหนัก หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว มีหลังคาปีกนกด้านหน้า ประตูทางเข้าเป็นบานเฟี้ยม หน้าต่างบานเปิดคู่ หลังคาไม้ยื่นชายคา ประดับตกแต่งอาคารด้วยคิ้วและบัว อาคารสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 22: ห้องแถวชั้นเดียว จำนวน 3 คูหา

เจ้าของ: นายพิสน ทับทิมศรี

ที่ตั้ง: เลขที่ 471 – 473 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2460

ภาพที่: 5.24

ประวัติโดยสังเขป: เดิมเป็นร้านขายสังขยาเส้น หลังบ้านเป็นเล้าหมู และที่จำและเนื้อหมู ลักษณะเป็นห้องแถวคอนกรีตชั้นเดียว ด้านหน้าอาคารแบ่งเป็นสามช่วงเสา โครงสร้างผนังรับน้ำหนัก หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว ด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ประตูทางเข้าเป็นบานเฟี้ยม อาคารมีสภาพทรุดโทรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และแจ้งอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 24: ร้านอิงเซ่งฮวด

เจ้าของ: นายข้าฮวด แซ่เอ็ง (กาญจนอำพร)

ที่ตั้ง: เลขที่ 474 – 476 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2492

ภาพที่: 5.25

ประวัติโดยสังเขป: ร้านอิงเซ่งฮวดเป็นอาคารร้านค้าสร้างขึ้นโดยนายข้าฮวด แซ่เอ็ง ผู้เป็นเจ้าของบ้าน โดยช่างให้ช่างเทียม คนท่าม่วงเป็นคนออกแบบและก่อสร้างทั้ง 3 คูหา ในสนนราคาประมาณ 30,000 บาท เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและประกอบกิจการค้าขายยาเส้น ปัจจุบันนายข้าฮวดยังคงพักอาศัยอยู่ในเรือนแถวหลังนี้ ร้านอิงเซ่งฮวด เป็นเรือนแถวโครงสร้างเสาکانไม้ ด้านหน้าอาคารแบ่งเป็นสามช่วงเสา หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่และสังกะสี ลักษณะเด่นของอาคาร คือ ช่องเปิดบนพื้นชั้น 2 ซึ่งมีไว้สำหรับเก็บสินค้า ประตูบานเพ็ญขนาดใหญ่และระเบียงลูกกรงไม้ชั้นสอง เป็นต้น ร้านอิงเซ่งฮวดยังไม่มีการปรับปรุงและต่อเติมบ้านครั้งใหญ่ จะมีบ้างก็คือการปูกระเบื้องพื้นชั้นล่างเท่านั้น ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 474 – 475 เป็นที่พักอาศัย ส่วนบ้านเลขที่ 476 ไว้สำหรับรองรับลูกค้า ที่มาพักผ่อนในวันหยุด อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 25: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น

เจ้าของ: นางยุพา ศรีสุทธีวรกุล

ที่ตั้ง: ถนนเทศบาล ซอย 14 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2500

ภาพที่: 5.26

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดคานวนอน เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศชาวดลคอดแนวผนังอาคาร หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้และบานไม้ลูกฟูกประกะจก ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นประตูเหล็กยึด อาคารหลังนี้เดิมเป็นร้านขายเสื้อผ้าและพักอาศัย ปัจจุบันพื้นที่ชั้นล่างเป็นร้านขายของทั่วไป และเครื่องสังฆทาน ส่วนชั้นบนเป็นที่พักอาศัย อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 26: ตลาดท่าม่วง

เจ้าของ: เฮียปู้

ที่ตั้ง: ถนนเทศบาล ซอย 14 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2490

ภาพที่: 5.27

ประวัติโดยสังเขป: เดิมเป็นโรงฝิ่นของขุนชาญวณิชกิจ ซึ่งเป็นคุณปู่ของเฮียปู้ เจ้าของร้านสว่างค้าไม้บนถนนแสงชูโต ต่อมาได้มีการปรับปรุงโรงฝิ่นโดยได้มีการรื้อพื้นชั้นบนลงแล้วปรับปรุงเป็นตลาดสดจนถึงปัจจุบัน ลักษณะอาคารเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวยกหลังคาสูง ผนังเปิดโล่งไม่มีผนัง โครงสร้างเสาکانไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ภายในตลาดประกอบด้วยทางเดินและแผงสำหรับวางของเพื่อค้าขาย อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 27: ตลาดท่าม่วง

เจ้าของ: ตระกูลสิริเวชพันธ์

ที่ตั้ง: ถนนเทศบาล ซอย 16 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2482

ภาพที่: 5.28

ประวัติโดยสังเขป: เดิมเป็นโรงแสดงลิเกและโรงภาพยนตร์ของนายพิชัย สิริเวชพันธ์ หรือที่มีการเรียกชื่อเดิมติดปากว่า “ปลัดมาก” ต่อมาได้มีการปรับปรุงเป็นตลาดสดจนถึงปัจจุบัน ลักษณะอาคารเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวยกหลังคาสูง ผนังเปิดโล่งไม่มีผนัง โครงสร้างเสาکانไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ภายในตลาดประกอบด้วยทางเดินและแผงสำหรับวางของเพื่อค้าขาย อาคารมีสภาพทรุดโทรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของมูลนิธิหอศิลปวัฒนธรรมเมืองกาญจนบุรี หากมีการนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 48 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 28: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 3 คูหา

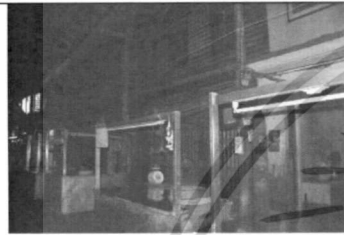
เจ้าของ: ธนาคารกรุงไทย

ที่ตั้ง: เลขที่ 518/9 ถนนเทศบาล ซอย 16 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480

ภาพที่: 5.29

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาปั้นหยาคลุมด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ ดีไซน์เก๋ลวดลายอ่อนนุช เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศชาวดลัดแนวผนังอาคาร หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ลูกฟักกระจก อาคารหลังนี้เดิมเป็นของคุณพิชัย สิริเวชพันธ์หรือปลัดมาก ต่อมาคุณมณฑล พดด้วง ได้มาเช่าเปิดเป็นร้านขายของชำ หลังจากนั้นอาคารตกเป็นของคุณศักดิ์ชัย จันทรสว่าง เปิดเป็นร้านขายของและขายเนื้อหมู ปัจจุบันเป็นของธนาคารกรุงไทย เป็นอาคารว่างไม่ได้ทำกิจการใดๆ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 29: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 4 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 489/2 - 3 จ.ส.อ.มณฑล พดด้วง

บ้านเลขที่ 489/3 เช่าโดยคุณนิยม กษะ

ที่ตั้ง: เลขที่ 489/1 - 4 ถนนเทศบาล ซอย 16 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480

ภาพที่: 5.30

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้สร้างขึ้นขนานกับตลาดคึกคักพิชัย จากคำบอกเล่าของคุณนิยมซึ่งเป็นผู้เช่าเพียงคนเดียวของตึกแถวหลังนี้เล่าว่าในอดีตซึ่งท่าม่วงยังมีความรุ่งเรืองนั้นอาคารหลังนี้ใช้สำหรับค้าขาย ส่วนสำหรับคุณนิยมนั้นได้เริ่มเช่าห้องแถวเลขที่ 489/3 เมื่อปี พ.ศ.2523 เพื่อประกอบกิจการรับตัดเสื้อโดยมีชื่อร้านว่า เต๋ว รับตัดเสื้อมาจนถึงปัจจุบัน ผังพื้นที่ชั้นล่างของเรือนแถวไม้ประกอบด้วย โถงครัว และห้องน้ำ ส่วนชั้นบนเป็นห้องโถงและห้องนอน โครงสร้างเสาคานไม้หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ประตูบานเฟี้ยม หน้าต่างไม้ ปัจจุบันเรือนแถวไม้หลังนี้มีสภาพทรุดโทรมมากและไม่สามารถพักอาศัยอยู่ได้ นอกจากบ้านเลขที่ 489/3 ที่มีคุณนิยมเปิดเป็นร้านตัดเสื้อแล้ว อีกสามคูหาที่เหลือถูกปล่อยทิ้งร้างทั้งหมด อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 30: ตึกแถว 3 ชั้น จำนวน 3 คูหา

เจ้าของ: เจ็ท พงศ์ศิริ

ที่ตั้ง: เลขที่ 489/8 ถนนเทศบาล ซอย 16 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2485

ภาพที่: 5.31

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถว 3 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่ อาคารหลังนี้เดิมเป็นร้านขายของและพักอาศัย ปัจจุบันเป็นบ้านเช่า ขายผลไม้และดอกไม้ อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 31: ตึกแถว 2 ชั้น จำนวน 5 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 582/5 - 6 คุณพรณวดี จันทวิชัย

บ้านเลขที่ 582/7 - 8 คุณสุนันท์ วงศ์สนิท

บ้านเลขที่ 582/9 นายแพทย์ปิ่นอภัย บุญศรีโรจน์

ที่ตั้ง: เลขที่ 582/5 - 9 ถนนแสงชูโต ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2500

ภาพที่: 5.32

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถว 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่ บ้านเลขที่ 582/5 - 6 เป็นร้านทำขนมไทย บ้านเลขที่ 582/7 - 8 เดิมเป็นสถานผดุงครรภ์ ปัจจุบันเป็นที่อยู่อาศัย ส่วนบ้านเลขที่ 582/9 เป็นคลินิกตาของนายแพทย์เอกสิทธิ์ เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับบริการเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และแจ้งอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 32: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 3 คูหา

เจ้าของ: คุณสมใจ

ที่ตั้ง: เลขที่ 583 – 585 ถนนแสงชูโต ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2495

ภาพที่: 5.33

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 583 เป็นร้านขายเสื้อผ้า บ้านเลขที่ 584 เป็นร้านเกมส์ และบ้านเลขที่ 585 เป็นร้านขายโทรศัพท์มือถือ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 33: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 3 คูหา

เจ้าของ: คุณบุญช่วย บ่อทรัพย์

ที่ตั้ง: เลขที่ 590 ถนนแสงชูโต ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2495

ภาพที่: 5.34

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวอน เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวผนังอาคาร หน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ อาคารหลังนี้เดิมเป็นร้านขายยาแผนไทย ปัจจุบันเช่าโดยร้านแวนก่อนปรงู อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 34: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 6 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 594 – 595 คุณสมพงษ์ เชาว์ศิริ

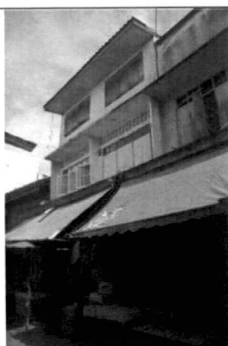
บ้านเลขที่ 599 คุณสุพิน พรยิ่งเจริญ

ที่ตั้ง: เลขที่ 594 – 599 ถนนเทศบาล ซอย 16 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2494

ภาพที่: 5.35

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้ตั้งอยู่ตรงข้ามกับตลาดตระกูลศิริเวชพันธ์ เจ้าของเดิม คือ คุณบุญทอง สมประสงค์ สร้างโดยช่างเทียม เชื้อบุญ ซึ่งเป็นผู้สร้างเรือนแถวไม้อีกหลายหลังภายในตลาดท่าม่วง เดิมใช้เป็นที่พักอาศัย ปัจจุบันชั้นล่างทำกิจการค้าขายเป็นส่วนใหญ่ ชั้นบนใช้เป็นที่พักอาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว ด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี เนื่องจากอาคารมีอายุมากกว่า 60 ปี จึงมีสภาพค่อนข้างทรุดโทรม ประกอบกับตัวบ้านที่เป็นไม้ทำให้เริ่มผุพัง เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุต่อผู้อยู่อาศัย การซ่อมแซมเป็นไปได้ยากเนื่องจากไม่มีช่างซ่อม และมีหลายเจ้าของ อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 35: ตึกปูนผล

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 601 คุณประวิทย์ กฤตผล

ที่ตั้ง: เลขที่ 600 – 601 ถนนเทศบาล ซอย 16 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2500

ภาพที่: 5.36

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถว 3 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่ ตั้งอยู่ตรงข้ามกับตลาดเอกราชเป็นอาคารที่สงวนไว้สำหรับการเช่าเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าตระกูลศิริเวชพันธ์ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันใช้ทำกิจการผลิตน้ำพริกขาย

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต่ออ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

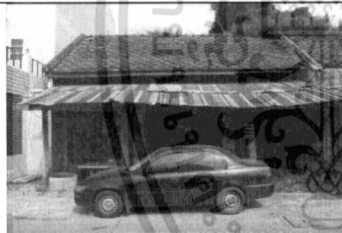
หมายเลข 36: ตึกแถวคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น จำนวน 5 คูหา
เจ้าของ: บ้านเลขที่ 599/1 - 2 ร้านถาวรพานิช คุณคงกช นริศศิริกุล
ที่ตั้ง: เลขที่ 599/1 - 5 ถนนเทศบาล ซอย 16 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2504
ภาพที่: 5.37

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถว 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาแบน ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่ ระเบียบชั้นลาดฟ้ามีลวดลายประดับ เหนือหน้าต่างบานเปิดไม้คู่มือช่องระบายอากาศ พื้นที่ชั้นล่างทำกิจการค้าขาย ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 37: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 7 คูหา
เจ้าของ: บ้านเลขที่ 602 - 603 คุณลออ แซ่ตัน
ที่ตั้ง: เลขที่ 602 - 610 ถนนเทศบาล ซอย 16 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2495
ภาพที่: 5.38

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้สร้างโดย ช่างเทียม เชื้อบุญ เดิมใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว จนกระทั่งมีตลาดเกิดขึ้นทำให้เรือนไม้บางคูหาได้ปรับเปลี่ยนชั้นล่างเป็นพื้นที่ทำกิจการส่วนตัว โดยบ้านเลขที่ 602 - 603 เป็นร้านขายอาหาร บ้านเลขที่ 605 เป็นร้านตัดเย็บเสื้อผ้า บ้านเลขที่ 608 ทำอาหารค้าขายในตลาด และบ้านเลขที่ 609 - 610 ทำกิจการค้าขาย โครงสร้างอาคารเป็นเสาแกนไม้ หลังจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ยกเว้นบ้านเลขที่ 609 - 610 ที่เป็นกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว หลังคาปีกนกชั้นล่างมุงสังกะสี ผนังไม้ตีตามนอนนอนซ้อนเกล็ด ประดับบานเฟี้ยมไม่มีประตูเหล็กยึดเพิ่มเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง เดิมพื้นที่ภายในชั้นล่างมีห้องน้ำอยู่ด้วย แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงย้ายห้องน้ำออกด้านนอกตัวบ้านเพื่อเพิ่มที่ใส่สอยให้มากขึ้น อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 38: ตึกแถวชั้นเดียว จำนวน 3 คูหา
เจ้าของ: นายทรงศักดิ์ อุ้นสมบัติ
ที่ตั้ง: เลขที่ 535 - 537 ถนนศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2450
ภาพที่: 5.39

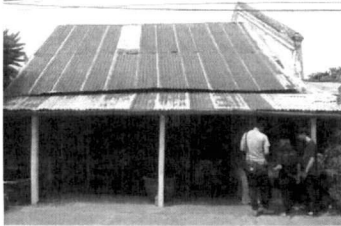
ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถวชั้นเดียวหลังนี้ เดิมเป็นร้านขายของชำของตระกูลอุ้นสมบัติ หลังจากนั้นถูกปล่อยร้าง โครงสร้างอาคารเป็นผนังรับน้ำหนัก หลังคาจั่วมุงกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว โครงสร้างหลังคาเป็นไม้ ด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ประตูบานเฟี้ยมไม้ วงกบไม้ เนื่องจากอาคารหลังนี้ปล่อยว่างไม่มีผู้อาศัยมานานและไม่มีผู้ดูแล อาคารจึงมีสภาพทรุดโทรมมาก ผนังมีรอยแตกร้าว กระเบื้องมุงหลังคาหลุดร่อน

หมายเลข 39: ตึกแถวชั้นเดียว จำนวน 4 คูหา
เจ้าของ: นายทรงศักดิ์ อุ้นสมบัติ
ที่ตั้ง: เลขที่ 538 - 541 ถนนศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2450
ภาพที่: 5.40

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถวชั้นเดียวหลังนี้ เดิมเป็นร้านขายของชำของตระกูลอุ้นสมบัติ หลังจากนั้นถูกปล่อยร้าง โครงสร้างอาคารเป็นผนังรับน้ำหนัก หลังคาจั่วมุงกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว โครงสร้างหลังคาเป็นไม้ ด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ประตูบานเฟี้ยมไม้ วงกบไม้ เนื่องจากอาคารหลังนี้ปล่อยว่างไม่มีผู้อาศัยมานานและไม่มีผู้ดูแล อาคารจึงมีสภาพทรุดโทรมมาก ผนังมีรอยแตกร้าว กระเบื้องมุงหลังคาหลุดร่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 51 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 40: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว
เจ้าของ: คุณพัชรา สิริเวชพันธ์ (เจี๊หลี่)
ที่ตั้ง: บ้านเลขที่ 546 หลังตลาดเก่าท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2450
ภาพที่: 5.41

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้ชั้นเดียวนี้อยู่บนพื้นดินของหมื่นชาติชัย เจ้าของปัจจุบัน คือ เจี๊หลี่ ซึ่งอยู่อาศัยมาตั้งแต่สมัยอาภรณ์ อาม่า เดิมห้องแถวไม้นี้เป็นโรงผลิตยาเส้นซึ่งเป็นกิจการของครอบครัว โครงสร้างเป็นเสาคานไม้ พื้นที่ใช้สอยภายในกว้างขวาง หลังคาทรงจั่วมุงด้วยจากแล้วทับด้วยสังกะสี ซึ่งวิธีนี้ทำให้น้ำไม่รั่วและไม่ต้องเปลี่ยนจากบ่อยๆ ฝาเพดานทำจากไม้ไผ่ลำใหญ่ ทางเข้าด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ปัจจุบันบ้านอยู่ในสภาพดี มีการเพิ่มประตูเหล็กทับประตูบานเดิมไม่อีกชั้นเพื่อความปลอดภัย อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 41: ตึกแถว 2 ชั้น จำนวน 2 คูหา
เจ้าของ: คุณพัชรา สิริเวชพันธ์ (เจี๊หลี่)
ที่ตั้ง: เลขที่ 544-545 หลังตลาดเก่าท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480
ภาพที่: 5.42

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถวหลังนี้ เดิมเป็นบ้านพักอาศัย ภายหลังเจี๊หลี่ได้ซื้อมาจากเจ้าของเดิม โครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กหลังคาจั่วไม่ยื่นชายคา ด้านหน้าอาคารมีระเบียงยื่นออกมาทั้งชั้น 2 และชั้นคาถฟ้า ส่วนลูกกรงเป็นคอนกรีตประดับด้วยลูกกระพรวนทั้ง 2 ชั้น เสาที่รับระเบียงเป็นเสาสี่เหลี่ยม ฐานทรงกระบอก ประตูบานเดิมไม้ ว่างกบไม้ เหนือประตูมีช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวประตู ปัจจุบันอาคารมีสภาพดี ไม่มีการปรับปรุงซ่อมแซมใดๆ จากเดิม อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 42: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 2 คูหา
เจ้าของ: คุณไพศาล ชัยกิจตระกูล
ที่ตั้ง: บ้านเลขที่ 546 ถนนหลังตลาดเก่าท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2490
ภาพที่: 5.43

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้หลังนี้ใช้เป็นที่พักอาศัย โครงสร้างเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสียกสูง ทำให้พื้นที่ใช้สอยภายในโปร่งโล่งเหนือประตูบานเดิมมีช่องระบายอากาศยาวตลอดแนว เหนือช่องระบายอากาศมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ปัจจุบัน อาคารมีสภาพดี ผนังไม่มีมุบบ้าง และมีประตูเหล็กยึดที่เสริมเข้ามา อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 43: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงด้านบน จำนวน 3 คูหา
เจ้าของ: ร้านรักษากุลโฮสเทล
ที่ตั้ง: เลขที่ 36 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2490
ภาพที่: 5.44

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 3 คูหา เดิมเป็นร้านขายของชำ ปัจจุบันเป็นบ้านพักอาศัยทั้งหมด โครงสร้างอาคารเป็น โครงสร้างเสาคานไม้ หลังคาทรงปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว ชั้นบนมีระเบียงยื่นออกมา ราวกันตกไม้ มีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสีคลุมระเบียง ความสูงของชั้นล่างสูงกว่าชั้นบนมาก ปัจจุบัน เรือนแถวไม้มีสภาพปานกลาง มีการปรับปรุงซ่อมแซม คือ เปลี่ยนสังกะสีของกันสาดที่หลังบ้าน และต่อเติมห้องน้ำทางด้านหลังบ้าน อาคารมีสภาพทรุดโทรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 52 ว่าจะอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 44: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 8 คูหา

เจ้าของ: ร้านรักษาอุตสาหกรรม

ที่ตั้ง: บ้านเลขที่ 43 – 51 ซอยท่ากลาง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.45

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเทียบเรือชอยกลางของแม่น้ำแม่กลอง โครงสร้างเป็นเสาคานไม้ หลังคาทรงจั่ว เดิมมุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว แต่หลังคาทรุดโทรมและรั่ว เจ้าของบ้านจึงเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่ ทางเข้าด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ผนังบ้านเป็นไม้ ประตูบานเฟี้ยมไม้ อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 45: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว

เจ้าของ: คุณวันชัย กาญจนวุฒิธรรม

ที่ตั้ง: บ้านเลขที่ 52 – 57 ซอยท่ากลาง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.46

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้ชั้นเดียวตั้งบนที่ดินของหมื่นชาติพิชัย ใกล้กับท่าเทียบเรือสำหรับค้าขายในสมัยก่อน เดิมเป็นโรงกัวยเดี่ยวและจักสานเชิงเพื่อส่งโรงงานผลิตยาเส้น ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาทรงจั่วมุงด้วยตับจากทับด้วยสังกะสีทำให้หลังคาไม่รั่วและไม่ต้องเปลี่ยนจากบ่อยๆ โครงสร้างหลังคาและฝ้าเพดานทำจากไม้ไผ่ลำใหญ่ ทางเข้าด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี เจ้าของได้ซ่อมแซมเสาปูนเพิ่มความแข็งแรงให้กับตัวบ้าน ปัจจุบันบ้านมีสภาพทรุดโทรมเนื่องจากได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์น้ำท่วมเมื่อปี พ.ศ. 2496 อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 46: ตึกแถว 2 ชั้น จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: คุณประสิทธิ์ สูงสถิตานนท์

ที่ตั้ง: บ้านเลขที่ 75 – 76 ซอยท่ากลาง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2510

ภาพที่: 5.47

ประวัติโดยสังเขป: เดิมเป็นเรือนแถวไม้ 2 คูหา ใช้เป็นที่พักอาศัย ต่อมาได้รื้อถอนเรือนแถวไม้ลงแล้วสร้างใหม่ในปี พ.ศ. 2510 เป็นตึกแถว 2 คูหา ไม่ปรากฏหลักฐานผู้ออกแบบ เจ้าของเดิมคือ นายห้าง ปูของนายประสิทธิ์ สูงสถิตานนท์ เจ้าของอาคารในปัจจุบัน โดยใช้เป็นที่อาศัยเพียงอย่างเดียว โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ประตูด้านหน้าเป็นประตูเหล็กช๊อต เหนือประตูมีช่องแสงลวดลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 47: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 6 คูหา

เจ้าของ: พันเอกวิชัย ศรีโกสัคดิ์

ที่ตั้ง: บ้านเลขที่ 78 – 83 ซอยท่ากลาง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.48

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเทียบเรือชอยท่ากลางของแม่น้ำแม่กลอง ปัจจุบันเป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว โครงสร้างเป็นเสาคานไม้ หลังคาทรงจั่วมุงด้วยสังกะสี ทางเข้าด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ผนังบ้านเป็นไม้ ประตูบานเฟี้ยมไม้ อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 48: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 87 – 88 คุณพิศวง สิริเวชชะพันธ์

บ้านเลขที่ 89 – 90 คุณวิชัย สระบัว

ที่ตั้ง: เลขที่ 87 – 90 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.49

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้ตั้งอยู่บริเวณหัวมุมถนน บ้านเลขที่ 87 – 88 เป็นที่พักอาศัยตั้งแต่แรกจนถึงปัจจุบัน ส่วนบ้านเลขที่ 89 – 90 เดิมเป็นของปลัดศักดิ์ชัย สิริเวชชะพันธ์และได้ขายต่อให้คุณบุญ วัฒนา เปิดเป็นร้านขายยาจีน ปัจจุบันคุณวิชัย สระบัว เป็นเจ้าของใช้เป็นที่อยู่อาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคาน ไม้ ผนังไม้ตีซ้อนเกล็ด ชั้นบนมีระเบียงไม้ ราวกันตกไม้ หลังคาทรงปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปลาว และมีบางส่วนมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ประตูทางเข้าชั้นล่างเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนว ประตู เหนือผนังชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศยาวตลอดแนวหนึ่ง อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 49: ตึกแถว 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 4 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 91 – 92 คุณเจย์ พงษ์ศิริ

บ้านเลขที่ 93 คุณกิมลิ่ง พงษ์ศิริ

บ้านเลขที่ 94 คุณนัยนา พงษ์ศิริ

ที่ตั้ง: เลขที่ 91 – 94 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี 2450

ภาพที่: 5.50

ประวัติโดยสังเขป: เดิมเป็นของนายเจ้าแก้ว แซ่ล้อ (ประเสริฐ พงษ์ศิริ) พื้นที่ชั้นล่างเป็นร้านไฮ้เซียง ขายยาเส้น รองเท้า เสื้อผ้า พื้นที่ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัยอย่างเดียว โครงสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ด้านหน้าชั้นบนมีระเบียง มีการตกแต่งอาคารด้วยศิลปะแบบจีน อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 50: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: นางสาวถิณณัฐ ชั่วศิริพร

ที่ตั้ง: เลขที่ 95 – 96 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475

ภาพที่: 5.51

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้ เดิมเป็นร้านค้า ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัย โครงสร้างอาคารเป็นไม้ ชั้นสองมีระเบียงไม้ ราวกันตกเป็นไม้ ลูกกรงไม้ตีแนวทแยงไว้กันเป็นรูปข้าวหลามตัด หลังคาเป็นทรงปั้นหยา มุงด้วยสังกะสี ด้านหน้าอาคารชั้นบนมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี ผนังชั้นบนเป็นผนังไม้ เหนือผนังมีช่องลมยาวตลอดแนว อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 51: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 4 คูหา

เจ้าของ: คุณพีระวุฒิ อุ่นสมบัติ

ที่ตั้ง: เลขที่ 99 – 103 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2465

ภาพที่: 5.52

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้ สร้างโดยนายปอเชียง แซ่ฮุ้น ร่วมกับเพื่อนบ้าน 1 คน โดยนายปอเชียงเป็นเจ้าของ 3 คูหา และเป็นของเพื่อนบ้าน 1 คูหา นายปอเชียงได้ใช้พื้นที่ชั้นล่างของบ้านสำหรับขายเครื่องอุปโภคและบริโภคต่างๆ เช่น ถ่าน กะปิ และเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย เป็นต้น พื้นที่ชั้นบนเป็นส่วนพักอาศัย พื้นที่หลังบ้านเป็นพื้นที่โล่ง มีเรือนครัวขนาดเล็กตั้งอยู่ รวมทั้งมีบ่อน้ำสำหรับใช้ภายในครัวเรือน ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 นายปอเชียงได้ค้าขายกับชาวญี่ปุ่นและชาวตะวันตก ทำให้ร้านปอเชียงมีความเจริญรุ่งเรือง ถือเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการในงานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปเผยแพร่ในนิตยสาร นิตยสาร

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้านค้าที่ใหญ่และมีชื่อเสียงที่สุดของตลาดท่าม่วงในเวลานั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ร้านปอเซียงได้เลิกทำการค้า และใช้เป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียวจนถึงปัจจุบัน ส่วนบ้านเลขที่ 99 เจ้าของบ้านให้เช่าเป็นร้านตัดผมซึ่งได้เลิกกิจการเมื่อไม่นานมานี้ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่สำคัญของอาคาร คือ โครงสร้างอาคารเป็นไม้ ชั้นสองด้านหน้าอาคารมีระเบียงไม้ ราวกันตกเป็นไม้ ลูกกรงไม้ตีแนวทแยงไขว้กันเป็นรูปข้าวหลามตัด หลังคาทรงปั้นหยา มุงด้วยสังกะสี ด้านหน้าอาคารมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสีทั้งชั้นล่างและชั้นบน หน้าชั้นบนเป็นผนังไม้เหนือผนังมีช่องลมยาวตลอดแนว บานประตูชั้นล่างเป็นบานเฟี้ยมไม้แผ่นเรียบ เหนือประตูมีช่องลมยาวตลอดแนว หน้าต่างเป็นบานไม้เปิดคู่ สำหรับเรือนครัวขนาดเล็ก และบ่อน้ำหลังบ้านได้ถูกรื้อลงแล้ว อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 52: ตึกแถว 2 ชั้น จำนวน 3 คูหา
เจ้าของ: บ้านเลขที่ 106 คุณวิมล จันทร
 บ้านเลขที่ 107 – 108 คุณโกศล จินดา
ที่ตั้ง: เลขที่ 106 – 108 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475
ภาพที่: 5.53

ประวัติโดยสังเขป: เดิมเป็นบ้านชั้นเดียว ต่อมาปรับปรุงเป็น 2 ชั้น โดยชั้นล่างเป็นร้านขายเสื้อผ้า และร้านขายขนมจีนอับ ปัจจุบันเป็นที่พักอาศัยเพียงอย่างเดียว อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 53: ตึกแถว 2 ชั้น 3 คูหา
เจ้าของ: นางวิมล จันทร
ที่ตั้ง: เลขที่ 109 – 111 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475
ภาพที่: 5.54

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถว 2 ชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาปั้นหยา มุงด้วยสังกะสี ชั้นสองมีระเบียงคอนกรีตเสริมเหล็กยาวตลอดแนวอาคาร ส่วนประดับตกแต่งเป็นซีเมนต์หล่อ อาทิ ลูกกรงระเบียง ลักษณะการตกแต่งและองค์ประกอบสถาปัตยกรรมได้รับอิทธิพลศิลปะจีนและตะวันตกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว หน้าอาคารภายนอกของชั้นบนเป็น ไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ประตูและหน้าต่างชั้นบนเป็นบานไม้ เดิมบ้านเลขที่ 109 เป็นร้านตัดผม ปัจจุบันพักอาศัย บ้านเลขที่ 110 เดิมขายเสื้อผ้า ปัจจุบันใช้เพื่อการพักอาศัย และบ้านเลขที่ 111 เดิมขายก๊วยเตี๋ยว ปัจจุบันเป็นร้านตัดผม อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 54: ตึกแถว 2 ชั้น จำนวน 2 คูหา
เจ้าของ: คุณวิมล จันทร
ที่ตั้ง: เลขที่ 112 – 113 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475
ภาพที่: 5.55

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถวหลังนี้ใช้เป็นที่พักอาศัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก แต่ละคูหา มีประตูด้านหน้าเป็นประตูเหล็กยึด หน้าต่างชั้นบนเป็นหน้าต่างบานเปิดคู่จำนวน 3 คู่ เหนือหน้าต่างเป็นช่องแสง เหนือผนังด้านหน้าอาคารชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศไม้ หลังคาทรงจั่ว มุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ด้านหน้าเหนือทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 55: ตึกแถว 2 ชั้น จำนวน 5 คูหา
เจ้าของ: บ้านเลขที่ 117/1 คุณมาลี นุชนา
 บ้านเลขที่ 116 คุณวเรช วิริยะไพศาลกุล
 บ้านเลขที่ 115 คุณอำนาจ คงวน
 บ้านเลขที่ 114 คุณสมใจ กำไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และแจ้งอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้ง: เลขที่ 114 - 117/1 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475

ภาพที่: 5.56

ประวัติโดยสังเขป: ตึกแถวหลังนี้ใช้เป็นที่พักอาศัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โครงอาคารเป็นเสาคานคอนกรีตเสริมเหล็ก แต่ละคูหาไม้ประตูด้านหน้าเป็นประตูเหล็กขีด หน้าต่างชั้นบนเป็นหน้าต่างบานเปิดคู่จำนวน 3 คู่ เหนือหน้าต่างเป็นช่องแสง เหนือผนังด้านหน้าอาคารชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศไม้ หลังคาทรงจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ด้านหน้าเหนือทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 56: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 4 คูหา

เจ้าของ: นายไพศาล อุ่นสมบัติ

ที่ตั้ง: เลขที่ 118 - 121 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475

ภาพที่: 5.57

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ใช้ทำการค้าขายถ่านก่อไฟ และ ทำขนม ปัจจุบันได้ให้กองถ่ายภาพยนตร์เช่าพักอาศัยเวลาถ่ายทำดำเนินงาน โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาทรงปั้นหยา มุงด้วยสังกะสี ใต้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ผนังบ้านเป็นไม้ ประตูบานเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 57: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 3 คูหา

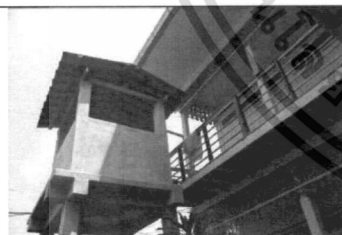
เจ้าของ: คุณนันทา ชาวกุล

ที่ตั้ง: เลขที่ 125 - 127 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2475

ภาพที่: 5.58

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้ เดิมใช้ค้าขายโองน้ำ ปัจจุบันใช้พักอาศัย เก็บของ และจอดรถ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ทางเข้าด้านหน้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ประตูบานเป็นประตูเหล็กขีด อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 58: บ้านเดี่ยว 2 ชั้น

เจ้าของ: คุณนันทา ชาวกุล

ที่ตั้ง: เลขที่ 125 - 127 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2485

ภาพที่: 5.59

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบจีน ชั้นสองมีระเบียงคอนกรีตเสริมเหล็กยาวตลอดแนวอาคาร ในอดีตค้าขายโอง ปัจจุบันเป็นที่พักอาศัย มีการต่อเติมบ้าน และเปลี่ยนกระเบื้องหลังคา อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 59: บ้านเดี่ยว 2 ชั้น จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: คุณบุญยิ่ง จำรูญ

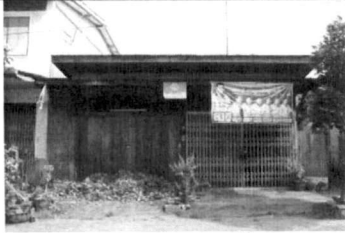
ที่ตั้ง: เลขที่ 128 - 129 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2500

ภาพที่: 5.60

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้นโครงสร้างเสาคานคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ แต่ละคูหาไม้ประตูด้านหน้าเป็นประตูเหล็กขีด หน้าต่างชั้นบนเป็นหน้าต่างบานเปิดคู่จำนวน 3 คู่ เหนือหน้าต่างเป็นช่องแสง เหนือผนังด้านหน้าอาคารชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศไม้ อาคารมีสภาพดี ใช้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 56 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 60: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: คุณบุญเรือน ไชยมงคล

ที่ตั้ง: เลขที่ 131 – 132 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2495

ภาพที่: 5.61

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้ชั้นเดียวสองคูหา เดิมบ้านเลขที่ 132 ทำร้านเสริมสวย และบ้านเลขที่ 131 เป็นร้านขายของ ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัย เพียงอย่างเดียว โครงอาคารเป็นเสาคานไม้ ประตูบ้านเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูมีช่องลมยาวตลอดแนว และมีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 61: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: คุณบุญนำ จิตประเสริฐ

ที่ตั้ง: เลขที่ 133 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510

ภาพที่: 5.62

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว สำหรับพักอาศัย ปัจจุบันผู้เช่าเสียชีวิตแล้วทั้งสองคน ไม่มีผู้อยู่อาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ได้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ประตูบ้านเป็นประตูเหล็กยึด เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 62: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 7 คูหา

เจ้าของ: คุณสมถวิล เมฆสุวรรณ

ที่ตั้ง: เลขที่ 174 – 181 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2495

ภาพที่: 5.63

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเลขที่บ้าน 174 เป็นบ้านพักอาศัยของคุณวราภรณ์ สังข์เจริญ บ้านเลขที่บ้าน 175 เข้าโดยคุณสนุ บุญหนุน ชั้นล่างทำร้านอาหาร ส่วนชั้นบนไว้เก็บของ บ้านเลขที่บ้าน 176 เข้าโดยคุณกมลวรรณ ตรียศศิริ เป็นร้านเสริมสวย คุณแอ๊ด มีการปรับปรุงใหม่ ทั้งหน้าร้านเสริมสวยชั้นล่าง และชั้นบนที่เป็นส่วนพักอาศัย บ้านเลขที่บ้าน 177 – 179 เข้าโดยคุณปราณี เดชพิริยะไพศาลกุล สมัยก่อนเป็นช่างไม้ และขายของที่ชั้นล่างด้านข้าง ในปัจจุบันชั้นล่างใช้ขายอาหาร ชั้นบนใช้สำหรับเก็บของ บ้านเลขที่ 180 เป็นร้านสำราญบาร์เบอร์ และบ้านเลขที่บ้าน 181 เป็นร้านขนมแต่งงาน เดิมหน้าเอง ของคุณบุญเหลือ ธรรมนาวรรณ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงสังกะสี มีระเบียงชั้นบน ประตูบ้านเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดชั้นบนเป็นช่องลมยาวตลอดแนวผนัง อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 63: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 9 คูหา

เจ้าของ: บ้านเลขที่ 165 คุณเจริญ วุฒิพานิช

บ้านเลขที่ 166 – 173 ตระกูลมณีวงศ์

ที่ตั้ง: เลขที่ 165 – 173 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2500

ภาพที่: 5.64

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้ชั้นเดียวหลังนี้ ปัจจุบันเป็นบ้านเช่าทั้งหมด ยกเว้นบ้านเลขที่ 165 ของคุณเจริญ วุฒิพานิช โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ได้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ผนังบ้านเป็นไม้ ประตูบ้านเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 57 อย่างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 64: เรือนแถวครึ่งปูนครึ่งไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 3 คูหา
 เจ้าของ: บ้านเลขที่ 164 คุณระวาง กลิ่นสุคนธ์
 ที่ตั้ง: เลขที่ 162 – 163, 164 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480
 ภาพที่: 5.65

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเลขที่ 162 – 163 เป็นที่พักอาศัย 2 คูหาเชื่อมถึงกัน ส่วนบ้านเลขที่ 164 เดิมเป็นคลินิกรักษาคนไข้ แล้วต่อมาเป็นสำนักงานทนายความของคุณระวาง กลิ่นสุคนธ์ (เสียชีวิตแล้ว) ปัจจุบันเป็นที่พักอาศัยของภรรยาและลูกๆ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคาน ชั้นล่างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผนังก่ออิฐฉาบปูน ชั้นบนเป็นโครงสร้างไม้ ผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดตามนอน หลังคาทรงปั้นหยา มุงสังกะสี ชั้นบนมีระเบียงไม้ ราวกันตกไม้ มีหลังคาปีกนกมุงสังกะสีคลุมระเบียง อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 65: เรือนแถวครึ่งปูนครึ่งไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 3 คูหา
 เจ้าของ: บ้านเลขที่ 160 – 161 คุณประกอบ ชนะวิวัฒน์
 ที่ตั้ง: เลขที่ 159 – 161 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480
 ภาพที่: 5.66

ประวัติโดยสังเขป: เรือนแถวไม้หลังนี้ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคาน ชั้นล่างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผนังก่ออิฐฉาบปูน ชั้นบนเป็นโครงสร้างไม้ ผนังไม้ตีซ้อนเกล็ดตามนอน หลังคาทรงปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว ชั้นบนมีระเบียงไม้ ราวกันตกไม้ มีหลังคาปีกนกมุงสังกะสีคลุมระเบียง อาคารมีสภาพปานกลาง

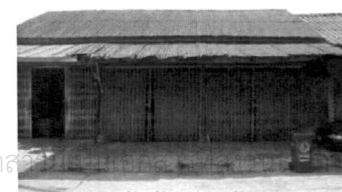
หมายเลข 66: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 3 คูหา
 เจ้าของ: คุณวินัย จันทเศรษฐ์
 ที่ตั้ง: เลขที่ 158/1 – 3 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475
 ภาพที่: 5.67

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเลขที่บ้าน 158/1 สภาพเป็นโรงโหล่ง ใช้เก็บของ และจอดรถ และบ้านเลขที่บ้าน 158/2 – 3 เป็นบ้านเช่าโดยคุณประนอม และคุณวินัย ดาราตย์ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่ว มุงด้วยสังกะสี ได้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ประตูบ้านเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 67: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 2 คูหา
 เจ้าของ: คุณจิ้น
 ที่ตั้ง: เลขที่ 157 – 158 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475
 ภาพที่: 5.68

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้หลังนี้ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่ว มุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ได้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ประตูบ้านเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 68: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 3 คูหา
 เจ้าของ: คุณสุพจน์
 ที่ตั้ง: เลขที่ 154 – 155 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475
 ภาพที่: 5.69

เอกสารนี้เป็นเอกสารเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติโดยสังเขป: ปัจจุบันบ้านเลขที่ 154 ใช้เป็นที่เก็บของ และปอกมะพร้าวเพื่อไปขายที่ตลาด ส่วนบ้านเลขที่ 155 ปัดร้างไม่มีคนอยู่อาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ได้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ประตูบ้านเป็นประตูเหล็กยึด เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 69: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 2 คูหา

เจ้าของ: คุณลัดดา น้อยคำศิริ

ที่ตั้ง: เลขที่ 154 – 155 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475

ภาพที่: 5.70

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้หลังนี้ปัจจุบันใช้เป็นที่พักอาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ได้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ประตูบ้านเป็นบ้านเพ็ชรมี เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 70: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 8 คูหา

เจ้าของ: คุณสมถวิล เมฆสุวรรณ

ที่ตั้ง: เลขที่ 204 – 211/1 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480

ภาพที่: 5.71

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้หลังนี้ปัจจุบันเป็นบ้านเช่าพักอาศัยและค้าขาย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ได้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ประตูบ้านเป็นบ้านเพ็ชรมี เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 71: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 8 คูหา

เจ้าของ: นางสมถวิล เมฆสุวรรณ

ที่ตั้ง: เลขที่ 197 – 203 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475

ภาพที่: 5.72

ประวัติโดยสังเขป: สร้างโดยช่างเทียม เชื้อบุญ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาทรงปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว ประตูทางเข้าแต่ละคูหาเป็นประตูบานเพ็ชรมี เหนือประตูมีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว และมีหลังคาปีกนกคลุมทางเข้า เดิมมุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าวทั้งหมด แต่มีบางคูหาเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่ และสังกะสี ผนังชั้นบนเป็นผนังไม้ตีตามนอนซ้อนเกล็ด เหนือผนังชั้นบนได้หลังคามีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว หน้าต่างชั้นบนด้านหน้าของแต่ละคูหาเป็นบานเปิดคู่ไม้ 2 คู่ พื้นที่ใช้สอยชั้นล่างเป็นพื้นที่สำหรับทำการค้า และห้องน้ำ ส่วนชั้นบนเป็นห้องนอน อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 72: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 3 คูหา

เจ้าของ: นางสมถวิล เมฆสุวรรณ

ที่ตั้ง: เลขที่ 194 – 196 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475

ภาพที่: 5.73

ประวัติโดยสังเขป: สร้างโดยช่างเทียม เชื้อบุญ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยสังกะสี ประตูทางเข้าแต่ละคูหาเป็นประตูบานเพ็ชรมี เหนือประตูมีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว และมีหลังคาปีกนกคลุมทางเข้า มุงด้วยสังกะสี ผนังชั้นบนเป็นผนังไม้ตีตามนอนซ้อนเกล็ด เหนือผนังชั้นบนได้หลังคามีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว หน้าต่างชั้นบนด้านหน้าของแต่ละคูหาเป็นบานเปิดคู่ไม้ 2 คู่ พื้นที่ใช้สอยชั้นล่างเป็นพื้นที่สำหรับทำการค้า และห้องน้ำ ส่วนชั้นบนเป็นห้องนอน อาคารมีสภาพทรุดโทรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 59 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 73: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 7 คูหา
เจ้าของ: นางสมถวิล เมฆสุวรรณ
ที่ตั้ง: เลขที่ 182 - 188 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475
ภาพที่: 5.74

ประวัติโดยสังเขป: สร้างโดยช่างเทียม เชื้อบุญ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาทรงปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปลาวา ประตูกว้างแต่ละคูหาเป็นประตูบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูมีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว และมีหลังคาปีกนกคลุมทางเข้า มุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปลาวาทั้งหมด ผนังชั้นบนเป็นผนังไม้ตีตามนอนซ้อนเกล็ด เหนือผนังชั้นบนได้หลังคามีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว หน้าต่างชั้นบนด้านหน้าของแต่ละคูหาเป็นบานเปิดคู่ไม้ 2 คู่ พื้นที่ใช้สอยชั้นล่างเป็นพื้นที่สำหรับทำการค้า และห้องน้ำ ส่วนชั้นบนเป็นห้องนอน อาคารมีสภาพปานกลาง

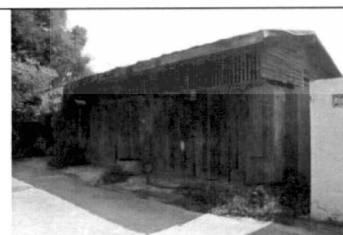
หมายเลข 74: เรือนแถวไม้ 2 ชั้น จำนวน 4 คูหา
เจ้าของ: นางสมถวิล เมฆสุวรรณ
ที่ตั้ง: เลขที่ 189 - 192 ถ.หลังตลาดเก่าท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2475
ภาพที่: 5.75

ประวัติโดยสังเขป: สร้างโดยช่างเทียม เชื้อบุญ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่ว มุงด้วยสังกะสี ประตูทางเข้าแต่ละคูหาเป็นประตูบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูมีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว และมีหลังคาปีกนกคลุมทางเข้า มุงด้วยสังกะสี ผนังชั้นบนเป็นผนังไม้ตีตามนอนซ้อนเกล็ด เหนือผนังชั้นบนได้หลังคามีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว หน้าต่างชั้นบนด้านหน้าของแต่ละคูหาเป็นบานเปิดคู่ไม้ 2 คู่ พื้นที่ใช้สอยชั้นล่างเป็นพื้นที่สำหรับทำการค้า และห้องน้ำ ส่วนชั้นบนเป็นห้องนอน อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 75: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 10 คูหา
เจ้าของ: คุณบุญญาลัย
ที่ตั้ง: เลขที่ 211/2 - 11 ซอยข้างสุขศาลาท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2500
ภาพที่: 5.76

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้หลังนี้ปัจจุบันใช้เป็นบ้านเช่าพักอาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่ว มุงด้วยสังกะสี ได้หลังคาเหนือประตูทางเข้าแต่ละคูหา มีช่องลมยาวตลอดแนว ประตูบานเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 76: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 3 คูหา
เจ้าของ: คุณมณฑอง
ที่ตั้ง: เลขที่ 211/12 - 14 ซอยข้างสุขศาลาท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2500
ภาพที่: 5.77

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้หลังนี้ปัจจุบันใช้เป็นบ้านเช่าพักอาศัย โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาจั่ว มุงด้วยสังกะสี ได้หลังคาเหนือประตูทางเข้าแต่ละคูหา มีช่องลมยาวตลอดแนว ประตูบานเป็นบานเฟี้ยมไม้ อาคารมีสภาพทรุดโทรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 60 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 77: บ้านเดี่ยว 2 ชั้น

เจ้าของ: นายกิตติ ผลธรรมพิทักษ์

ที่ตั้ง: เลขที่ 214 ซอยข้างสุขศาลาท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2509

ภาพที่: 5.78

ประวัติโดยสังเขป: เดิมเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ต่อมาได้รื้อแล้วสร้างใหม่เป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น พื้นที่ชั้นล่างประกอบด้วยห้องรับแขก ห้องนอนกประสงค์ ห้องน้ำ ด้านหลังมีการต่อเติมเป็นห้องครัวและห้องนอน ชั้นบนเป็นห้องนอน และห้องน้ำ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 78: บ้านพักเจ้าหน้าที่

เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง

ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2495

ภาพที่: 5.79

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้นยกพื้นสูง มีบันไดทางขึ้นและชานด้านหน้าบ้าน แบ่งพื้นที่บ้านเป็น 2 หลัง เชื่อมกันด้วยชานแล่น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวอน เหนือผนังอาคารภายนอกชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศไม้ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ มีการต่อเติมปรับปรุงพื้นที่ใต้ถุนบ้านเป็นห้องต่างๆ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 79: บ้านพักเจ้าหน้าที่

เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง

ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2495

ภาพที่: 5.80

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้นยกพื้นสูง มีบันไดทางขึ้นและชานด้านหน้าบ้าน โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วผสมปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวอน เหนือผนังอาคารภายนอกชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศไม้ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ มีการต่อเติมปรับปรุงพื้นที่ใต้ถุนบ้านเป็นห้องต่างๆ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 80: บ้านพักเจ้าหน้าที่

เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง

ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510

ภาพที่: 5.81

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ มีการต่อเติมปรับปรุงพื้นที่ชั้นล่าง อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 81: อาคารขจรบุญ

เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง

ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: พ.ศ. 2482

ภาพที่: 5.82

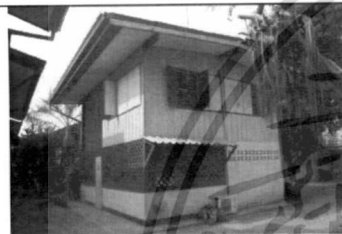
เอกสารประกอบการศึกษานี้ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติโดยสังเขป: อาคารคอนกรีตเสริมเหล็กชั้นเดียว กว้างประมาณ 6 เมตร ยาวประมาณ 12 เมตร เดิมพื้นที่ภายในอาคารเป็น 3 ส่วน คือ ห้องปีกขวาจัดเป็นห้องผ้าตัดและทำแผล ห้องปีกซ้ายเป็นห้องจ่ายยาเก็บเวชภัณฑ์และเอกสารต่างๆ ห้องกลางเป็นห้องรับแขกและมีห้องเล็กอีกห้องหนึ่งอยู่ติดกับห้องจ่ายยาสำหรับเป็นห้องเก็บของ ส่วนห้องน้ำห้องส้วมอยู่ติดกับห้องทำแผล มีชื่ออาคารว่า “ขจรบุญ” อาคารมีสภาพดี

หมายเลข 82: บ้านพักเจ้าหน้าที่
เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
ภาพที่: 5.83

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ มีการต่อเติมปรับปรุงพื้นที่ชั้นล่าง อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 83: บ้านพักเจ้าหน้าที่
เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
ภาพที่: 5.84

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ มีการต่อเติมปรับปรุงพื้นที่ชั้นล่าง อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 84: บ้านพักเจ้าหน้าที่
เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
ภาพที่: 5.85

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีชานด้านหน้า โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 85: บ้านพักเจ้าหน้าที่
เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
ภาพที่: 5.86

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีชานด้านหน้า โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วมุงด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกเป็นไม้ตีซ้อนเกล็ดแนวนอน ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 86: บ้านพักเจ้าหน้าที่
 เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
 ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
 ภาพที่: 5.87

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้นยกพื้นสูง แบ่งพื้นที่บ้านเป็น 2 หลัง เชื่อมกันด้วยชานเล่น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาปั้นหยาฝังด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกเป็นไม้ตีซ้อเนื้อเคลือบแวนอน เหนือผนังอาคารภายนอกชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศไม้ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 87: บ้านพักเจ้าหน้าที่
 เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
 ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
 ภาพที่: 5.88

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีชานด้านหน้า โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วฝังด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกเป็นไม้ตีซ้อเนื้อเคลือบแวนอน ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 88: บ้านพักเจ้าหน้าที่
 เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
 ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
 ภาพที่: 5.89

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวชั้นเดียว มีชานด้านหน้า โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วฝังด้วยกระเบื้องลอนคู่ ผนังอาคารภายนอกเป็นไม้ตีซ้อเนื้อเคลือบแวนอน ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 89: บ้านพักเจ้าหน้าที่
 เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
 ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
 ภาพที่: 5.90

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วฝังด้วยกระเบื้องลอนคู่ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 90: บ้านพักเจ้าหน้าที่
 เจ้าของ: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง
 ที่ตั้ง: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่ออำเภอท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2510
 ภาพที่: 5.91

ประวัติโดยสังเขป: บ้านเดี่ยวสองชั้น โครงสร้างอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กผสมไม้ หลังคาจั่วฝังด้วยกระเบื้องลอนคู่ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ อาคารมีสภาพทรุดโทรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเลข 91: ประตูตรงกลางของห้องแถวขุนชาญวณิชกิจ

เจ้าของ: ลูกหลานของขุนชาญวณิชกิจ (บุญรอด ชานนท์)

ที่ตั้ง: ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2470

ภาพที่: 5.92

ประวัติโดยสังเขป: สร้างโดยขุนชาญวณิชกิจ (บุญรอด ชานนท์) โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก แบ่งเป็น 8 คูหา โดยส่วนที่ยังหลงเหลือนี้เป็นประตูตรงกลางของห้องแถว มีห้องแถวขนาดด้านซ้ายขวาด้านละ 4 คูหา สถาปัตยกรรมแบบจีน มีลายปูนปั้นประดับไว้อย่างสวยงาม ต่อมาเมื่อเหตุการณ์น้ำท่วมอำเภอท่าม่วงในปี พ.ศ. 2496 ทำให้อาคารได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2540 เจ้าของได้ตัดสินใจทุบทิ้งเพื่อป้องกันอันตรายแก่ผู้ที่สัญจรไปมา แต่ยังไม่ได้พบให้เรียบร้อย

หมายเลข 92: บ้านเดี่ยว 2 ชั้น

เจ้าของ: คุณสะอาด จันทร์คำ

ที่ตั้ง: หลังบ้านเลขที่ 97 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480

ภาพที่: 5.93

ประวัติโดยสังเขป: ลักษณะเป็นบ้านไม้สองชั้นยกพื้นสูง โครงสร้างอาคารเป็นไม้ หลังคาปั้นหยามุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าว เหนือผนังรอบอาคารชั้นบนเป็นช่องระบายอากาศไม้ ประตูและหน้าต่างเป็นบานไม้ อาคารมีสภาพปานกลาง

หมายเลข 93: บ้านเดี่ยว 3 ชั้น

เจ้าของ: ตระกูลถนอมทวีนิคย์

ที่ตั้ง: หลังบ้านเลขที่ 465-466 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480

ภาพที่: 5.94

ประวัติโดยสังเขป: สร้างโดยนางสั่วคุ้ม แซ่ลิ้ม ลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่ โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาแบน อาคารมีสภาพทรุดโทรม

หมายเลข 94: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว

เจ้าของ: คุณพิศวง สิริเวชชะพันธ์

คุณบุญสม จ้อยใจตรง

ที่ตั้ง: บ้านเลขที่ 84-86 ซอยท่ากลาง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ปีที่สร้าง: ประมาณปี พ.ศ. 2480

ภาพที่: 5.95

ประวัติโดยสังเขป: ห้องแถวไม้ชั้นเดียว หลังคาปั้นหยามุงด้วยสังกะสี เดิมเป็นสถานบันเทิง ส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการเป็นทหารญี่ปุ่นและเชลยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาปรับปรุงเป็นห้องแถว 3 ห้องให้คนเช่า ปัจจุบันบ้านเลขที่ 85 เป็นของคุณบุญสม จ้อยใจตรง และส่วนที่เหลือเป็นโรงจอดรถของคุณพิศวง สิริเวชชะพันธ์ อาคารมีสภาพทรุดโทรม

4.3 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่มีคุณค่าบริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง

อาคารที่มีคุณค่าบริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง แบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้ คือ

1. ห้องแถวไม้ชั้นเดียว ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ คือ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาทรงปั้นหยาหรือทรงจั่ว มุงด้วยสังกะสี ใต้หลังคามีช่องลมยาวตลอดแนว ผนังบ้านเป็นไม้ ประตูปานเป็นบานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูทางเข้ามีหลังคาปีกนกมุงด้วยสังกะสี

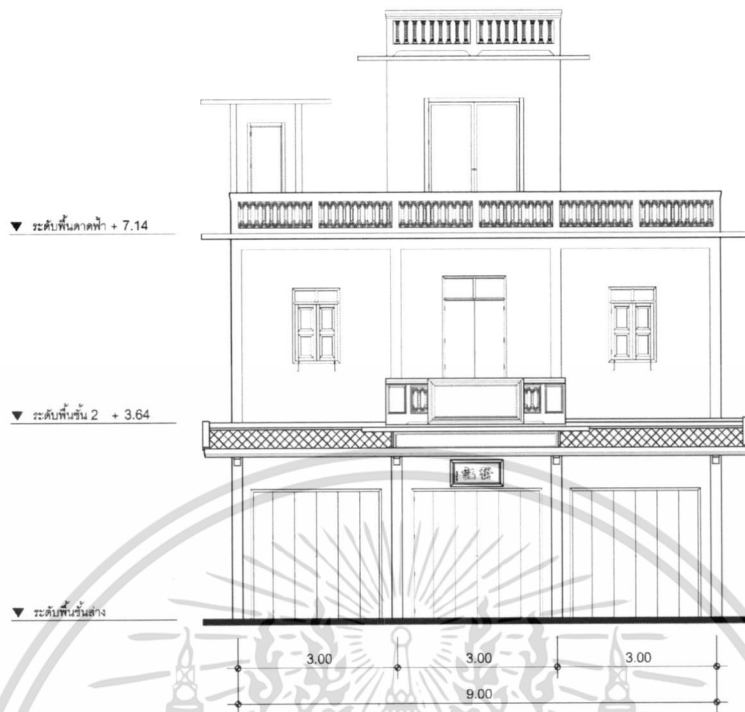
2. เรือนแถวไม้สองชั้น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ คือ โครงสร้างอาคารเป็นเสาคานไม้ หลังคาทรงปั้นหยาหรือทรงจั่ว มุงด้วยกระเบื้องซีเมนต์รูปว่าวหรือสังกะสี ประตูทางเข้าเป็นประตูปานเฟี้ยมไม้ เหนือประตูมีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว และมีหลังคาปีกนกคลุมทางเข้า ผนังชั้นบนเป็นผนังไม้ตีตามนอนซ้อนเกล็ด ผนังชั้นบนใต้หลังคามีช่องลมระบายอากาศยาวตลอดแนว ด้านหน้าชั้นของอาคารบางหลังมีระเบียงไม้ พื้นไม้ และราวกันตกไม้

3. ตึกแถวสองชั้น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ คือ โครงสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ด้านหน้าชั้นบนมีระเบียง มีการตกแต่งอาคารด้วยศิลปะแบบจีน อาคารบางหลังมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบสมัยใหม่ (Modern) ไม่เน้นการตกแต่ง มีความเรียบง่าย

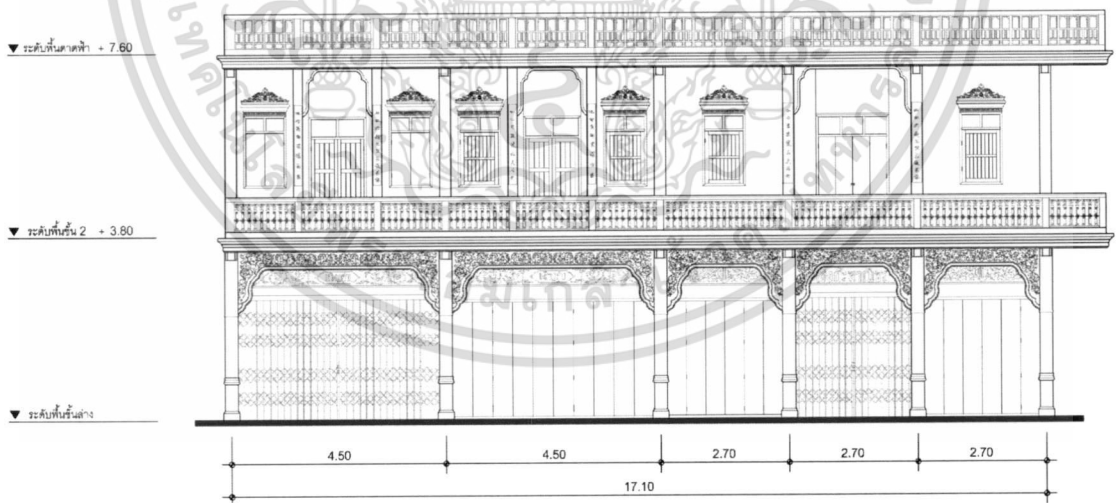
4. บ้านเดี่ยว ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ คือ เป็นอาคารที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ขนาดใหญ่ มีที่ว่างรอบตัวอาคารทั้ง 4 ด้าน มีทางเข้าออกของแต่ละบ้านแยกจากกันเป็นสัดส่วน อาคารมีทั้งแบบชั้นเดียว และสองชั้น รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารเป็นแบบผสมผสานระหว่างไทยและจีน ไทยและตะวันตก และสมัยใหม่

ในช่วงที่มีการออกสำรวจระหว่างวันที่ 8 – 9 มีนาคม พ.ศ. 2556 อาจารย์และนักศึกษาจากคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย ได้ร่วมกันดำเนินการบันทึกข้อมูลสถาปัตยกรรมโดยการรังวัดเฉพาะด้านหน้าอาคาร 6 หลัง เพื่อให้เป็นตัวอย่าง โดยอาคารทั้ง 6 หลังนี้มีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เป็นอาคารที่ยังคงรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้มากที่สุด
2. เป็นอาคารที่สะท้อนลักษณะเฉพาะของย่านการค้าเก่าท่าม่วง
3. ได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

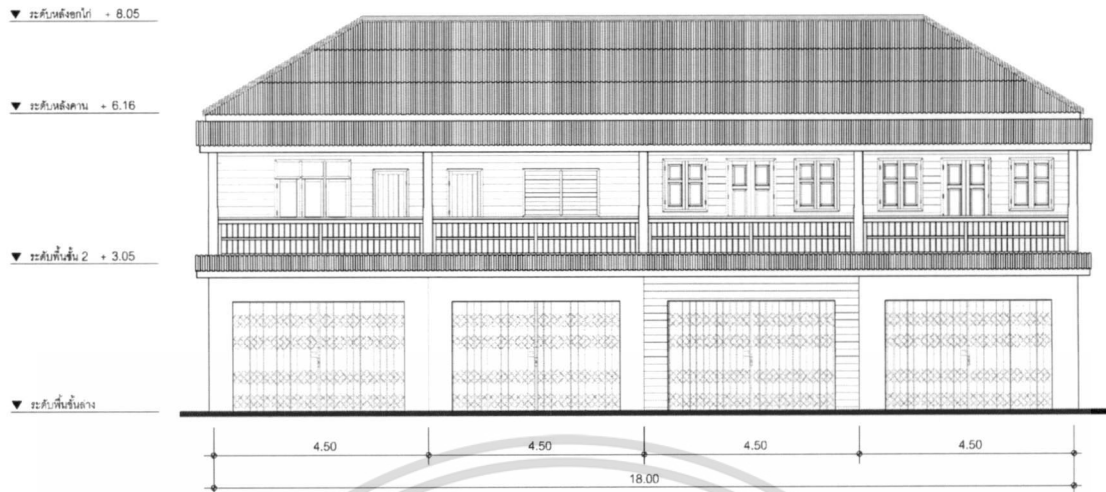

ภาพที่ 5.96 ร้านอุดมพันธ์ ตึกแถวสามชั้นของคุณพิพัฒน์ และคุณเจียมจิต สิริตรมรัตน์
 เลขที่ 450 - 452 ถ.เทศบาล ซอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายพิทักษ์ โอตาทะวงษ์)

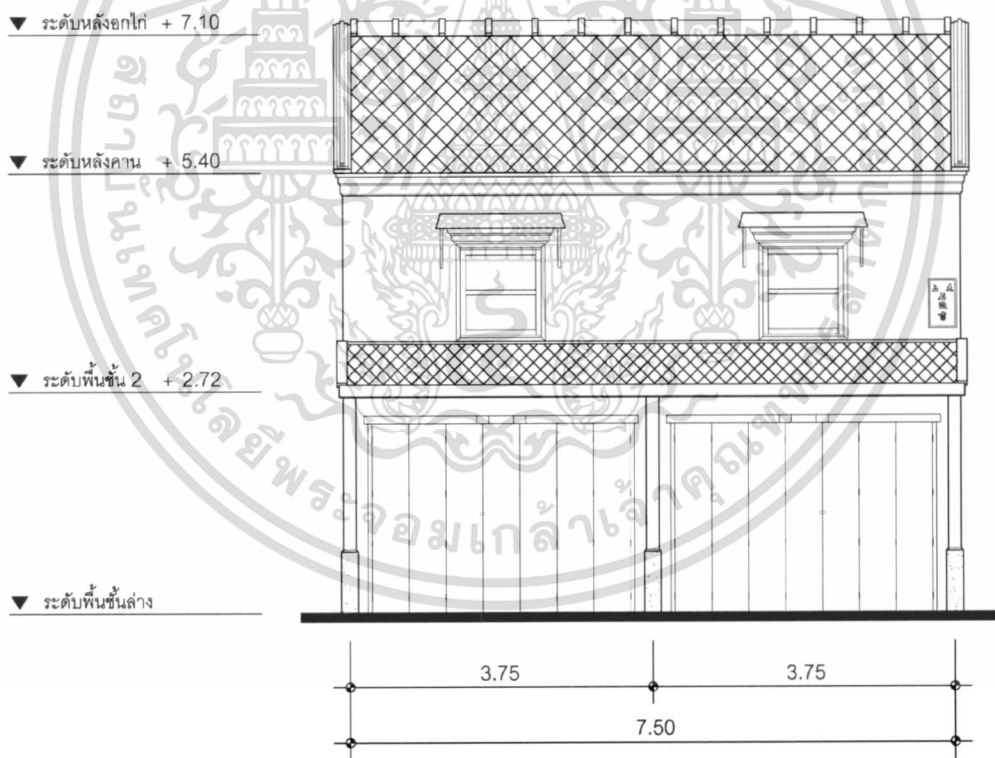

ภาพที่ 5.97 ตึกแถวสองชั้นของคุณสมาน จงวิจิต
 เลขที่ 393 - 397 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นางสาวนภาพร แสงรุ่งเรือง และนายศราวุธ พิศอ่อน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

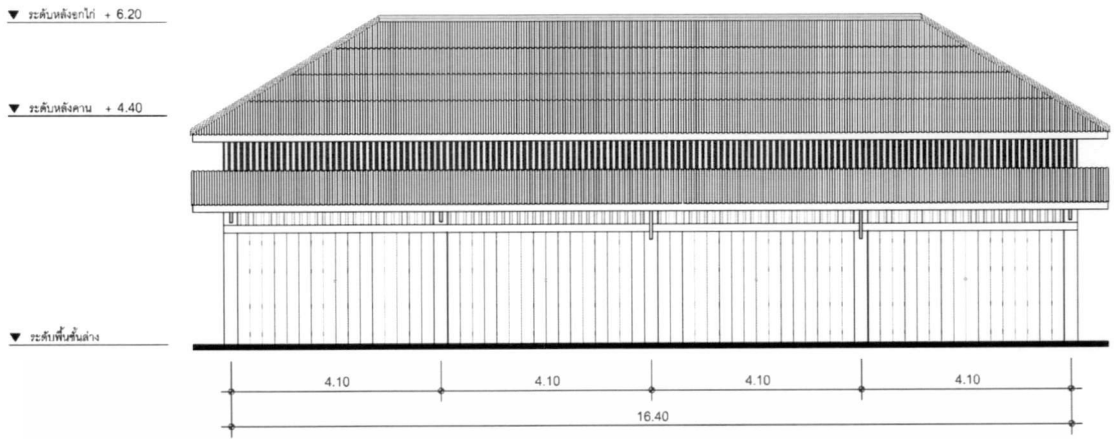

ภาพที่ 5.98 เรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 4 คูหา
 เลขที่ 373 - 376 ถ.เทศบาล ขอย 12 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายเสกสรร ศรีงาม)

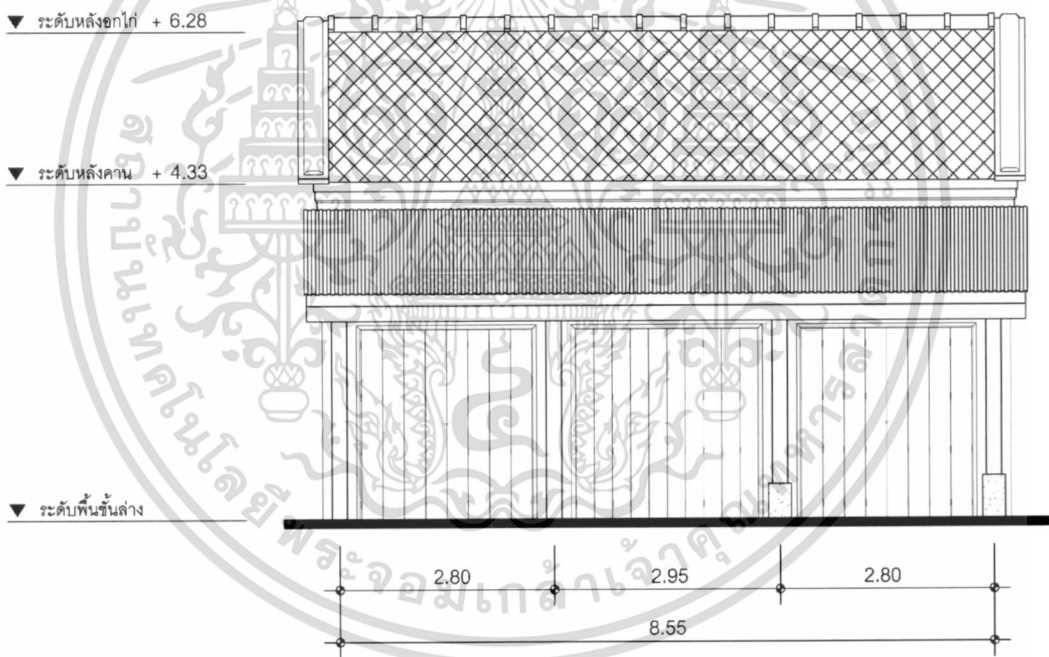

ภาพที่ 5.99 ตึกแถว 2 ชั้น จำนวน 2 คูหา
 เลขที่ 469 - 470 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายวิรัช ยอดทอง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 67 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

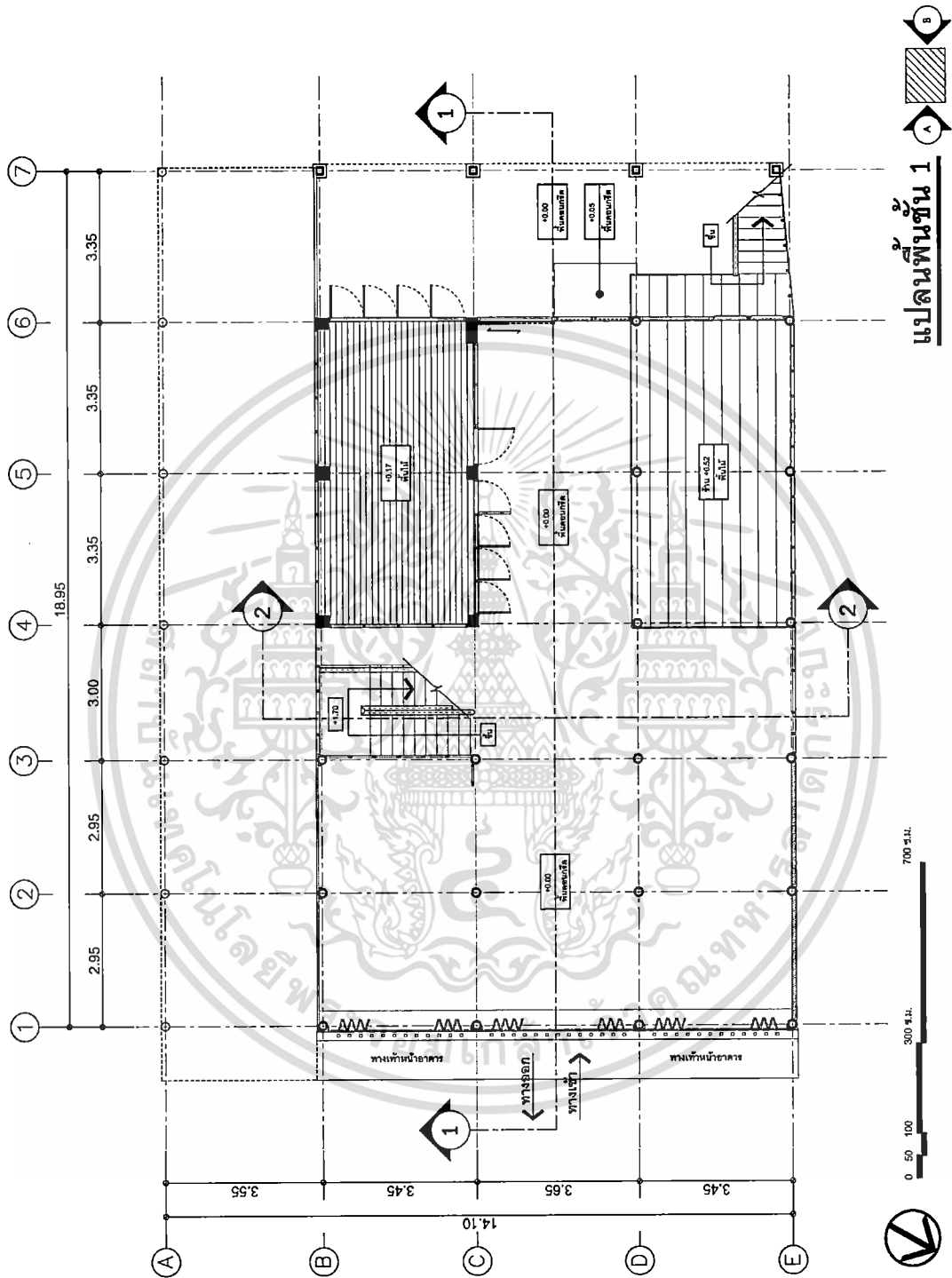

ภาพที่ 5.100 ห้องแถวไม้ชั้นเดียว จำนวน 4 คูหา
 เลขที่ 118 - 121 อ.เทศบาล ซอย 12 ค.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายวรภพ แพทยากุล)

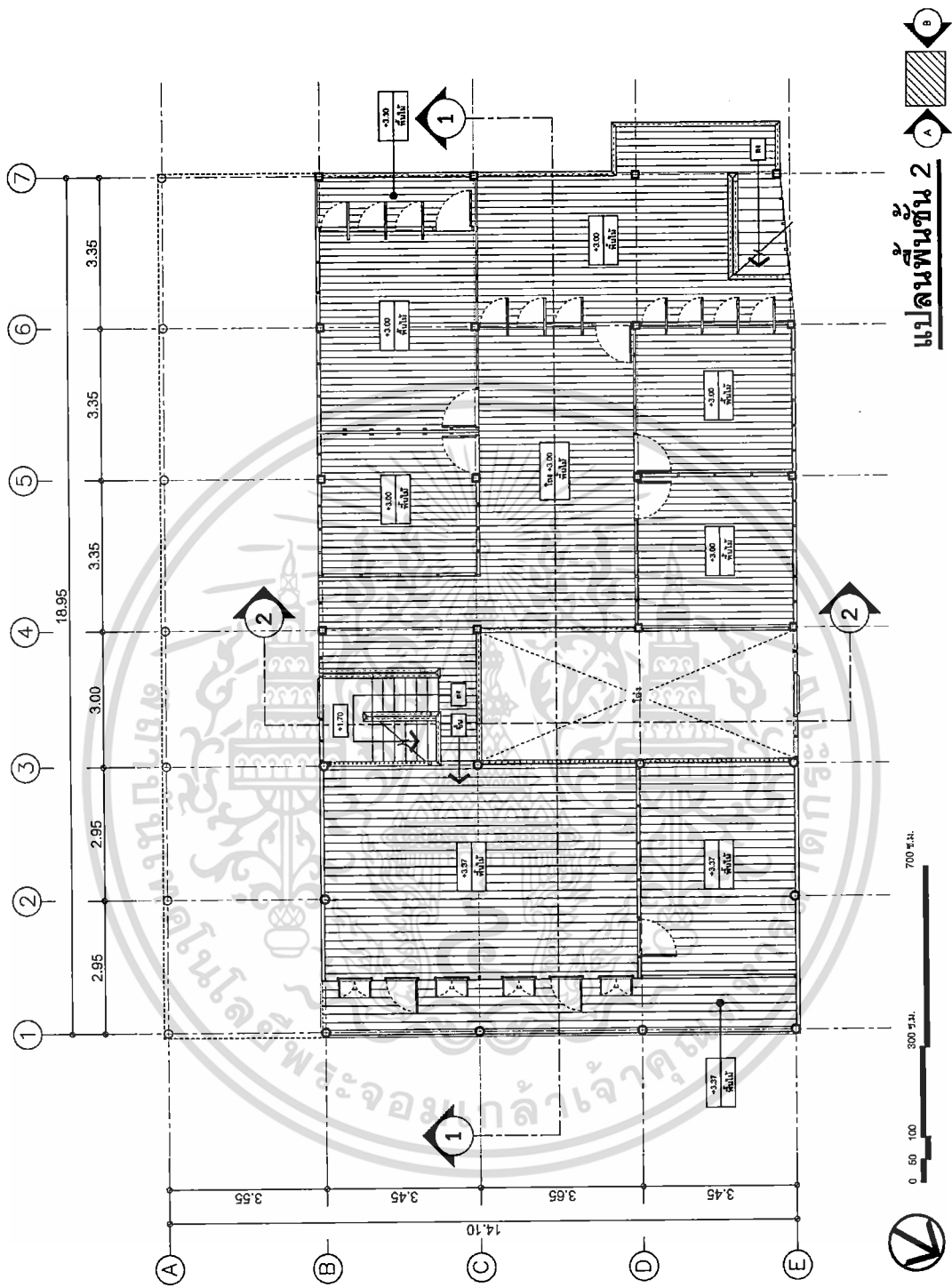
ภาพที่ 5.101 ห้องแถวชั้นเดียว จำนวน 3 คูหา
 เลขที่ 471 - 473 อ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายวิรัช ยอดทอง)

หลังจากนั้น ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน พ.ศ. 2556 อาจารย์และนักศึกษาจากคณะ
 วิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทน
 ถวาย ได้ร่วมกันดำเนินการบันทึกข้อมูลสถาปัตยกรรมของบ้านปอเชียงซึ่งเป็นเรือนแถวไม้ 2 ชั้น มี
 ระเบียบชั้นบน จำนวน 4 คูหา เลขที่ 99 - 103 อ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

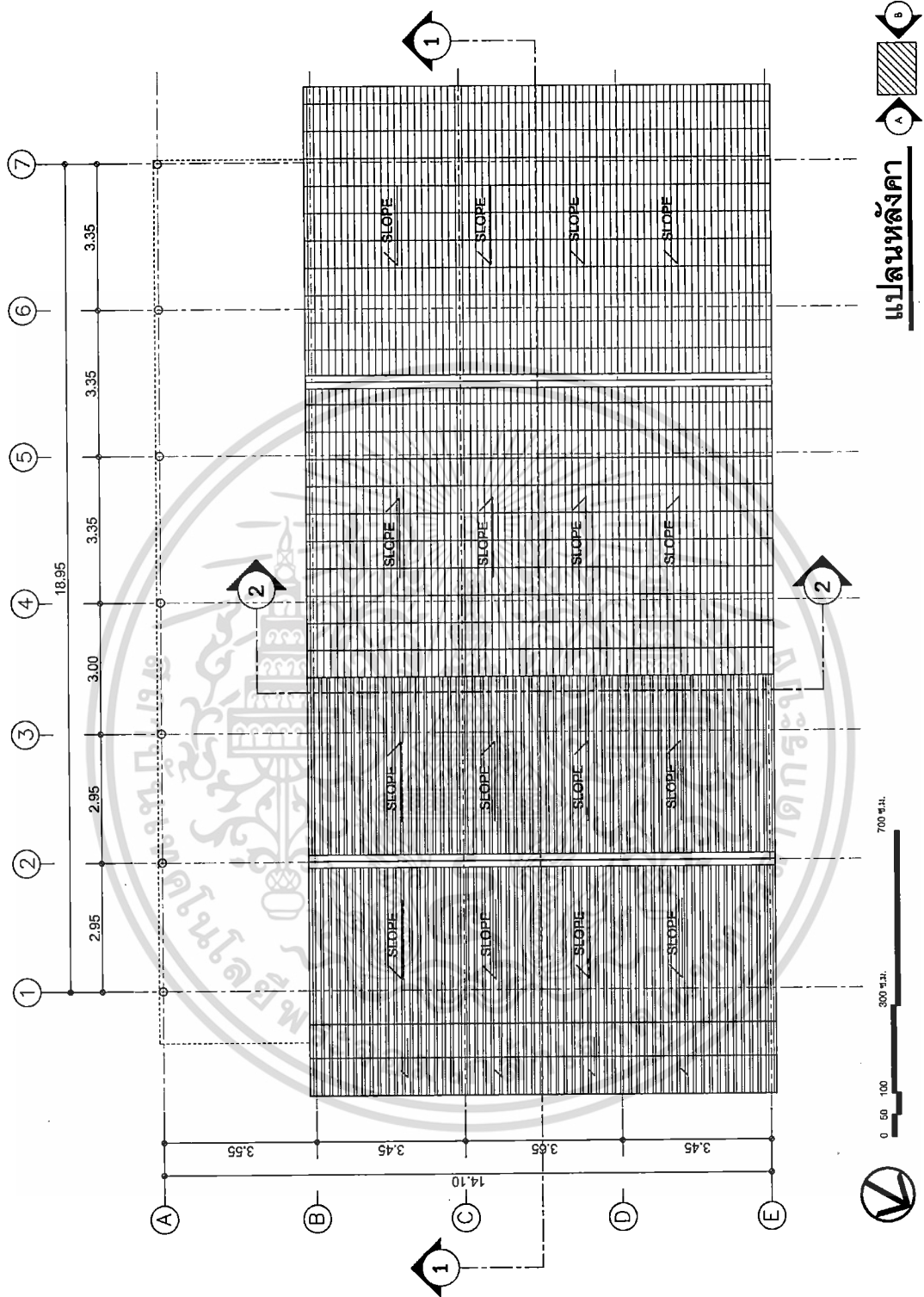
ภาพที่ 5.102 แปลนพื้นชั้น 1 บ้านปอเชียงใหม่
 เลขที่ 99 – 103 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายพิทักษ์ โอทาทะวงษ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และอ้างอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

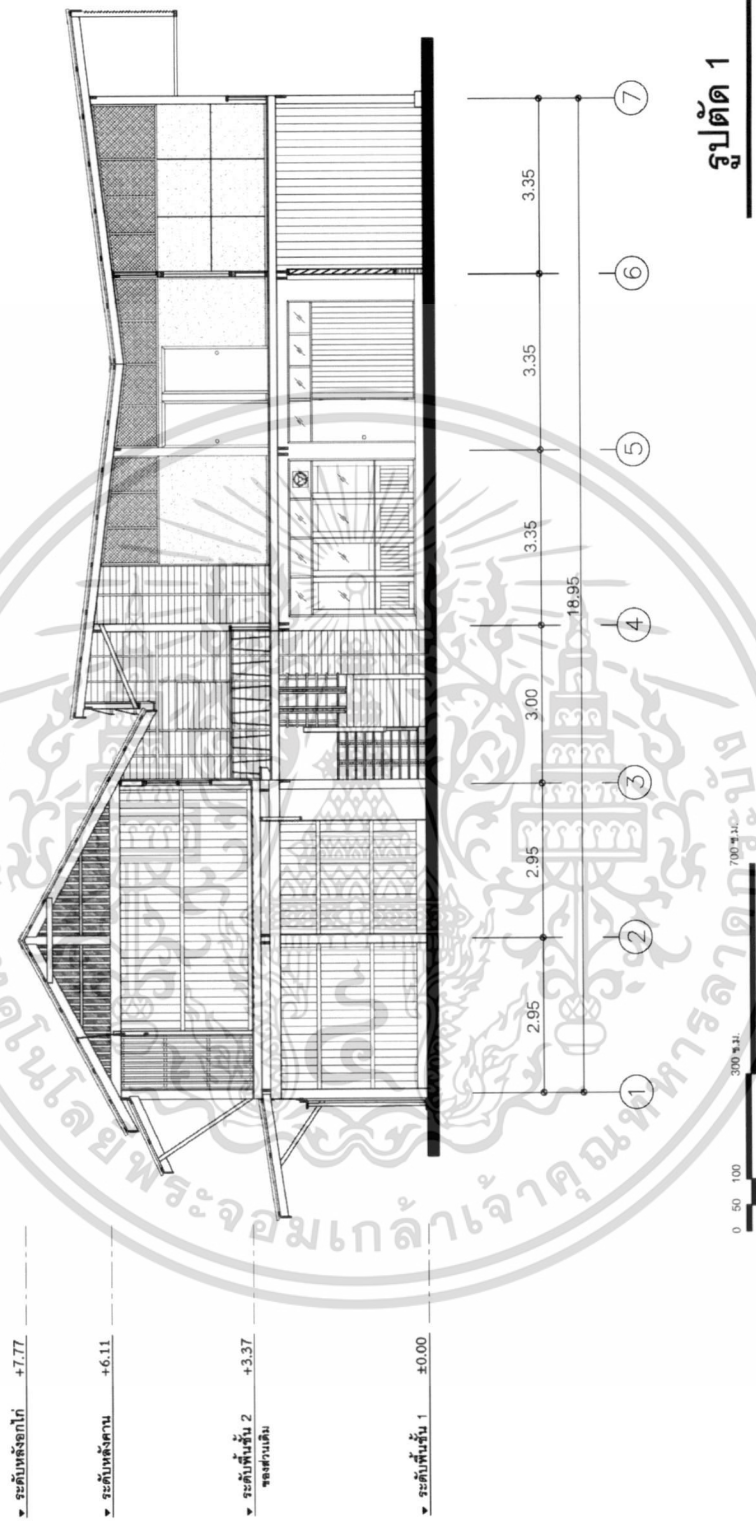
ภาพที่ 5.103 แปลนพื้นที่ชั้น 2 บ้านปอเชียง
 เลขที่ 99 - 103 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายศรารุช พิศอ่อน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 70 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.104 แปลนหลังคา บ้านปอเซียง
 เลขที่ 99 - 103 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายศราวุธ พิศอ่อน)

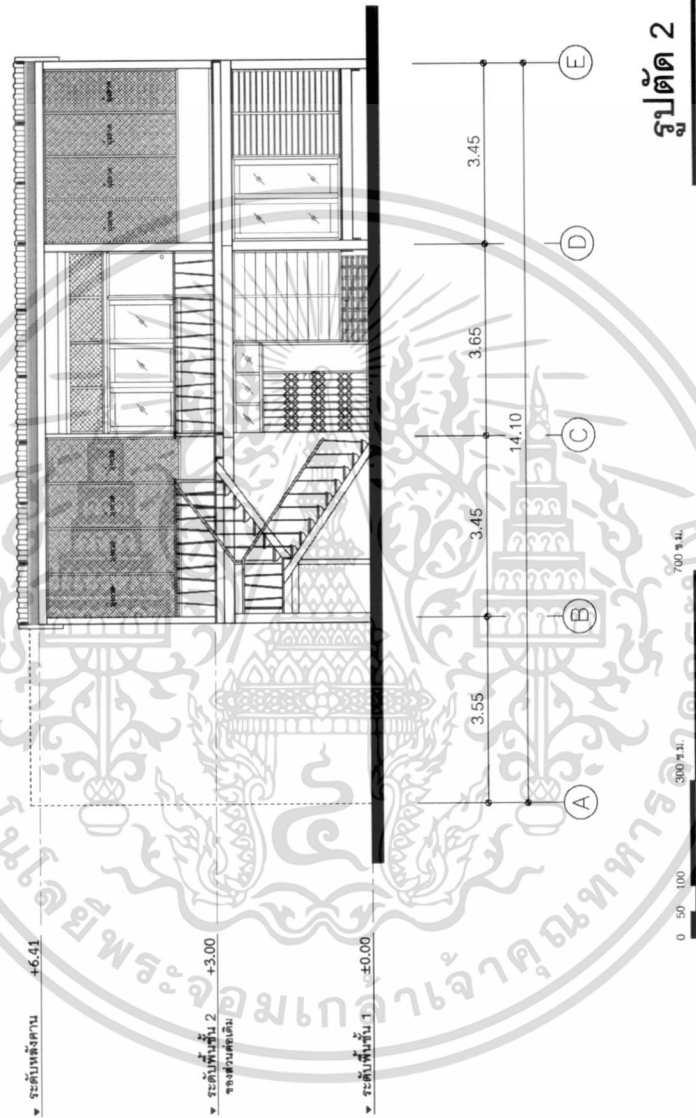
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 71 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด 1

ภาพที่ 5.105 รูปตัด 1 บ้านปอเชียง
 เลขที่ 99 - 103 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายวิรัช ยอดทอง)

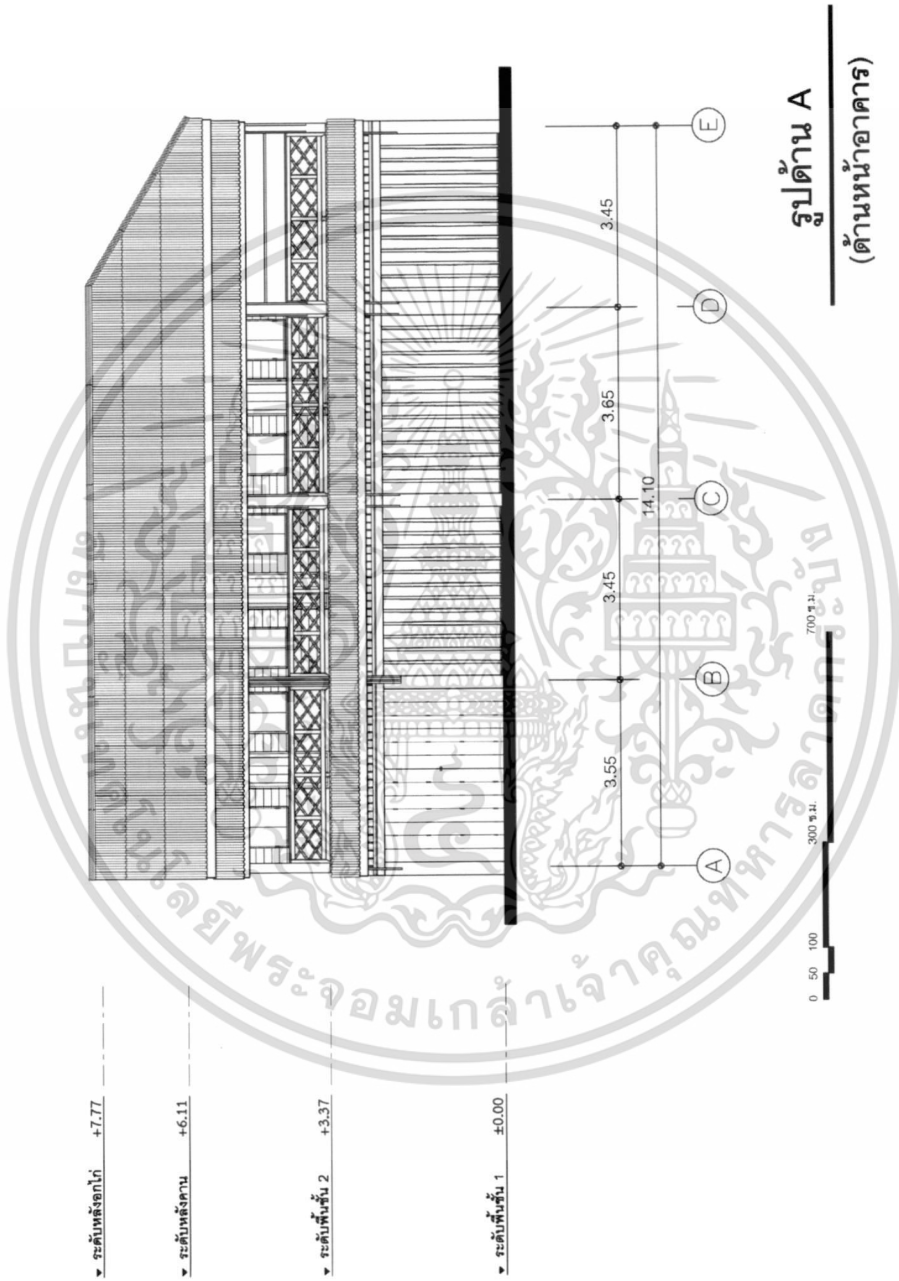
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตัดอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด 2

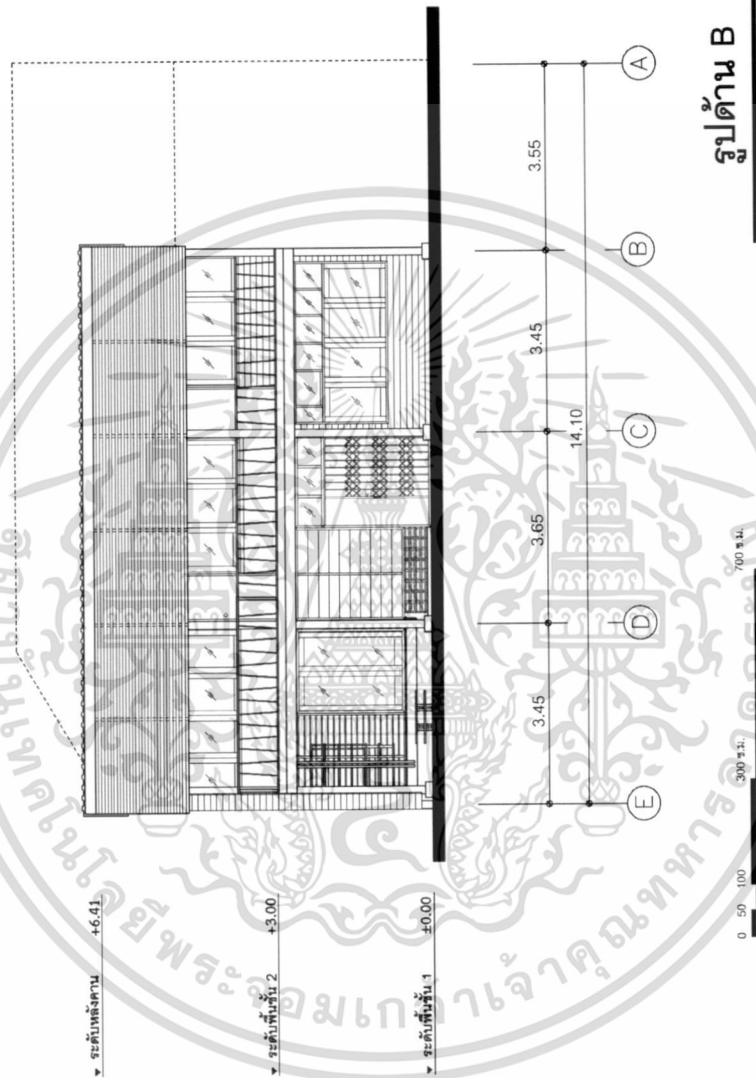
ภาพที่ 5.106 รูปตัด 2 บ้านปอเชียง
 เลขที่ 99 – 103 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายเสกสรรค์ ศรีงาม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 73 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.107 รูปด้านหน้า บ้านปอเซียง
 เลขที่ 99 – 103 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
 (เขียนแบบ นายวรภพ แพทยกุล)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 74 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

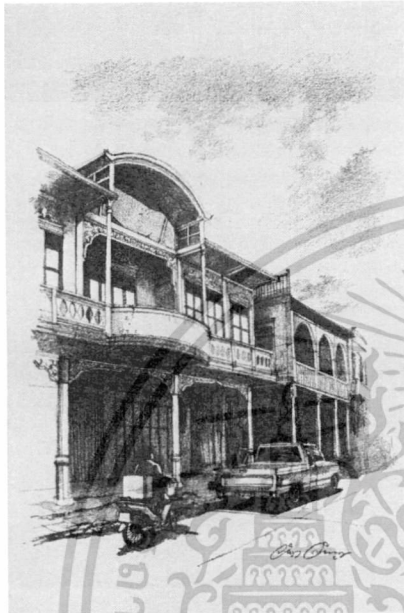

รูปด้าน B
(ด้านหลังอาคาร)

ภาพที่ 5.108 รูปด้านหลัง บ้านปอเชียง
เลขที่ 99 – 103 ถ.ศรีท่าม่วง ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี
(เขียนแบบ นางสาวนภาพร แสงรุ่งเรือง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 75 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ นักศึกษาจากภาควิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้ร่วมกันดำเนินการบันทึกข้อมูลทางสถาปัตยกรรมด้วยภาพวาดลายเส้นดินสอ ทำให้เห็นถึงสภาพทางกายภาพ ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัยในชุมชน

ภาพที่ 5.109 บริเวณหน้าบ้านจินดาพาณิชย์ ถนนศรีท่าม่วง
(ภาพ นางสาววิรัชญา ลีเลิศรชฎพร)

ภาพที่ 5.110 บริเวณหน้าบ้านเลขที่ 469-470 ถนนศรีท่าม่วง
(ภาพ นางสาวกรรดา ต้นสุริพงษ์)

ภาพที่ 5.111 บริเวณสี่แยกถนนศรีท่าม่วงตัดกับถนนเทศบาล ซอย 12

(ภาพ นายชาญศิลป์ พิมพ์กำเนิด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

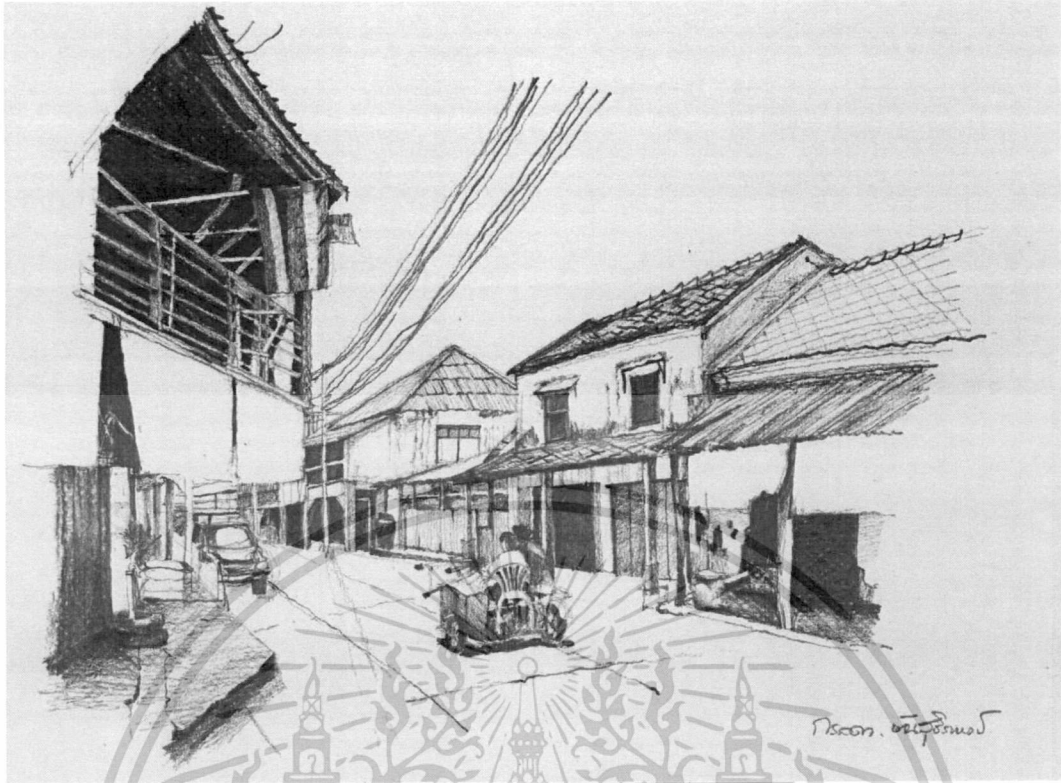

ภาพที่ 5.112 บริเวณถนนเทศบาล ซอย 12
(ภาพ นายชาญศิลป์ พิมพ์กันนิด)

ภาพที่ 5.113 บริเวณสี่แยกถนนศรีท่าม่วงตัดกับถนนเทศบาล ซอย 12
(ภาพ นางสาววิรัช ตรีธรรม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.114 บริเวณหน้าบ้านเลขที่ 469 - 470 ถ.ศรีท่าม่วง
(ภาพ นางสาวกรลดา ตันสุทธิพงษ์)

ภาพที่ 5.115 บ้านเลขที่ 91 - 94 ถนนศรีท่าม่วง

(ภาพ นายธรรมภักดิ์ จงเจริญ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 78 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.116 บ้านอุดมพันธ์ (ร้านฮวดดี) ถ.เทศบาล ซอย 12
(ภาพ นายธรรมภัทร์ จงเจริญ)

นอกจากอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าท่าม่วง จำนวน 94 รายการแล้ว บริเวณใกล้เคียงกับชุมชนยังมีแหล่งมรดกทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ จำนวน 3 แห่ง ดังนี้ คือ

1. ศาลเจ้าพ่อพระ ศาลเจ้าแม่กวนอิม และศาลเจ้าพื้หน้าน้อย
2. บ้านมณีวงศ์
3. วัดศรีโลหะราษฎร์บำรุง

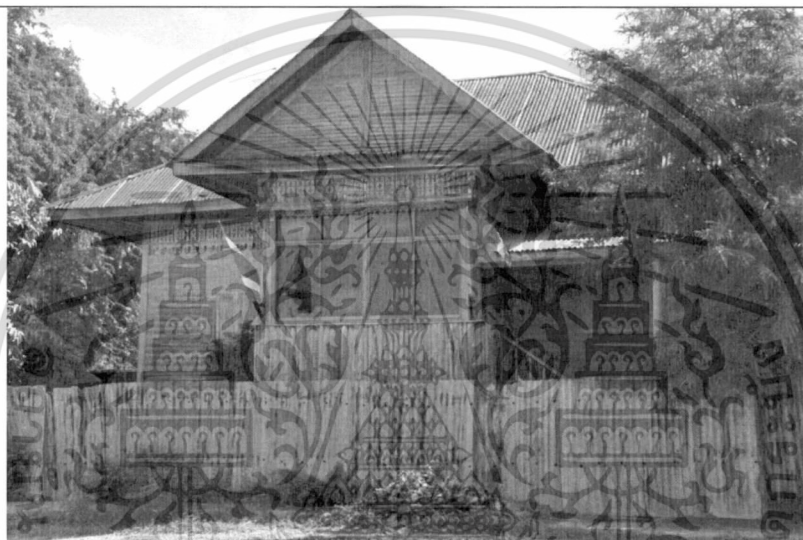

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ภาพที่ 5.117 ศาลเจ้าพ่อพระ ศาลเจ้าแม่กวนอิม และศาลเจ้าพื้หน้าน้อยนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 79 องค์อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติโดยสังเขป

เดิมพื้นที่ศาลเจ้าแห่งนี้มีเพียงศาลเจ้าพ่อพระที่สร้างขึ้นมามีกว่า 100 ปี ต่อมาศาลเจ้าแม่กวนอิมซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับตลาดล่างมีสภาพทรุดโทรมมาก ชาวบ้านจึงได้อัญเชิญมาอยู่ใกล้กับศาลเจ้าพ่อพระ หลังจากนั้นทั้งศาลเจ้าพ่อพระและศาลเจ้าแม่กวนอิมมีสภาพทรุดโทรมและพังลงที่สุดในที่สุด ชาวบ้านจึงร่วมใจกันสร้างศาลขึ้นใหม่ และได้สร้างศาลเจ้าพื่อน้ำน้อยขึ้นใกล้ๆ กันอีกด้วย เพราะชาวบ้านมีความเชื่อว่าเจ้าพื่อน้ำน้อยเป็นลูกศิษย์ของเจ้าพ่อพระและต่อมาหาขพระที่ป เชียงหวาน อดีตนายกสมาคมสามล้อถีบ กทม. เจ้าของที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของทั้ง 3 ศาล ได้มอบที่ดินให้กับสาธารณะเพื่อใช้ในกิจกรรมทางศาสนาและความเชื่อ

ชาวบ้านจะจัดงานประจำปีให้แก่ศาลเจ้าแม่กวนอิมในเดือน 3 โดยจะยกกระถางธูปไปตั้งไว้ที่โรงเจเป็นเวลา 3 วัน เหตุที่ไม่จัดที่ศาลเจ้าแม่กวนอิมเพราะคณะกรรมการมีความเห็นว่าไม่สะดวกสำหรับผู้ที่ต้องการกราบไหว้และที่โรงเจที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชน ส่วนงานประจำปีของศาลเจ้าพ่อพระจะจัดขึ้นในเดือน 6 ที่ศาลเจ้า สำหรับงานประจำปีของศาลเจ้าพื่อน้ำน้อยไม่ได้จัดทุกปี โดยงานประจำปีจะมีการเช่นไหว้อ้อเฮียตี้ (ศพไม่มีญาติ และมีการขึ้นทรง ตามความเชื่อของชาวบ้าน)

ภาพที่ 5.118 บ้านมณีวงศ์

ประวัติโดยสังเขป

บ้านมณีวงศ์ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลอง สร้างขึ้นเมื่อร้อยกว่าปีที่ผ่านมาโดยขุนวิจิตรธนากร (อิน มณีวงศ์) สมุหบัญชีเมืองกาญจนบุรี ท่านมีบุตรรวม 10 คน โดยขุนประเทียบ มณีวงศ์ เป็นบุตรคนโต บ้านมณีวงศ์ใช้เป็นที่พักอาศัยเรื่อยมาจนกระทั่งในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 คุณครูบุญเสริม (ลูกสาวขุนวิจิตรธนากร) เจ้าของโรงเรียนมณีศึกษามาได้ย้ายนักเรียนบางส่วนมาเรียนที่บ้านมณีวงศ์เป็นการชั่วคราว โดยทำการเรียนการสอนอยู่ระยะหนึ่ง หลังจากที่สงครามสงบแล้ว คุณครูบุญเสริมได้ปิดกิจการโรงเรียนลง

นอกจากเป็นที่พักอาศัยแล้ว บ้านมณีวงศ์ ยังเป็นสถานที่ประกอบกิจการทำขนมไทย เช่น ขนมส้มปั้นนึ่งอ่อน ขนมฝิง ทองหยิบ ทองหยอด และฝอยทอง เป็นต้น โดยมีนางประไพ มณีวงศ์ (ลูกสะใภ้ของขุนวิจิตรธนากร) เป็นผู้ริเริ่มทำขนมไทยขายเป็นเจ้าแรกในตลาดท่าม่วง ปัจจุบัน นางอารมณ มณีวงศ์ ภรรยาของคบดีารวสุเทพ มณีวงศ์ เจ้าของบ้านคนปัจจุบัน เป็นผู้สืบทอดกิจการทำขนมไทย ต่อมามีการสร้างเขื่อนริมแม่น้ำแม่กลองตลอดแนวด้านหน้าบ้าน ทำให้บ้านมณีวงศ์ไม่ได้ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองเหมือนเช่นเมื่อแรกสร้าง

บ้านมณีวงศ์เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ยกพื้นสูง มีใต้ถุน ภายในมีช่องแสงเป็นไม้ฉลุลวดลายสวยงาม ประตูหน้าต่างและบันไดเป็นไม้ ภายในบ้านมีโบราณวัตถุที่มีคุณค่าหลายชิ้น โดยเฉพาะเครื่องกรองน้ำโบราณ ลักษณะเป็นหินทราย ทำเป็นหลุม เมื่อเทน้ำใส่ไว้ น้ำก็จะค่อยๆ ซึมลงมา แล้วหยดลงในโอ่งที่อยู่ด้านล่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา แล 80 องศาถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.119 วัดศรีโลหะราษฎร์บำรุง

ประวัติโดยสังเขป

วัดศรีโลหะราษฎร์บำรุงสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2330 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 โดยชาวจีนชื่อ “โลหะ” และชาวบ้านเรียกว่า “วัดตาเจ๊กโลหะ” ต่อมาพระศรีสวัสดิ์ ผู้ครองเมืองศรีสวัสดิ์ กาญจนบุรี ซึ่งมีหน้าที่เก็บส่วยให้หลวง ได้มาตั้งศาลากลางแคว้นโลหะที่ริมทำนบก้าวัด ได้เปลี่ยนชื่อของวัดเป็น วัดศรีโลหะราษฎร์บำรุง (แต่ชาวบ้านก็ยังคงเรียกกันว่าวัดศรีโลหะ)

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2446 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระภิกษุพรต จันทโสภ (ร.ท. พรต โยธาพิทักษ์) นายทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์จากวัดตะเคียน (วัดมหาพฤฒาราม) ได้มาจำพรรษาและได้เป็นเจ้าอาวาสวัดศรีโลหะราษฎร์บำรุง และตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอท่าม่วง เป็นเจ้าอาวาสรูปที่ 6 ของวัด (ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสระหว่างปี พ.ศ. 2447 – 2480) มีสมณศักดิ์ “พระครูยติวัตรวิบูลย์” และคราวพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสน้ำตกไทรโยค ทรงหยุดเรือพระที่นั่งที่หน้าท่าวัดศรีโลหะราษฎร์บำรุง เพื่อทรงสดับพระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระวชิรญาณวโรรสเคยเสด็จมาวัดนี้ครั้งหนึ่ง รวมทั้งพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา เป็นประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ได้ทรงอุปถัมภ์วัดนี้จนสิ้นพระชนม์ชีพ เนื่องจากมีความสนิทกับพระครูยติวัตรวิบูลย์ (ร.ท. พรต) มาก่อน และได้สร้างเงินนํ้ามนต์สัมฤทธิ์ขนาดใหญ่จตุรพักตรพิมานพร้อมตำแหน่งและตราประจำพระองค์ถวายไว้แก่วัดด้วย ในการบูรณะอุโบสถเก่าซึ่งชำรุดทรุดโทรมในสมัยพระครูยติวัตรวิบูลย์ได้สร้างรูปปั้นจำลองพระรูปปั้นของพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ไว้ที่หน้าประตูเข้าอุโบสถเป็นที่ระลึก

ต่อมา พ.ศ. 2494 พระครูโสภณประชานารถ (นารถ นาคเสโน) ได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสรูปที่ 9 (มรณภาพแล้ว) และได้ทำการบูรณะสร้างถาวรวัตถุต่างๆ เป็นจำนวนมาก เช่น กุฏิเจ้าอาวาส กุฏิสงฆ์ ฌาปนสถาน ดิโก้มจิตต์ กำแพงรอบวัด หอระฆัง โรงเรียนวัดศรีโลหะ ศาลาการเปรียญ และพระอุโบสถจัตุรมุขที่ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปองค์ใหญ่ โดยบริเวณฐานพระพุทธรูปมีพระสัญลักษณ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ผนังภายในพระอุโบสถตกแต่งด้วยไม้แกะสลักเป็นเรื่องพุทธประวัติ ซึ่งช่างแกะสลักต้องมาอยู่อาศัยที่วัดและใช้เวลาหลายปีในการแกะสลักจนแล้วเสร็จ

4.4 การประเมินด้านความแท้และบูรณภาพขั้นต้นของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง

การประเมินอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการประเมินขั้นต้นเท่านั้นเนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณของโครงการ โดยการประเมินขั้นต้นประกอบด้วยการประเมินบูรณภาพ (assessment of integrity) เพื่อเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 8 องค์กรอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิจารณาว่าองค์ประกอบดั้งเดิมของอาคารที่มีคุณค่านั้นอยู่ครบเพียงใด และการทดสอบความแท้ (test of authenticity) เพื่อหาหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าลักษณะและคุณภาพดั้งเดิมของอาคารที่มีคุณค่านั้นเป็นอย่างไร โดยเฉพาะทางกายภาพ โดยข้อสรุปที่ได้จากการประเมินขั้นต้นจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการประเมินอย่างละเอียดต่อไป และข้อมูลที่ได้จะใช้ในการตัดสินใจเลือกวิธีการอนุรักษ์ที่เหมาะสม โดยผลการประเมินขั้นต้นมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. การประเมินบูรณภาพ (assessment of integrity) หมายถึงความครบถ้วนสมบูรณ์ (wholeness) และการไม่ถูกรบกวน (intactness) ขององค์ประกอบเดิมของอาคาร พบว่าโดยส่วนใหญ่องค์ประกอบเดิมของอาคารยังอยู่ครบ ยกเว้นอาคารบางหลังที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เช่น การต่อเติมพื้นที่ใช้สอยทั้งภายนอกและภายใน การติดตั้งเครื่องปรับอากาศภายในห้องต่างๆ เป็นต้น

2. การทดสอบความแท้ (test of authenticity)

2.1 ความแท้ในด้านรูปแบบหรือการออกแบบ (authenticity in design) พบว่าโดยส่วนใหญ่อาคารยังสามารถรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ได้ โดยเฉพาะสภาพภายนอกอาคาร ส่วนสภาพภายในอาคารมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเจ้าของอาคารในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เช่น การต่อเติมอาคารเดิมจากสองชั้นเป็นสามชั้น การต่อเติมพื้นที่อาคาร และการเปลี่ยนรูปแบบประตูและหน้าต่าง เป็นต้น

2.2 ความแท้ในด้านวัสดุ (authenticity in material) พบว่าโดยส่วนใหญ่อาคารยังสามารถรักษาวัสดุดั้งเดิมไว้ได้ ยกเว้นอาคารบางหลังที่มีการเปลี่ยนแปลงวัสดุพื้น วัสดุผนังหลังคา และระดับพื้นภายในอาคาร

2.3 ความแท้ในด้านฝีมือช่าง (authenticity in workmanship) พบว่าโดยส่วนใหญ่อาคารยังสามารถรักษาวิธีการก่อสร้างแบบเดิมได้

2.4 ความแท้ในด้านสภาพโดยรอบ (authenticity in setting) พบว่าโดยส่วนใหญ่อาคารยังสามารถสภาพโดยรอบไว้ได้ ยกเว้นอาคารบางหลังมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เช่น การรื้อท่าเรือ การรื้ออาคารข้างเคียง การถมพื้นโดยรอบอาคาร การรื้อประตูทางเข้าบ้าน และการเปลี่ยนแปลงสภาพโดยรอบ เป็นต้น

4.5 การพิจารณาคุณค่าความสำคัญทางสุนทรียภาพของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง

การพิจารณาคุณค่าทางด้านสุนทรียภาพ (aesthetic value) ของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงจะใช้แนวทางของกฎบัตรบুরรา (the Burra Charter) ซึ่งอธิบายว่าเป็นคุณค่าที่รับรู้จากประสาทสัมผัสทุกๆ ด้าน ได้แก่ รูปทรง ขนาด สี ผิวสัมผัส และวัสดุ ที่ประกอบขึ้นเป็นกายภาพของสถานที่ทางประวัติศาสตร์นั้น และยังคงครอบคลุมถึงสัมผัส กลิ่น และเสียงที่เอื้อเกี่ยวเนื่องกับสถานที่ และการใช้สอยสถานที่นั้นด้วย คุณค่าทางด้านสุนทรียภาพนี้แบ่งคุณค่าออกเป็น 2 ไม่ว่ารณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 82อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้าน คือ คุณค่าทางศิลปกรรม (artistic value) เช่น ความสวยงามของลวดลายตกแต่งบนอาคาร และคุณค่าทางสถาปัตยกรรม (architectural value) เช่น รูปทรงอาคารหรือรูปแบบโครงสร้างอาคารที่สวยงาม มีลักษณะเฉพาะ เป็นอาคารที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจที่สามารถนำมาปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยสนองความต้องการของคนปัจจุบันได้

จากการวิจัยพบว่า คุณค่าทางศิลปกรรมของของอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าในพื้นที่ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงอยู่ที่ความสวยงามของการตกแต่งอาคารที่ยังคงรักษาสภาพดั้งเดิมไว้ได้ และคุณค่าทางสถาปัตยกรรมของอาคารอยู่ที่ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเฉพาะที่ได้รับการออกแบบที่สอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้คุณค่าทางสุนทรียภาพแล้ว อาคารยังมีคุณค่าทางด้านการศึกษาวิจัย (research value) ซึ่งสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาในอนาคตได้ เช่น การศึกษาด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมา สถาปัตยกรรม เทคนิคและวิธีการก่อสร้าง และการตั้งถิ่นฐานของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำ เป็นต้น

ดังนั้น การอนุรักษ์และพัฒนาหลักฐานทางสถาปัตยกรรมของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงด้วยวิธีการที่เหมาะสมควรได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและเอกชน มีการส่งเสริมให้ชุมชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของตนเองได้

บทที่ 5

กระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วมจะอธิบายถึงความเป็นมาของการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ การบันทึกข้อมูล การระบุคุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ รวมทั้งแนวทางการอนุรักษ์ และการนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนอนุรักษ์ที่ได้วางไว้

5.1 ความเป็นมาของการมีส่วนร่วมในโครงการวิจัย

จุดเริ่มต้นของแนวคิดการจัดทำโครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 เมื่อนายปริญญา ชูแก้ว (หัวหน้าโครงการวิจัย) ได้เดินทางไปสำรวจพื้นที่ โดยมีคุณศิริพรรณ ภัทรวรรณกุล (หนึ่งในทีมงานโครงการ ท่าม่วงบ้านฉันดีแฉะงาม ซึ่งเป็นโครงการเพื่อให้เด็กในชุมชน ได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งดีงามของบ้านตัวเอง โดยเริ่มจากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชุมชน เรียนรู้รากเหง้า เกิดความรักในชุมชนตัวเอง และต่อยอดไปสู่การพัฒนาบ้านเกิดในอนาคต) เป็นผู้นำชมและอธิบายประวัติความเป็นมาของชุมชน และกิจกรรมที่ผ่านมาในพื้นที่เพื่อสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนในด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมให้กับผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ เทศบาลตำบลท่าม่วง และผู้ที่สนใจทั่วไป

ต่อมาในวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2555 นายปริญญา ชูแก้ว และนายณัฐย จันเสน (ผู้ร่วมวิจัย) ได้เดินทางไปบรรยายในหัวข้อ “การอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของไทย” ให้กับทีมงานโครงการ ท่าม่วงบ้านฉันดีแฉะงาม และกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมย่านการค้าท่าม่วง โดยใช้พื้นที่บรรยายบริเวณทางเดินใต้ชั้นสองของบ้านนายอำเภอบุญชัย รุ่งโรจน์วิชัย (บ้านปอฮวด) เลขที่ 390 – 392 ถนนศรีท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ภายหลังการบรรยาย ทีมวิจัยได้เสนอแนวคิดของโครงการให้กับผู้เข้าร่วมประชุม โดยได้อธิบายถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารประวัติศาสตร์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้อยู่อาศัยในการวางแผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ในอนาคตโดยผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสนใจและสนับสนุนโครงการ

หลังจากนั้น นายปริญญา ชูแก้ว และนายณัฐย จันเสน ได้ร่วมกันจัดทำแบบเสนอโครงการวิจัย เรื่อง การจัดทำโครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เสนอต่อส่วนบริหารวิชาการและวิจัย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 84 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

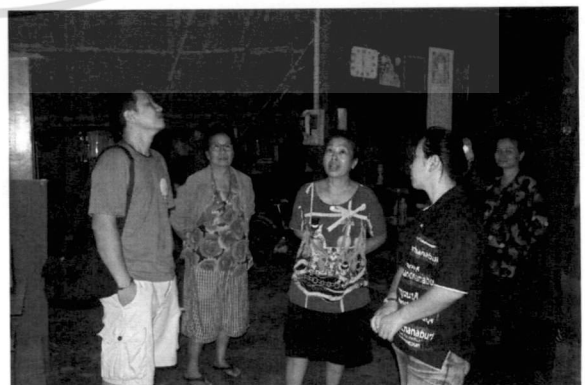
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และต่อมาได้รับการอนุมัติโครงการวิจัย โดยมีระยะเวลาดำเนินการระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2555 – วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2556 งบประมาณ 80,000 บาท

ภาพที่ 5.1 – 5.2 ทีมวิจัยบรรยาย เรื่อง “การอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของไทย เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2555

5.2 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 1

ระหว่างวันที่ 22 – 24 ตุลาคม พ.ศ. 2555 นายปริญญา ชูแก้ว พร้อมด้วยนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร จำนวน 4 คน และนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 4 คน ได้ร่วมกันสำรวจ ระบุ และบันทึกอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมของย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง ด้วยการถ่ายภาพ และการจดบันทึก นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลเบื้องต้นในด้านเศรษฐกิจสังคมของผู้อยู่อาศัยในชุมชนอีกด้วย หลังจากนั้นทีมวิจัยได้ปรึกษารื้อกับผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนถึงแนวทางการทำงานในอนาคต ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ตลาดเก่าท่าม่วง รวมทั้งความคิดเห็นในการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าของชุมชน

ภาพที่ 5.3 – 5.4 การทำงานของทีมวิจัย ระหว่างวันที่ 2 – 4 มิถุนายน พ.ศ. 2555

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 85 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 2

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 นายปริญญา ชูแก้ว ได้ประชุมร่วมกับนายกเทศมนตรีตำบลท่าม่วง เจ้าหน้าที่เทศบาล และกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมย่านการค้าท่าม่วง ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างนักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และนักวิชาการในการวางแผนอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ย่านการค้าท่าม่วงในอนาคต

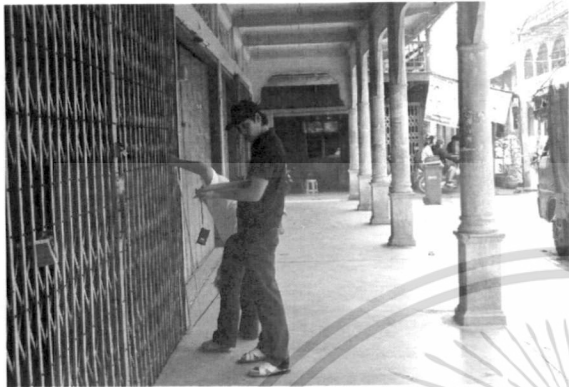
ภาพที่ 5.5 - 5.6 การประชุมร่วมกับเทศบาลตำบลท่าม่วง และกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมย่านการค้าท่าม่วง เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

5.4 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 3

ระหว่างวันที่ 8 - 9 มีนาคม พ.ศ. 2556 นายปริญญา ชูแก้ว พร้อมด้วย ผศ.พรจิต พิระพัฒนกุล (อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย) และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย จำนวน 6 คน ได้ร่วมกันดำเนินการบันทึกข้อมูลสถาปัตยกรรมโดยการรังวัดและเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ AutoCAD เฉพาะด้านหน้าอาคารจำนวน 6 หลัง โดยเป็นอาคารที่ยังคงรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้มากที่สุด สะท้อนลักษณะเฉพาะของย่านการค้าท่าม่วง และได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

นอกจากนี้ นายปริญญา ชูแก้ว ได้ปรึกษาร่วมกับคณะทำงานโครงการ ท่าม่วงบ้านฉันดี และงาม ภายในบ้านนายพิระวุฒิ อุ่นสมบัติ (บ้านปอเชียง) เลขที่ 99 - 103 ถนนศรีท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โดยได้มีการพูดคุยถึงปัญหาและอุปสรรคของงานในปีที่ 1 และแนวทางการจัดงานในปีที่ 2 โดยที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่าควรเน้นการสร้างตระหนักถึงคุณค่าของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่อนำมาใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 86 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ และการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ควรมีการตั้งกลุ่ม ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ย่านชุมชนดั้งเดิมเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์โดยชุมชนเอง และเพื่อเฝ้าระวังภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับย่านการค้าเก่าท่าม่วง

ภาพที่ 5.7 การรังวัดอาคาร เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2556

ภาพที่ 5.8 การปรึกษาหารือ เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2556

หลังจากการสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยได้เริ่มจัดทำร่างรายงานการวิจัยเบื้องต้นที่มีเนื้อหาประกอบด้วยความเป็นมาและความจำเป็นของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรมแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย ประวัติศาสตร์ของย่านการค้าเก่าท่าม่วง สถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ของย่านการค้าเก่าท่าม่วง และกระบวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาของย่านการค้าเก่าท่าม่วง โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมในด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมจาก คุณศิริพรรณ ภักธสิริวรกิจ และผู้อยู่อาศัยในชุมชน

5.5 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 4

วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2556 นายปริญญา ชูแก้ว และนายณัฐชัย จันเสน ได้ร่วมกันบรรยาย เรื่อง “การอนุรักษ์มรดกประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม ประสบการณ์จากการทำงานภาคสนาม” ให้กับทีมงาน โครงการท่าม่วงบ้านฉันดีและงาม กลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมย่านการค้าเก่าท่าม่วง และเครือข่ายชุมชนถนนปากแพรก ที่บ้านปอเซียง เลขที่ 99 – 103 ถนนศรีท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

โดยทีมวิจัยได้เสนอแนวคิดของโครงการให้กับผู้เข้าร่วมประชุม และอธิบายถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารประวัติศาสตร์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาล ตำบลท่าม่วงซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้อยู่อาศัยในชุมชนในการวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 87 ว่าจะอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ในอนาคต โดยผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสนใจและสนับสนุนโครงการเป็นอย่างดี

ภาพที่ 5.9 – 5.10 การปรึกษาหารือร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2556

หลังจากนั้นในวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 กลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมย่านการค้าเก่าท่าม่วงได้ทำหนังสือถึงนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลท่าม่วงเพื่อขออนุญาตจัดตั้ง “ชมรมรัก(ษ์)ตลาดเก่าท่าม่วง” สังกัดเทศบาลตำบลท่าม่วง มีเกศจักรหญิงนวรรตน์ สีโรตมรัตน์ เป็นประธานชมรม โดยมีวัตถุประสงค์ของชมรมดังนี้ คือ

1. เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ตลาดเก่าท่าม่วง
2. เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตของชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง
3. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ สืบทอด และรักษาสังคม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของตลาดเก่าท่าม่วง

5.6 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 5

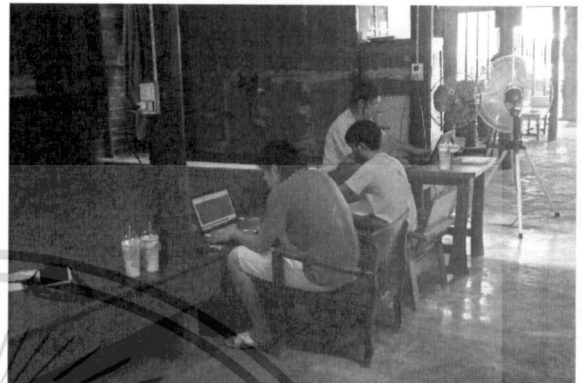
ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม – 1 มิถุนายน พ.ศ. 2556 นายปริญญา ชูแก้ว พร้อมด้วย ผ.ศ. พรจิต พิระพัฒนกุล (อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย) และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย จำนวน 6 คน ได้ร่วมกันดำเนินการบันทึกข้อมูลสถาปัตยกรรมด้วยการรังวัดและเขียนแบบทางสถาปัตยกรรมด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ AutoCAD ของบ้านปอเชียงซึ่งเป็นเรือนแถวไม้ 2 ชั้น มีระเบียงชั้นบน จำนวน 4 คูหา เลขที่ 99 – 103 ถนนศรีท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

นอกจากนี้ นายปริญญา ชูแก้ว ได้สัมภาษณ์คุณเย็นใจ ภักทสิริวรกุล และผู้สูงอายุท่านอื่นๆ ที่อยู่อาศัยในชุมชนตลาดเก่าท่าม่วงถึงประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และสภาพสังคมเศรษฐกิจของชุมชนในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 88 งอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงเวลาต่างๆ หลังจากนั้น ทีมวิจัยได้ปรึกษาหารือกับคุณศิริพรรณ ภัทระสิริวรกุล และกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมย่านการค้าเก่าท่าม่วง ถึงการจัดงาน “ท่าม่วงบ้านฉันดีและงามครั้งที่ 2” ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 15 – 16 มิถุนายน พ.ศ. 2556

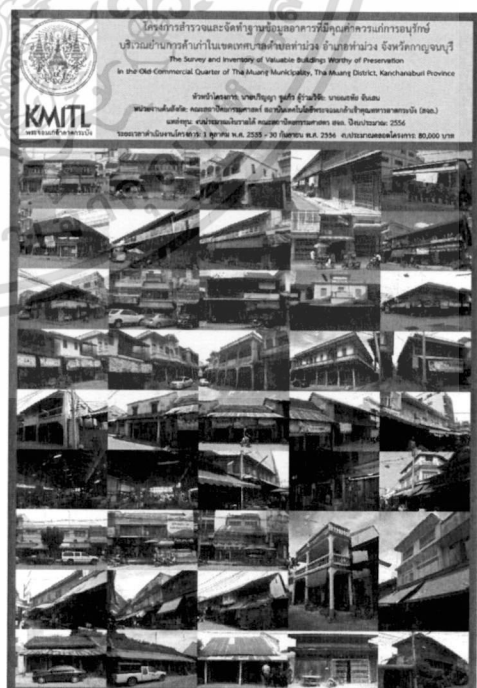

ภาพที่ 5.11 ผู้วิจัยสัมภาษณ์คุณเขื่อนใจ ภัทระสิริวรกุล

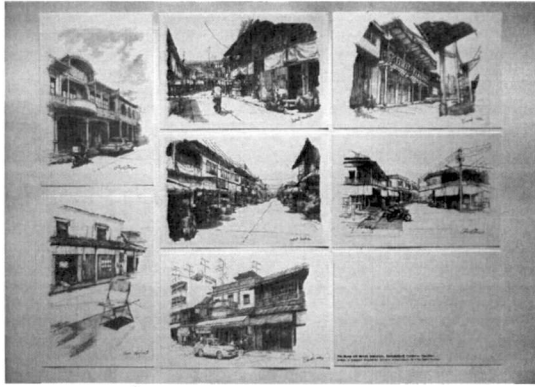
ภาพที่ 5.12 นักศึกษากำลังเขียนแบบทางสถาปัตยกรรม

หลังจากนั้น นายปริญญา ชูแก้ว ได้จัดทำโปสเตอร์ข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณตลาดเก่าท่าม่วง โปสเตอร์ชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง และเสียดี้ให้กับคุณศิริพรรณ ภัทระสิริวรกุล และทีมงาน สำหรับจัดแสดงและขายในงานท่าม่วงบ้านฉันดีและงามครั้งที่ 2 โดยคุณศิริพรรณ ภัทระสิริวรกุล และทีมงานเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดสำหรับการจัดทำโปสเตอร์ชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง และเสียดี้

ภาพที่ 5.13 – 5.14 โปสเตอร์ข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณตลาดเก่าท่าม่วง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ 89 อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.15 โปสเตอร์ชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง

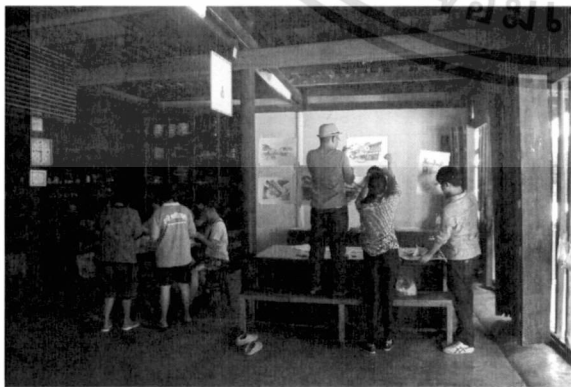
ภาพที่ 5.16 เสื่อยืดชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง

5.6 ท่าม่วงบ้านฉนวนแะงามครั้งที่ 2

ในระหว่างวันที่ 14 – 16 มิถุนายน พ.ศ. 2556 นายปริญญา ชูแก้ว และนายณชทัย จันเสน พร้อมด้วยนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 3 คน ได้ร่วมกันจัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าท่าม่วง ภายในบ้านปอเซียง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานท่าม่วงบ้านฉนวนแะงามครั้งที่ 2

นอกจากนี้ นายปริญญา ชูแก้ว ได้เข้าร่วมเสวนาร่วมกับกลุ่มผู้สนใจประวัติศาสตร์ท้องถิ่นท่าม่วง ในตอนเย็นวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2556 โดยหัวข้อการเสวนาคือ “ท่าม่วงบ้านฉนวน อีก 3 ปี ข้างหน้าในอนาคต” ซึ่งการเสวนาครั้งนี้ทำให้ทีมงานได้ข้อคิดเห็นหลายประการที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต

การจัดงานท่าม่วงบ้านฉนวนแะงามครั้งที่ 2 ทำให้ผู้อยู่อาศัยในชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง และประชาชนภายนอกชุมชนตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ ของชุมชนมากขึ้น รวมทั้งมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนในอนาคตอีกด้วย

ภาพที่ 5.17 – 5.18 การจัดนิทรรศการที่บ้านปอเซียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และ 90 องศาถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.19 – 5.20 บรรยากาศการเสวนาในงาน ท่อม่วงบ้านฉันตีและงามครั้งที่ 2

5.7 การสร้างความเข้าใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการสำรวจพื้นที่ครั้งที่ 6

วันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2556 นายปริญญา ชูแก้ว พร้อมด้วยนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 2 คน ได้เดินทางไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้านประวัติความเป็นมาของชุมชนตลาดเก่าท่อม่วง และประวัติอาคารที่มีคุณค่าบางหลัง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากเภสัชกรหญิงนวิรัตน์ สีโรตมรัตน์ และคุณศิริพรรณ ภักธสิริวรกุล ในการช่วยเหลือเก็บข้อมูล

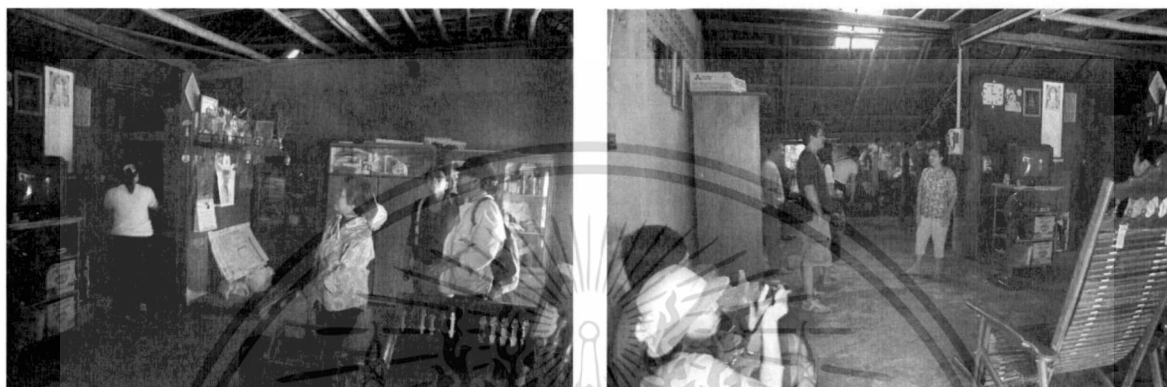
ภาพที่ 5.21 – 5.22 การสัมภาษณ์เจ้าของอาคารที่มีคุณค่า

5.8 การเยี่ยมชมชุมชนตลาดเก่าท่อม่วงของสมาชิกสมาคมอิคอโมสไทย

วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 นายปริญญา ชูแก้ว พร้อมด้วยสมาชิกสมาคมอิคอโมสไทย (ICOMOS – International Council on Monuments and Sites) คือ สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ หรืออิคอโมส เป็นองค์กรเอกชนที่ทำงานหรือรับผิดชอบเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานทั่วโลก สำหรับประเทศไทยดูแลรายละเอียดและกิจกรรมของอิคอโมสไทยได้ใน <http://www.icomosthai.org> จำนวน 20 ท่าน ได้เดินทางไปเยี่ยมชมชุมชนถนนปากแพรก (อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี) ชุมชนตลาดเก่าท่อม่วง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนูญาติเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และชุมชนโพธาราม (อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้การอนุรักษ์ชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมภาคประชาชน

สำหรับชุมชนตลาดเก่าท่าม่วงนั้น ได้รับความอนุเคราะห์จากคุณศิริพรรณ ภัทรศิริวิรุฑ และคุณกนิษฐ มหาสุวรรณวงศ์ ในการบรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกสมาคมอิโคโมสไทย ถือเป็น การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

ภาพที่ 5.23 – 5.24 การเยี่ยมชมชุมชนตลาดเก่าท่าม่วงของสมาชิกสมาคมอิโคโมสไทย

5.9 สรุปผลของกระบวนการมีส่วนร่วม

ตลอดระยะเวลาการทำงานตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน โครงการวิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ การบันทึกข้อมูลด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม การระบุคุณค่าความสำคัญในด้านต่างๆ ของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการปรึกษาหารือถึงแนวทางการรักษาคุณค่าความสำคัญ การจัดทำแผนอนุรักษ์ และการดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา แล 92 อังอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

สรุปผลและเสนอแนะ

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ได้มาจากกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานวิชาการ หน่วยงานบริหาร และองค์กรเอกชนต่างๆ ของเทศบาลตำบลท่าม่วงในการดำเนินงานร่วมกับคณะผู้จัดทำ โดยได้รับการสนับสนุนจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ตั้งแต่การศึกษาประวัติความเป็นมา การออกสำรวจและระบุแหล่งมรดกทางสถาปัตยกรรม รวมทั้งการนำเสนอในรูปแบบของแผนที่มรดกวัฒนธรรม

ดังนั้น ข้อมูลต่างๆ ในรายงานฉบับนี้จึงเป็นสิ่งที่ทุกๆ ฝ่ายจะได้นำมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น เทศบาลอาจใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลในด้านต่างๆ ตั้งแต่การออกแบบระบบสาธารณูปโภค การวางแผนปรับปรุงภูมิทัศน์ การปรับปรุงฟื้นฟูชุมชน ตลอดจนการวางแผนพัฒนาพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนภาครัฐก็อาจสนใจเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอันจะนำมาซึ่งเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ในขณะที่ภาคสังคมอาจนำมาใช้เพื่อการปลูกฝังให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจถึงแหล่งมรดกอันมีค่าของเมืองซึ่งจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจชาวตลาดเก่าท่าม่วง

6.1 แนวทางการอนุรักษ์ย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. การระบุคุณค่าความสำคัญ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลมรดกวัฒนธรรมชุมชนทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (tangible cultural heritage) เช่น อาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่า พื้นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (intangible cultural heritage) เช่น วิถีชีวิต ประเพณี ภาษา เป็นต้น หลังจากนั้นควรประชาสัมพันธ์ การสื่อความหมาย และการปลูกจิตสำนึกในเรื่องคุณค่าของพื้นที่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในคุณค่าความสำคัญ

2. การดำรงรักษาคุณค่าความสำคัญ ควรมีการกำหนดวิธีการอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับคุณค่าความสำคัญ สำหรับการรักษาความแท้ (authenticity) และบูรณภาพ (integrity) ควรใช้วัสดุ ฝีมือช่างและวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนี้ควรมีการสืบทอดองค์ความรู้และวิธีการอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านองค์กรและกฎหมายข้อบังคับ ควรมืองค์กรที่รับผิดชอบด้านการอนุรักษ์ที่เป็นรูปธรรม มีระเบียบปฏิบัติด้านการอนุรักษ์อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ และควรจัดทำแนวทางการพัฒนาหรือออกแบบหรือระเบียบปฏิบัติในการอนุรักษ์ที่สามารถใช้อ้างอิงได้ร่วมกัน

4. การจัดทำแผนบูรณาการ ควรบรรจุการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมให้เป็นส่วนหนึ่งในวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเมือง รวมทั้งมีการจัดทำแผนการอนุรักษ์ชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และได้รับความเห็นชอบจากผู้อยู่อาศัยในชุมชน

6.2 แนวทางการจัดทำแผนอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง

การจัดทำแผนงานอนุรักษ์และพัฒนาย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วงประกอบด้วยแผนงานระยะสั้น แผนงานระยะกลาง และแผนงานระยะยาวดังนี้ คือ

1. แผนงานระยะสั้น

1.1 สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของพื้นที่ โดยจัดทำป้ายหรือสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายถึงพื้นที่ที่เป็นจุดกำเนิดของชุมชน การทำป้ายหรือสัญลักษณ์ดังกล่าวต้องมีความกลมกลืนกับสภาพโดยรอบ รวมทั้งการให้รางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่นของเมืองหรือจังหวัด

1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการตั้งกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ย่านชุมชนดั้งเดิม เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์โดยชุมชนเอง และเพื่อเฝ้าระวังภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับชุมชน

2. แผนงานระยะกลาง

2.1 สํารวจเพื่อจัดทำขอบเขตชุมชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมที่ชัดเจน โดยพิจารณาจากองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของชุมชน ลักษณะเฉพาะทางกายภาพ กิจกรรมและการเชื่อมโยงกิจกรรมนั้นด้วยพื้นที่ลักษณะต่างๆ สภาพปัจจุบันของพื้นที่ที่ยังคงมีหลักฐานทางกายภาพหลงเหลืออยู่ และการเห็นชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

2.2 จัดทำบัญชีแหล่งมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อจะได้ร่วมกันหาหนทางในการส่งเสริมให้เกิดการรักษา

2.3 ดำเนินการอนุรักษ์อาคารตัวอย่างตามหลักวิชาการ โดยให้เป็นหนึ่งในโครงการภายใต้แผนพัฒนาของเมืองด้านการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชน

3. แผนงานระยะยาว

3.1 บูรณาการตำแหน่งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่า และแหล่งมรดกวัฒนธรรมของชุมชนกับฐานข้อมูลทางผังเมืองของเทศบาล เนื่องจากแผนที่ดิจิทัลที่ใช้ในการระบุตำแหน่งแหล่งมรดกวัฒนธรรมเป็นแผนที่ที่เทศบาลใช้อยู่เป็นประจำ การนำชั้นข้อมูลตำแหน่งอาคารและสถานที่ที่มีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณค่ามรดกวัฒนธรรมมาเพิ่มเติมในฐานะข้อมูลแผนที่ของเทศบาลจะทำให้เทศบาลสามารถระบุนุอาคารหรือพื้นที่ที่จะต้องมีการดำเนินการเป็นพิเศษเพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้

3.2 ควบคุมการเปลี่ยนแปลงสถาปัตยกรรมและสภาพแวดล้อมโดยห้ามรื้อถอนอาคารที่คงลักษณะเฉพาะท้องถิ่น ส่วนอาคารที่สร้างใหม่ควรมีมาตรการควบคุมด้านความสูง รูปแบบและวัสดุเพื่อให้กลมกลืนกับลักษณะของชุมชนและพื้นที่โดยรอบ และควรทำรูปแบบสถาปัตยกรรมอาคารบ้านเรือนให้เอகชนได้ยึดถือก่อสร้าง

3.3 รักษาสภาพแวดล้อม โดยการกำหนดความสูงและขนาดของอาคารมิให้ข่มหรือบดบังอาคารดั้งเดิม กำหนดขนาดและตำแหน่งที่ติดตั้งป้ายโฆษณาทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งอาจกำหนดวัสดุและกลุ่มโทนสีของอาคารที่ไม่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม

3.4 พื้นฟูแหล่งโบราณคดีและแหล่งประวัติศาสตร์ของชุมชนที่ยังคงมีร่องรอยอยู่ ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงสภาพและการเข้าถึง รวมทั้งการให้ป้ายสัญลักษณ์สื่อความหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้ควรมีการรักษาความสะอาดและปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของชุมชน

3.5 สร้างแรงจูงใจโดยการยกเว้นหรือลดภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บ เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน สำหรับเจ้าของอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม และเจ้าของอาคารได้มีการอนุรักษ์อาคารไว้เป็นอย่างดี

3.6 จัดหาแหล่งเงินทุนภายนอกในการอนุรักษ์อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมโดยร่วมกับองค์กรภาคประชาชน

3.7 จัดหาวัสดุและช่างฝีมือที่มีคุณภาพสำหรับการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่า

3.8 ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นซึ่งจะส่งผลดีสำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

3.9 ส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยได้มีรายได้มากขึ้นซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยในชุมชน

6.3 ข้อเสนอแนะ

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลอาคารที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์บริเวณย่านการค้าเก่าในเขตเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างเครือข่ายของนักวิจัย ชาวบ้านในชุมชนตลาดเก่าท่าม่วง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายผู้สนใจอนุรักษ์ชุมชนในการสำรวจและบันทึกข้อมูลชุมชนตลาดเก่าท่าม่วงในด้านเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรม ดังนั้นเครือข่ายที่สร้างขึ้นมานี้ควรดำเนินการตามแผนงานที่ได้วางไว้
อย่างเคร่งครัด มีการปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ควรมีการเรียกร้องให้รัฐบาลกลางเข้ามาสนับสนุนท้องถิ่นที่ต้องการอนุรักษ์มรดก
วัฒนธรรมของตนเองเพื่อให้มีทรัพยากรเพียงพอทั้งในด้านนักวิชาการ บุคลากร แนวทางและแผนงาน
และงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งจะมีส่วนช่วยรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติเอาไว้ได้อีกทาง
หนึ่งด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2553. **โครงการศึกษาวิจัย**

มาตรฐานที่อยู่อาศัยและชุมชนเพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และคุณค่าของเมือง. รายงานฉบับ
สมบูรณ์เสนอต่อการเคหะแห่งชาติ

ครรชิต จุประพัทธ์ศรี. 2554. **ท่ามวง บ้านฉันดีและงาม.**

ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัยจิติ. 2552. **การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชน.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พนัษกร รักยงค์. **ตามรอยเสด็จประพาสบรมนาถบพิตร.**

ยงชนิษฐ์ พิมลเสถียร. 2556. **การปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์เมือง.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วารสารเมืองโบราณ. 2556. **ย่านเมืองเก่าและการอนุรักษ์.** ปีที่ 39 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2556.

กรุงเทพมหานคร: ด้านสหวิชาการพิมพ์

อารีญ์ พรศิริกาญจน์ และคณะ. 2552. **ที่ระลึกในงานวันพ่อและวันแม่ ประจำปี 2552 ย้อนรอย**

ประวัติศาสตร์ชุมชนท่ามวง วัดศรีโหดะราษฎร์บำรุง และอำเภอท่ามวง

Burns, Wilfred. 1963. ***New Town for Old : The Technique of Urban Renewal.*** London: Leonard Hill
Books Ltd.

Chapin, F. Stuart, Jr. and Kaiser, J. Edward. 1979. ***Urban Land Use Planning 3rd ed.***

Chicago: University of Illinois Press.

Chapin, F. Stuart, Jr. et. al. 1995. ***Urban Land Use Planning 4th ed.*** Chicago: University of Illinois
Presss.

Cohen, Nahoum. 1999. "Methodology". ***Urban Conservation.*** Massachusetts: The MIT
Press.

Feilden, M. Bernard & Jokilehto, Jukka. 1998. ***Management Guidelines for World Cultural Heritage
Sites.*** Second edition, Rome: ICCROM.

Manley, Sanra and Guise, Richavol. 1998. "Conservation in the Built Environment". ***Introducing
Urban Design: Interventions and Response.*** Singapore: Longman Singapore
Publishers (Pte) Ltd.

Sanoff, Henry. 1978. ***Designing With Community Participation.*** Pennsylvania: Dowden, Hutchinson
& Ross, Inc.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Tyler, Norman. 2000. *Historic Preservation: An introduction to Its History, Principles, and Practices*. New York: W.W. Norton & Company.

Fitch, James Marston. 2001. *Historic Preservation: Curatorial Management of the Built World 5th ed.* Virginia: University Press of Virginia.

Arnstein, Sherry R. 1969. "A Ladder of Community Participation for Underdeveloped Countries". *Journal of the American Institute of Planners*. Vol.35 No.4, pp. 216 – 224

Charter on the Conservation of Historic Towns and Urban Areas (Washington Charter 1987).
http://www.international.icomos.org/charters/towns_e.pdf (accessed 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556)

